

Ziņojums “Pētījums par pārskatu sagatavošanas administratīvo procedūru un administratīvā sloga samazināšanas iespējām”

Pasūtītājs:

Valsts kanceleja,
reģ.Nr.90000055313,
Brīvības bulvāris 36,
Rīga, LV-1520

Izpildītājs:

PricewaterhouseCoopers
SIA, Kr. Valdemāra 21,
Rīga, LV-1010

Tālr.: +371 67094400
Fakss.: +371 67830055
E-pasts:
pwc.riga@lv.pwc.com

2015. gada 20. jūlijā

Satura rādītājs

Izmantotie termini un saīsinājumi	5
1. Kopsavilkums	7
1. Ievads	9
2. Esošās situācijas analīze	13
2.1. Pētījuma mērķi un uzdevumi	13
2.2. Pētījuma aktualitāte	15
2.3. Pārskatu sagatavošanas un sniegšanas vides raksturojums	16
2.3.1. Administratīvais slogs	16
2.3.2. Analizējamie normatīvie akti	18
2.3.3. Pētījumā iesaistītās institūcijas, nevalstiskās organizācijas un uzņēmumi	19
3. Pētījuma izstrādes metodoloģija	21
3.1. Darba izpildes soļi	21
4. Uzņēmējiem noteikto pārskatu prasību analīze	23
4.1. Pārskatu analīze	23
4.2. Pārskati ar augstu intensitāti	24
4.2.1. Pārskatu ar augstu intensitāte analīze	25
Joma: Nodokļu deklarācijas un ziņojumi	25
Joma: Statistika	32
Joma: Finanšu vadība	43
Joma: Vides aizsardzība	47
Joma: Lauksaimniecība	55
5. Administratīvā sloga aprēķināšana pārskatiem ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi	57
5.1. Metodoloģija un pieeja	57
5.2. Nepieciešamo datu ieguve	58
5.2.1. Normatīvo aktu analīze	58
5.2.2. Kontrolējošo institūciju sniegtā informācija	58
5.2.3. Biznesa intervijas	59
5.2.4. Anonīma uzņēmēju anketēšana	59
5.3. Administratīvā sloga noteikšana pārskatiem ar augstu intensitāti	60
5.3.1. Nodokļu deklarācijas uz ziņojumi	60
5.3.2. Statistika	62

5.3.3. Finances	64
5.3.4. Vides aizsardzība	65
5.3.5. Lauksaimniecība	66
6. Valsts pārvaldes institūciju datu apstrādes metožu izvērtējums	70
6.1. Valsts pārvaldes iestāžu informācijas sistēmu izvērtējums	70
6.1.1. Institūciju informācijas sistēmas	70
6.1.2. Datu struktūras	73
6.1.3. Informācijas apmaiņa	73
6.1.4. Secinājumi	74
6.1.5. Priekšlikumi	74
6.2. Igaunijas pieredze “informē vienreiz” principa ieviešanā	75
6.2.1. X-Road	75
6.2.1.1. Sistēmas darbības principi	76
6.2.1.2. Izmaiņas regulējumā	78
6.2.1.3. X Road ieviešanas izmaksas un identificētie riski	78
6.2.2. XBRL standarta ieviešanas izpēte Igaunijas Informācijas sistēmu un reģistru aģentūrā.	78
6.2.2.1. Secinājumi	79
6.3. XBRL standarta ieviešanas izpēte Finanšu un kapitāla tirgus komisijā (FKTK)	80
6.4. XBRL ieviešanas iespējas valsts pārvaldē	81
7. Komersantu identificētās problēmas	83
7.1. VID un CSP pārskati	83
7.2. Latvijas Bankas pārskati	84
7.3. Likumu normu piemērošana	85
7.4. Mikro un mazo uzņēmumu slogs	85
8. Secinājumi par pārskatu sagatavošanu un sniegšanu	86
8.1. Uzņēmuma bilance	86
8.2. Pārskatu informācijas detalizācija	86
8.3. IT risinājumi un pārskatu termiņi	86
8.4. Dokumentu kārtošanas radītais slogs	87
8.5. Sarežģītas normatīvo aktu prasības	87
9. Priekšlikumi un rīcības plāns administratīvā sloga mazināšanai	88
9.1. Organizatoriskie ieteikumi	90
9.1.1. Valsts informācijas sistēmu savietošana	90
9.1.2. Centralizētas operatīvās bilances ieviešana	92

9.2. Specifiskie nozaru ieteikumi	94
Joma: Nodokļu deklarācijas un ziņojumi	94
Joma: Statistika	97
Joma: Finanšu vadība	106
Joma: Vides aizsardzība	108
Joma: Lauksaimniecība	112
Ieteikumi citu jomu pārskatiem	113
<hr/>	
Pielikumi	115
Pielikums Nr. 1 Aptaujas rezultāti	113
Pielikums Nr. 2 Identificētie pārskati	141
Pielikums Nr. 3 Interviju jautājumu paraugs sarunām ar valsts institūcijām	205

Izmantotie termini un saīsinājumi

Saīsinājums/Termins	Skaidrojums
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	Centrālā Statistikas pārvalde
ES	Eiropas Savienība
EUR	Euro, oficiālā ES naudas vienība
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FTP	Failu pārsūtīšanas protokols
IAUI	Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija
IS	Informācijas sistēmas
IT	Informācijas tehnoloģijas
Komersants (pētījuma ietvaros)	Komersanti, biedrības, nodibinājumi
LB	Latvijas banka
Liels uzņēmums	Darbinieku skaits >250, apgrozījums >50 milj. EUR, Kopsavilkuma bilance >50 milj. EUR
LTRK	Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
LVAFA	Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija
Mazs uzņēmums	Darbinieku skaits <50, apgrozījums ≤10 milj. EUR, Kopsavilkuma bilance ≤10 milj. EUR)
Mikro uzņēmums	Darbinieku skaits <10, apgrozījums ≤2 milj. EUR, Kopsavilkuma bilance ≤2 milj. EUR
MK	Ministru kabinets
NACE	Uzņēmuma darbības veidu noteikšana pēc starptautiskas klasifikācijas
Pārskati ar augstu intensitāti	Pārskati, kuriem ir augsta intensitāte no sniegšanas regularitātes, sniedzamās informācijas apjoma, kā arī iesniedzēju skaita puses
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
PVD	Pārtikas un veterinārais dienests
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis

skat.	skatīt
SOAP	Protokols, ar kura palīdzību internetā un citās izkļiedētās skaitļošanas vidēs var sazināties un kopīgi darboties dažādu platformu un operētājsistēmu programmatūra, sūtot cita citai XML formātā strukturētus datus
t.i.	Tas ir
t.sk.	Tajā skaitā
Taksonomija	Veids, kā organizēt datus hierarhiskā struktūrā vienotā datubāzē
u.c.	Un citi
UR	Uzņēmumu reģistrs
utt.	Un tā tālāk
VAAD	Valsts augu aizsardzības dienests
Valsts kapitālsabiedrība	Kapitālsabiedrība, kurā visas kapitāla daļas vai balsstiesīgās akcijas pieder valstij
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
Vidējs uzņēmums	Darbinieku skaits <250, apgrozījums ≤50 milj. EUR, Kopsavilkuma bilance ≤43 milj. EUR)
VK	Valsts kanceleja
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VVD IS	Valsts vides dienesta informācijas sistēma
VZD	Valsts zāļu dienests
XBRL	Paplašināmā komerciālo pārskatu valoda
XBRL taksonomija	XBRL atskaitēs izmantojamo finansiālo jēdzienu metadatu kopums, kas ietver jēdzienu definīcijas, saistības starp jēdzieniem un citus to semantikas skaidrojumus

1. Kopsavilkums

Pētījuma galvenais mērķis ir novērtēt administratīvo slogu, kas rodas uzņēmējiem pārskatu sagatavošanas un sniegšanas rezultātā un sniegtu risinājumus turpmākajai rīcībai administratīvā sloga mazināšanai un valsts pārvaldes darbības efektivitātes uzlabošanai attiecībā uz informācijas sniegšanas prasībām.

Pētījums ir aktuāls gan Latvijas, gan Eiropas politikas līmenī un ir dienaskārtībā jau vairākus gadus un ir vērsts uz pievilcīgas uzņēmējdarbības vides radīšanu, veicot sistemātiskas un pārdomātas reformas Latvijas un Eiropas Savienības likumdošanā. Šobrīd ir aktuāla „informē vienreiz”¹ principa integrēšana valsts uzraugošajās iestādēs un viens no šī pētījuma mērķiem ir izstrādāt ceļa karti šī principa ieviešanai, izvērtējot iespēju izmantot XBRL-eXtensible Business Reporting Language² kā datu pārraides standartu.

Administratīvā sloga novērtējuma veikšanai tika izmantots Standarta izmaksu modelis³ (SIM). Administratīvā sloga aprēķinā tika izmantoti PricewaterhouseCoopers SIA izstrādātās aptaujas anketas rezultātā iegūtie dati, ko norādīja 226 uzņēmumu pārstāvji, kā arī tika izmantoti statistikas dati no Centrālās statistikas pārvaldes par pārskatu sagatavošanā veltīto laiku.

Noskaidrots, ka administratīvo slogu, ko veido pārskatu sagatavošana un iesniegšana, pārrauga 18 uzņēmējus kontrolējošas valsts pārvaldes institūcijas. Kopumā valstī pastāv 451 dažāda veida pārskati. Lielākais administratīvais slogs vērojams nodokļu, statistikas, finanšu, vides aizsardzības un lauksaimniecības uzņēmējdarbības jomās. Lielāko daļu pārskatu veidošanas prasības veido nacionālie normatīvie akti, lai veiktu komersantu darbības uzraudzību, nozares analīzi, pārbaužu plānošanu, spētu sniegt detalizētu informāciju Eiropas Komisijai.

Pētījuma ietvaros tika aplūkoti arī normatīvie akti, kas attiecināmi uz 78 Valsts kapitālsabiedrībām un veikts administratīvā sloga aprēķins.

Pētījuma ietvaros tika apskatīti 30 pārskati ar augstu intensitāti, kas kopumā veido administratīvo slogu vairāk kā 789.19 milj. EUR apmērā gadā. Proporcionāli lielāks administratīvais slogs tiek radīts tieši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kas veido 99.54%⁴ no ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaita Latvijā. Pētījuma ģeogrāfiskais aptvērums – visa Latvija. Realizējot ieteikumus, administratīvo slogu būtu iespējams mazināt par 84.20 milj. EUR līdz 704.98 milj. EUR.

Galvenie secinājumi, kas izriet no šī pētījuma ir šādi:

- Liela daļa informācijas aprites starp uzņēmējiem un valsts institūcijām valstī tiek nodrošināta elektroniskā veidā, tomēr ir jomas, kurās pārskati vēl arvien tiek iesniegti papīra veidā. Dažkārt tam ir ekonomiskais pamatojums, tomēr bieži vien ekonomiskāk būtu informāciju pieprasīt digitāli;
- Valsts institūciju radītās informācijas sistēmas šobrīd nespēj nodrošināt efektīvu un savlaicīgu savstarpēju datu apmaiņu, tādējādi dažādas valsts institūcijas līdzīgu informāciju bieži vien pieprasa dažādos griezumos un termiņos, līdz ar to uzņēmējam radot slogu informācijas sagatavošanā un iesniegšanā;

¹ „Informē vienreiz” princips – paredz vienreizēju datu sniegšanu valsts iestādēm, mazinot dublējošas informācijas sniegšanu vairākkārt.

² XBRL-eXtensible Business Reporting Language - paplašināmā komerciālo pārskatu valoda.

³ Standarta izmaksu modelis (SIM) - International Standard Cost Model Manual: Measuring and reducing administrative burdens for business, OECD, <http://www.oecd.org/regreform/regulatory-policy/34227698.pdf>

⁴ https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vidē/

- Administratīvā sloga mazināšanas risinājumi tiek bieži meklēti vienas nozares ietvaros, tomēr tādējādi slogs tiek mazināts tikai daļēji, ja līdzīgu informāciju tik un tā jānodrošina citas nozares institūcijai, bet abas iesaistītās institūcijas savstarpēji nenodrošina savlaicīgu informācijas apmaiņu;
- Bez pārskatiem papildus administratīvo slogu vēl arvien rada dažādu pavaddokumentu veidošana, kuri pēc būtības nerada pievienoto vērtību, tomēr saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir nepieciešami;
- Uzņēmējiem ne vienmēr ir viennozīmīga izpratne par pārskatos sniedzamo informāciju. Informācijas atrašana un pareiza interpretācija aizņem daudz laika. Valsts institūciju mājas lapas nav primārais informācijas avots nepieciešamās informācijas ieguvei. Lai arī šis nav uzskatāms par pētījuma objektu, uzskatām, ka veicot uzlabojumus tieši uzņēmēju kvalitatīvā informēšanā, ir iespējams visbūtiskākais administratīvā sloga samazinājums.

Galvenie ieteikumi, kas izriet no šī secinājuma:

- Pilnveidot un harmonizēt esošās institūciju informācijas sistēmas, vēršot uzmanību informācijas apmaiņas iespējām valsts institūciju starpā, piemērojot vienotus klasifikatorus, informācijas griezumus un datu interpretāciju;
- Centralizēt informācijas apmaiņas pārraudzības funkciju valsts institūciju starpā attīstot Valsts informācijas sistēmu savietotāju. Noteikt par obligātu prasību datu apmaiņā izmantot Valsts informācijas sistēmu savietotāju;
- Centralizēt uzņēmumu operatīvās bilances un gada pārskata informācijas apstrādi un glabāšanu vienotā standarta veidā, mazinot uzņēmēju administratīvo slogu līdzīgas informācijas sniegšanā dažādās valsts institūcijās.

Pētījumu, pamatojoties uz publiskā iepirkuma rezultātiem, veica revīzijas un biznesa konsultāciju uzņēmums PricewaterhouseCoopers SIA. Pētījuma izstrāde un realizācija pārskatu sagatavošanas un sniegšanas rezultāta noteikšanai tika veikta laika posmā no 2015. gada februāra līdz jūnijam.

Pētījums veikts un ziņojums izstrādāts Valsts kancelejas īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta „Administratīvā sloga samazināšana un administratīvo procedūru vienkāršošana” (projekta identifikācijas Nr.1DP/1.5.1.2.0/08/IPIA/SIF/001) 2.3.aktivitātes „Tiesiskā regulējumā iekļauto prasību analīze un pārvaldes institūciju novērtējums saistībā ar šo prasību kontroli” ietvaros. 85% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15 % - Latvijas valsts budžets. Aktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu.

1. Ievads

Saskaņā ar 2015. gada 2. februārī noslēgto līgumu Nr.12 starp PricewaterhouseCoopers SIA (turpmāk tekstā „PwC”) un Valsts kanceleju par pētījuma veikšanu „Pētījums par pārskatu sagatavošanas administratīvo procedūru un administratīvā sloga samazināšanas iespējām”, PwC darba uzdevums bija izvērtēt iespējas administratīvā sloga samazināšanai uzņēmējiem pārskatu sagatavošanas un sniegšanas pienākuma izpildes nodrošināšanai, un sagatavot priekšlikumus turpmāk nepieciešamajiem pasākumiem, kas paredz novērst uzņēmējiem atkārtotas informācijas sniegšanas saistības valsts pārvaldes iestādēs, analizējot normatīvo aktu prasības 35 iestādēs vai valsts kapitālsabiedrībās normatīvo aktu jomās.

Nr.	Atbildīgā nozares ministrija	Institūcija ar kontroles funkcijām
1	-	Latvijas Banka
2	-	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
3	Finanšu ministrija	Valsts ieņēmumu dienests
4		Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
5		Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija
6		Iepirkumu uzraudzības birojs
7	Kultūras ministrija	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
8		Latvijas Nacionālais arhīvs
9	Satiksmes ministrija	VAS Ceļu satiksmes drošības direkcija
10		VSIA Autotransporta direkcija
11	Ekonomikas ministrija	Centrālā Statistikas pārvalde
12		Konkurences padome
13		Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
14	Iekšlietu ministrija	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
15		Valsts policija
16	Izglītības un zinātnes ministrija	Izglītības kvalitātes valsts dienests
17	Labklājības ministrija	Valsts darba inspekcija
18		Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
19	Tieslietu ministrija	Uzņēmumu reģistrs
20		Datu valsts inspekcija
21		Patentu valde
22		Maksātne spējas administrācija
23		Valsts zemes dienests
24	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas	Valsts vides dienests
25		Latvijas vides, ģeoloģijas un metroloģijas centrs
26		Vides pārraudzības valsts birojs
27		Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija

28	Veselības ministrija	Veselības inspekcija
29		Zāļu valsts aģentūra
30		Nacionālais veselības dienests
31	Zemkopības ministrija	Pārtikas veterinārais dienests
32		Lauku atbalsta dienests
33		Valsts augu aizsardzības dienests
34		Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra
35		Lauksaimniecības datu centrs

Analizējot normatīvos aktus, konstatēts, ka no iepriekš apskatītajām 35 iestādēm, 17 institūciju normatīvie akti nosaka pārskatu sniegšanu uzņēmējiem. Analīzes laikā konstatēts, ka arī Valsts Policijā iesniedzami 4 pārskati, tādejādi šī institūcija pievienota kopējai izlasei.

Nr.	Institūcija ar kontroles funkcijām	Iesniedzamo pārskatu skaits
1.	Latvijas Banka	15
2.	Finanšu un Kapitāla tirgus komisija	177
3.	Valsts ieņēmumu dienests	32
4.	Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija	4
5.	VSIA Autotransporta direkcija	6
6.	Centrālā Statistikas pārvalde	104
7.	Valsts vides dienests	26
8.	Latvijas vides ģeoloģijas un metroloģijas centrs	6
9.	Vides pārraudzības valsts birojs	2
10.	Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija	3
11.	Zāļu valsts aģentūra	17
12.	Nacionālais veselības dienests	12
13.	Pārtikas veterinārais dienests	4
14.	Lauku atbalsta dienests	15
15.	Valsts augu aizsardzības dienests	15
16.	Lauksaimniecības datu centrs	1
17.	Valsts Policija	4
18.	Izglītības kvalitātes valsts dienests	8

Lai realizētu darba uzdevumu, PwC veica kontrolējošo institūciju normatīvo aktu analīzi ar mērķi identificēt un analizēt likumu normas, kurās ir iekļautas prasības pārskatu radīšanai. Lai nodrošinātu priekšlikumu izstrādi

administratīvā sloga samazinājumam uzņēmējiem pārskatu sagatavošanas un sniegšanas pienākuma izpildes nodrošināšanā, projekta laikā tika veiktas šādas galvenās aktivitātes:

- Iepazīšanās ar veiktajiem pētījumiem un īstenotajiem pasākumiem administratīvā sloga samazināšanā;
- Igaunijas prakses izvērtēšana administratīvā sloga samazināšanā;
- Normatīvo aktu identificēšana un analīze katrā no 35 iestādēm, nosakot pārskatus ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi;
- Administratīvā sloga aprēķināšana izvēlētajiem pārskatiem ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi, izmantojot standarta izmaksu modeli administratīvā sloga aprēķinam, veicot komersantu aptauju un veicot strukturētas intervijas ar kontrolējošo valsts pārvaldes institūciju atbildīgajiem darbiniekiem;
- Esošās IS situācijas izpēte uzņēmējus kontrolējošās valsts pārvaldes institūcijās, izpētot ar kādām IS un datu rīkiem šobrīd institūcijas strādā pārskatu iegūšanā un apstrādē;
- Jaunu informācijas vākšanas un datu nodošanas tehnoloģisko metožu izpēte, nosakot kādi ir piemērotākie tehniskie risinājumi nepieciešamo datu/ informācijas koplietošanai starp kontrolējošām iestādēm, lai ieviestu „iesniedz vienreiz” principu Latvijas valsts pārvaldē;
- Priekšlikumu un secinājumu izstrāde, kā arī apspriešana ar atbildīgajām nozares institūcijām;
- Starpziņojuma sagatavošana, balstoties uz izvērtējuma rezultātiem.

Pētījuma ietvaros pilnvērtīgas informācijas iegūšanai un analīzei tika izmantotas šādas metodes:

- Normatīvo aktu analīze kontrolējošo institūciju mājas lapās;
- Padziļinātas strukturētas intervijas ar 11 kontrolējošo valsts pārvaldes institūcijām, uzņēmējiem un kapitālsabiedrībām un 5 uzņēmējus pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām, telefonintervijas ar Igaunijas publiskās pārvaldes institūcijām, intervijas ar FKTK par XBRL standarta izmantošanas pieredzi;
- Kvantitatīvā anketēšana – dažādu nozaru komersantu anketēšana;
- Datu apkopošana par komersantu un kontrolējošo institūciju saistītajām izmaksām pārskatu sagatavošanā un sniegšanā;
- Administratīvā sloga aprēķināšana – izmantojot standarta izmaksu modeli (Standard Cost Model) kā pamata pieeju, izmantojot datus par nepieciešamo laiku pārskatu sagatavošanā un sniegšanā, kas tika iegūti biznesa intervijās, aptaujā un Centrālās statistikas pārvaldes sniegtajos datos.

Šis ir projekta starpziņojums un tas satur informāciju par pētījuma ietvaros gūtajiem secinājumiem. Ziņojums sastāv no 8 nodaļām un 3 pielikumiem.

Ierobežojumi:

- Ziņojumā minētie secinājumi, aprēķini un priekšlikumi balstīti uz komersantu un pētījumā iesaistīto pušu sniegto informāciju, publiski pieejamo informāciju, kā arī konsultantu rīcībā esošo informāciju;
- Institūciju sniegtā informācija ir to sniedzēju atbildība, PwC nepārbaudīja sniegtās informācijas patiesumu;
- Administratīvā sloga aprēķini balstīti uz konsultantu pieņēmumiem un iestāžu, komersantu pārstāvju sniegto informāciju. Pasūtītājam jāņem vērā, ka, izmantojot citas pētījuma metodes, iegūtie aprēķini administratīvā sloga samazinājumam varētu būt citādi;
- Šī pētījuma ietvaros uzņēmēju anketēšana netika veikta pēc statistiskām metodēm, tādējādi rezultāti var tikt uzskatāmi tikai par indikatīviem.

- Pētījums neaptver administratīvā sloga mērījumus saistībā ar Eiropas Savienības struktūrfondu ietvaros prasīto pārskatu sagatavošanu un iesniegšanu;

Pētījuma izpildē piedalījās šādi PwC darbinieki:

Baiba Apine	Projekta vadītāja
Aija Panke	Vadošā eksperte juridiskajos jautājumos
Sandjs Miķelsons	Eksperts finanšu jomā
Jana Orlova	Eksperte juridiskajos jautājumos
Maija Kestere	Eksperte juridiskajos jautājumos
Gunta Meluškāne	Projekta vadītājas asistente
Ģirts Kronbergs	Eksperts IT jomā
Rūta Pirta	Eksperte IT jomā
Dāvis Engers	Speciālists IT jomā
Ilze Ozola	Speciāliste
Līna Mežapuķe	Speciāliste
Līga Brutāne	Speciāliste

2. *Esošās situācijas analīze*

2.1. *Pētījuma mērķi un uzdevumi*

Nacionālie un ES tiesību akti nosaka pienākumu uzņēmējiem obligāti sniegt dažāda veida pārskatus, tai skaitā statistikas pārskatus, uzņēmējus kontrolējošās valsts pārvaldes institūcijās. Pārskatos sniegtie dati ir nepieciešami valstisku svarīgu lēmumu pieņemšanai, sabiedrības nodrošināšanai ar informāciju, nodokļu aprēķinam, tirgus un situāciju analīzei, uzņēmēju uzraudzībai un kontrolei, informācijas sniegšanai Eiropas Komisijai, dotāciju noteikšanai utt.

Lai uzņēmēji varētu sniegt šo informāciju, tie saskaras ar dažādām problēmām – pieprasāmās informācijas sarežģītība un prasība sniegt vienu informāciju dažādos griezumos dažādās institūcijās, dublējošas informācijas sniegšanu dažādās institūcijās, regularitāti utt. Pārskatu sniegšana uzskatāma par administratīvo slogu, jo tā ir biznesa administratīvo izmaksu sastāvdaļa, kas rodas, ja kādu darbību komersants veic tikai tādēļ, ka tas ir noteikts kā prasība normatīvajā regulējumā, nevis tāpēc, ka tas būtu nepieciešams uzņēmējdarbības veikšanai.

Uzņēmējiem tiek radīts administratīvais slogs, kas prasa lielus laika un finanšu līdzekļus, kas, savukārt, ir īpaši būtiski tieši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kas veido lielāko daļu tirgus. Administratīvā sloga samazināšana uzņēmējiem ilgtermiņā veicinātu to ekonomisko izaugsmi gan Latvijas, gan Eiropas kontekstā un ļautu vairāk koncentrēties uz uzņēmējdarbības veikšanu un ir uzskatāma par prioritāti. Ir svarīgi novērtēt, kurās jomās uzņēmējiem rodas vislielākā intensitāte un ietekme uz uzņēmējdarbības vidi, lai rastu nekavējošus risinājumus situācijas uzlabošanai.

Šī pētījumam mērķis ir sagatavot ziņojumu par uzņēmumiem noteikto pārskatu sagatavošanas administratīvo procedūru un administratīvā sloga samazināšanas iespējām, sniedzot pārskatu par pētījuma rezultātā iegūtajiem datiem un sniedzot priekšlikumus turpmākajiem pasākumiem (rīcības plāns) uzņēmumiem noteikto pārskatu sagatavošanas administratīvo procedūru vienkāršošanai un administratīvā sloga samazināšanai.

Administratīvā sloga novērtējuma veikšanai tiek izmantots Standarta izmaksu modelis. Administratīvā sloga aprēķina rezultātā tiek iegūta informācijas par to, cik daudz laika komersanti patērē, lai izpildītu normatīvo aktu prasības attiecībā uz informācijas radīšanu un sniegšanu (tajā skaitā informācijas apkopošanu, sniegšanu un apstrādi). Administratīvais slogs tiek noteikts naudas izteiksmē, kā arī naudas izteiksmē tiek noteikta slogu mazinošo priekšlikumu izstrāde gan pārskatiem ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi, gan uzņēmējus kontrolējošo valsts pārvaldes institūciju darbības optimizēšanā.

Mērķa sasniegšanai Pasūtītājs izvirzīja šādus uzdevumus:

1. Priekšizpētes veikšana, iepazīstoties ar:
 - 1.1. Starptautiskās audita un konsultāciju kompānijas „Ernst&Young” veikto 2014. gada Eiropas Komisijas (DG Communications Networks, Content & Technology) pētījumu Final Report: Study on eGovernment and the Reduction of Administrative Burden, īpaši attiecībā uz „informē vienreiz” (Once Only) principa integrēšanu valsts uzraugosajās iestādēs;
 - 1.2. Eiropas Komisijas 2013. gada 25. oktobra secinājumiem par ePārvaldi un administratīvā sloga samazināšanu (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/139197.pdf);
 - 1.3. Pētījumu „Administratīvā sloga samazināšana uzņēmējiem Latvijas – Lietuvas pierobežas reģionā (REDBURDEN)” (<http://www.projekti.llu.lv/getfile.php?id=4694>);
 - 1.4. Valsts kancelejas sadarbībā ar SIA „Ernst & Young Baltic”, Latvijas Darba devēju konfederāciju un ar Ministru prezidenta rīkojumu izveidoto Funkciju auditu grupu projekta „Administratīvā sloga samazināšana un administratīvo procedūru vienkāršošana” (projekta identifikācijas

Nr.1DP/1.5.1.2.0/08/IPIA/SIF/001) ietvaros veikto pētījumu „Komersantu kontrolējošo institūciju darbības novērtējums” (<http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/aktivitate1512/petijumi/>);

- 1.5. Ekonomikas ministrijas sadarbībā ar SIA „Ernst&Young” veikto pētījumu „Administratīvo prasību izvērtējams nodokļu jomā un priekšlikumu izstrāde uzņēmējiem administratīvā sloga nodokļu jomā samazināšanai”;
 - 1.6. Ministru kabineta 2011. gada 29. augusta rīkojumu Nr. 409 „Par Pasākumu plānu administratīvā sloga samazināšanai, administratīvo procedūru vienkāršošanai un publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai uzņēmējiem un iedzīvotājiem”;
 - 1.7. Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu 2013.–2014. gadam, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2013. gada 24. aprīļa rīkojumu Nr. 165;
 - 1.8. Ekonomikas ministrijas sadarbībā ar „PricewaterhouseCoopers” SIA 2014. gadā veiktās uzņēmumu aptaujas par administratīvo procedūru ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi Latvijā rezultātiem (<http://em.gov.lv/em/2nd/?cat=30111>);
 - 1.9. Ekonomikas ministrijas sagatavoto plāna projektu "Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāns 2014.-2015.gadam" (izsludināts Valsts sekretāru sanāsmē 2014.gada 19.jūnijā).
2. Uzņēmējiem noteikto sagatavojamo pārskatu regulējošo ārējo normatīvo aktu praktiskās piemērošanas izvērtēšana:
- 2.1. Visu uzņēmējus kontrolējošo valsts pārvaldes institūciju identificēšana, sagatavojot pārskatu par šo institūciju noteiktajām prasībām sagatavot attiecīgos pārskatus;
 - 2.2. Sadarbojoties ar kontrolējošajām institūcijām, pārskatu ar augstu intensitāti uz uzņēmējdarbības vidi identificēšana un noteikšana vismaz piecās jomās, prioritāri vērtējot nodokļu/grāmatvedības kārtošanas, statistikas un muitas jomas;
 - 2.3. Interviju veikšana ar uzņēmējus pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām pārskatu ar augstu intensitāti apstiprināšanai;
 - 2.4. Analīzes veikšana pārskatos ar augstu intensitāti, t.sk. nosakot informācijas sniegšanas pienākuma dublēšanos;
 - 2.5. Rezultātu apkopošana tabulas formātā;
 - 2.6. Rezultātu izvērtēšana nosakot informācijas sniegšanas saistību nepieciešamību, ņemot vērā radīto administratīvo slogu, pārskatu sniegšanas biežumu.
3. Valsts pārvaldes institūcijās informācijas sistēmās uzkrātās informācijas un tālākās izmantošanas mērķu izvērtēšana:
- 3.1. Esošo IS izpēte valsts pārvaldes institūcijās;
 - 3.2. Pārskatos ar augstu intensitāti, iekļautās informācijas tālāk izmantošanas izvērtēšana;
 - 3.3. Jaunu, automatizētu un reāllaika metožu iespēju izmantošana datu vākšanai iespēju izvērtēšana;
 - 3.4. „informē vienreiz” principa integrēšanas iespēju izvērtēšana institūcijās;
 - 3.5. XBRL-eXtensible Business Reporting Language izmantošanas iespēju izvērtējums, ja tiek ieviests „informē vienreiz” princips;
4. Priekšlikumu izstrāde juridiska, organizatoriska un tehniska līmeņa izmaiņām, kas paredz iespēju samazināt administratīvo slogu pārskatu sagatavošanā un ļauj optimizēt valsts institūciju darbību:

- 4.1. Priekšlikumu sagatavošana turpmākai rīcībai, izvērtējot pārskatu sagatavošanas un sniegšanas prasības, ņemot vērā Pasaules Bankas *Doing Business 2014.* gada pētījumā identificēto laiku administratīvo formalitāšu kārtošā nodokļu jomā salīdzinājumā ar Igauniju, Lietuvu un Poliju;
 - 4.2. Sadarbojoties ar atbildīgajām uzņēmējus kontrolējošajām valsts pārvaldes institūcijām nodokļu/grāmatvedības jomā, administratīvo prasību izvērtēšana, kas izriet no CSP iesniedzamajiem pārskatiem un VID iesniedzamajiem statistikas pārskatiem, ņemot vērā jaunās Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumprojektā ietvertās informācijas sniegšanas prasības;
 - 4.3. Priekšlikumu sniegšana optimālam tehniskajam risinājumam nepieciešamo datu/informācijas koplietošanai starp kontrolējošām iestādēm.
5. Uzdevumu formulēšana iesaistītajām uzņēmējus kontrolējošām valsts pārvaldes institūcijām, iekļaujot konkrētu rīcības plānu priekšlikumu īstenošanai, veicot apspriešanu ar atbildīgajām institūcijām.
 6. Administratīvā sloga un sagatavoto administratīvā sloga samazināšanas priekšlikumu ietekmes aprēķināšana.

2.2. Pētījuma aktualitāte

Pētījuma aktualitāte un nozīmība saistīta ar nepieciešamību uzlabot valsts pārvaldes darbības efektivitāti, samazinot administratīvo slogu uzņēmējiem pārskatu sagatavošanas un sniegšanas pienākuma izpildes nodrošināšanai.

Administratīvais slogs uzņēmējdarbības vidē vienmēr ir pastāvējis, tomēr gan valsts, gan pašvaldības iespēju robežās cenšas šo slogu samazināt, mazinot laiku, kas ir vajadzīgs dažādu dokumentu saņemšanai, informācijas sniegšanai un citām birokrātiskām darbībām. Latvijā un Eiropā viennozīmīgi lielāks administratīvais slogs tiek radīts tieši maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas veido lielāko tirgus daļu. Atskaišu un pārskatu sagatavošanas slogs, kā arī liels laika patēriņš valsts kontrolējošo institūciju prasību izpildei, tiek uzskatīts par īpaši apgrūtinošu birokrātiju, kas jāveic obligāti un prasa pietiekamus finanšu līdzekļus, kurus varētu ieguldīt uzņēmējdarbības attīstībā.

Latvijā plašāk izmantotais instruments, lai novērtētu uzņēmējdarbības vidi, ir Pasaules Bankas starptautiskais pētījums *Doing Business*⁵ un Ekonomikas ministrijas īstenotais *Administratīvo procedūru ietekmes uz uzņēmējdarbības vidi pētījums*⁶. Saskaņā ar 2014. gadā veiktā pētījuma rezultātiem, Latvijas uzņēmēji, risinot ar administratīvām prasībām saistītus jautājumus, vidēji tērē 13% sava darba laika.

Ministru kabinetā kopš 1999. gada tiek apstiprināts Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāns, kura īstenošanu uzrauga Ekonomikas ministrija. Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna mērķis ir pievilcīgas uzņēmējdarbības vides radīšana, kas balstīta uz sistēmiskām un pārdomātām reformām, lai nodrošinātu likumdošanas procesa caurskatāmību, vienkāršību un nedublēšanos, kā arī noteiktu tikai tādu normu ievērošanu, kas neapgrūtina uzņēmumu attīstību dažādos ciklus⁷.

Uzņēmēji ir konstatējuši, ka vairākos gadījumos dažādas uzņēmējus kontrolējošas valsts institūcijas pieprasa sniegt vienu un to pašu informāciju, tādējādi veidojot dublējošas informācijas sniegšanu, kas savukārt

⁵ Pasaules Bankas pētījums *Doing Business* (www.doingbusiness.org) ir starptautisks, salīdzinošs uzņēmējdarbības vides reitings, kurš ik gadus mēra uzņēmējdarbību regulējošās administratīvās procedūras un to piemērošanu dažādās pasaules valstīs.

⁶ Ekonomikas ministrijas veikts pētījums, ar kuru palīdzību tiek izzināts uzņēmēju viedoklis par to darbību kavējošiem faktoriem.

⁷ Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāns 2013.-2014.gadam, apstiprināts ar Ministru kabineta 2013.gada 24.aprīļa rīkojumu Nr.165.

ievērojami palielina administratīvo slogu, izmaksas un nevajadzīgi patērē uzņēmēju laiku, kuru varētu veltīt uzņēmējdarbības veikšanai. Informācija pēc būtības ir vienāda, bet pamatā ir tādas atšķirības kā detalizācijas pakāpe un atšķirīga struktūra (informācijas griezumī). Līdz šim nav rasts risinājums administratīvā sloga mazināšanai šajā jomā.

Lai risinātu problēmu Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā 2013. - 2014.gadam tika noteikts uzdevums ieviest „informē vienreiz” principu valsts uzraugošajās iestādēs. „Informē vienreiz” princips paredz, ka informācija, kuru iedzīvotājiem, komersantiem un citiem ir noteikts pienākums iesniegt valsts pārvaldei, to iesniedz tikai vienreiz un valsts pārvaldes institūcijas nodrošina šīs informācijas nodošanu viena otram, kur tas ir nepieciešams, pie nosacījuma, ka tiek nodrošināta pienācīga datu aizsardzība⁸.

Darbu pie šī uzdevuma ieviešanas uzsāka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, tomēr, „informē vienreiz”, pilnvērtīgai ieviešanai ir nepieciešama padziļināta izpēte par normatīvo aktu prasībām attiecībā uz pārskatu iesniegšanu, iesaistīto institūciju darbības un izmantoto informācijas tehnoloģiju rīku izvērtēšanu un ceļa kartes izstrādi jaunu informācijas apmaiņas risinājumu ieviešanai.

Šāds princips mazākā vai lielākā mērā ir ieviests jau vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs, piemēram, Dānijā, Lielbritānijā, Nīderlandē, Igaunijā. Eiropas Komisijas veiktajā pētījumā norādīts, ka „informē vienreiz” iniciatīvas īsteno 70% no Eiropas Savienības dalībvalstīm⁹. „Informē vienreiz” principa ieviešanu Eiropas Savienības līmenī atbalsta arī Eiropas Padome¹⁰. Ar „informē vienreiz” principa ieviešanu saistīti gan politiskie, juridiskie, gan organizatoriskie jautājumi, kas risināmi turpmāko gadu gaitā.

Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā 2014. - 2015. gadam, kas 2014.gada 28. novembrī tika apstiprināts Ministru kabinetā ar rīkojumu Nr.694 ir paredzēts turpināt „informē vienreiz” principa integrēšanu valsts pārvaldes institūcijās.

Informācijas tehnoloģiju jomā šobrīd datu apmaiņa starp institūcijām tiek veikta piemērojot starpresoru vienošanās. Šādas vienošanās tiek slēgtas starp institūcijām savstarpēji, tomēr trūkst vienotas koordinācijas, kas pārraudzītu, kuras institūcijas ar kurām apmainās ar datiem un vai datu apmaiņa nodrošina administratīvā sloga mazināšanu uzņēmējiem. Būtiskākie „informē vienreiz” principa ierobežojumi ir dažādie pārskatu sniegšanas termiņi, kādos valsts institūcijas prasa pārskatus uzņēmējiem, kā arī datu formāti un griezumī, kas nenodrošina informācijas savlaicīgu un pilnvērtīgu apstrādi un nodošanu.

2.3. Pārskatu sagatavošanas un sniegšanas vides raksturojums

Pētījuma ietvaros tika veikts administratīvā sloga uzņēmējiem novērtējums pārskatu sagatavošanai un sniegšanai.

2.3.1. Administratīvais slogs

Administratīvais slogs ir biznesa administratīvo izmaksu sastāvdaļa un tas rodas, ja kādu darbību komersants veic tikai tādēļ, ka tas ir noteikts kā prasība normatīvajā regulējumā, nevis tāpēc, ka tas būtu nepieciešams uzņēmējdarbības veikšanai.

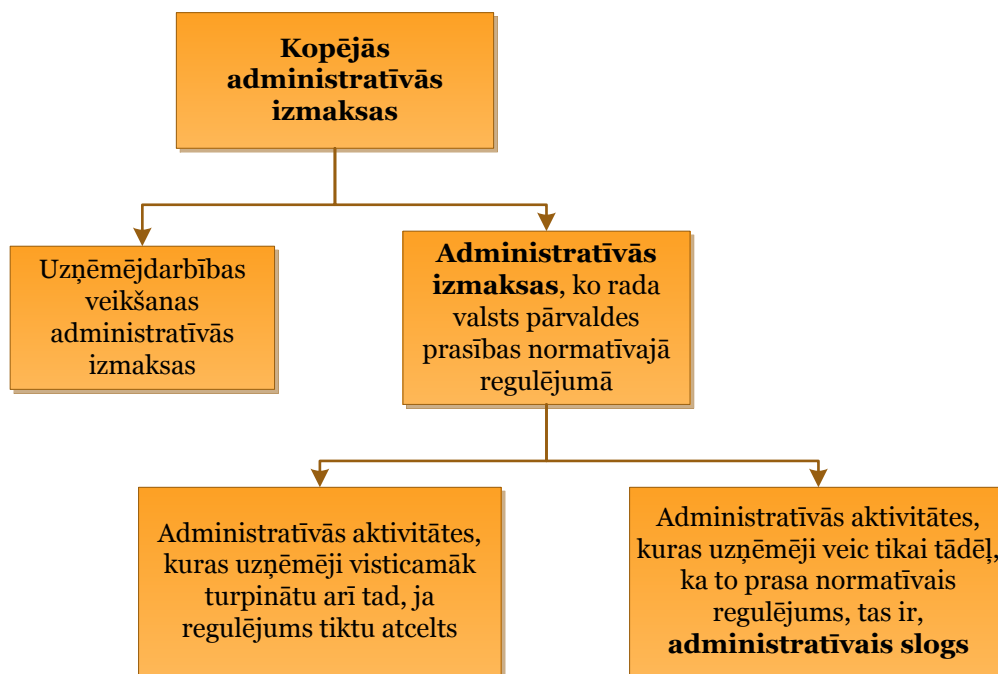
⁸ Final Report: Study on eGovernment and the Reduction of Administrative Burden, Starptautiskās audita un konsultāciju kompānijas „Ernst&Young” veiktais pētījums Eiropas Komisijai (DG Communications Networks, Content & Technology), 2014.

⁹ Final Report: Study on eGovernment and the Reduction of Administrative Burden, Starptautiskās audita un konsultāciju kompānijas „Ernst&Young” veiktais pētījums Eiropas Komisijai (DG Communications Networks, Content & Technology), 2014.

¹⁰ Eiropas Padomes atzinums EUCO 169/13, 25.oktobris, 2013.

Pārskatu sniegšanas prasības tiek noteiktas dažādos normatīvajos aktos, kuru izpildes uzraudzība savukārt tiek noteikta dažādām kontrolējošām iestādēm. Tādā veidā komersantiem savā darbībā nākas saskarties ar dažādām valsts pārvaldes institūcijām, kuras uzrauga komersanta darbību un sniedz tām dažāda veida informāciju.

Daudzās Eiropas Savienības dalībvalstīs administratīvā sloga samazināšana ir politikas dienaskārtībā jau vairākus gadus, tajā skaitā arī Latvijā. Administratīvā sloga mazināšanu Latvijā līdz šim koordinējusi Valsts kanceleja rīkojot vairākus iepirkumus ar mērķi veikt pētījumus par iespējām mazināt administratīvo slogu būtiskākajās slogu saturošajās jomās, piemēram, veselības aprūpes pakalpojumi, kā arī iesaistot sabiedrību izteikt priekšlikumus par administratīvā sloga mazināšanu valsts institūcijās.

1.attēls. Administratīvais slogs kā biznesa administratīvo izmaksu sastāvdaļa¹¹

Informatīvajā ziņojumā par Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā 2013. - 2014. gadam iekļauto uzdevumu izpildi, kā viens no būtiskajiem pasākumiem, kas veikts Plāna ietvaros tika norādīts:

„MK 2013.gada 30.aprīlī apstiprināja grozījumus attiecīgajos tiesību aktos, kas paredz vienkāršot normatīvā akta projekta sākotnējās ietekmes novērtēšanu, nosakot, ka turpmāk jānorāda projekta tiesiskā regulējuma paredzamā ietekme uz administratīvo slogu, administratīvo izmaksu monetārs novērtējums būs jāveic jebkuram projektam, kurā tiks paredzēta informācijas sniegšana. Grozījumi paredz, ka administratīvo izmaksu novērtējums, ko tiesiskais regulējums rada saistībā ar informācijas pieņemšanas, apstrādes vai uzglabāšanas pienākumiem, bū jāaprēķina un jānorāda arī valsts pārvaldes institūcijai. Sabiedrību paredzēts iesaistīt ne tikai attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, bet arī normatīvo aktu projektu izstrādē un visi institūciju izstrādātie normatīvie akti un attīstības plānošanas dokumenti būs jāpublicē attiecīgās institūcijas interneta vietnē, u.c. izmaiņas.”

¹¹ International Standard Cost Model Manual: Measuring and reducing administrative burdens for business, OECD, <http://www.oecd.org/regreform/regulatory-policy/34227698.pdf>.

Līdz šim Centrālā statistikas pārvalde ir vienīgā institūcija, kas savu pārskatu ietvaros ir noteikusi uzņēmējiem norādīt laiku (h, min), kas veltīts pārskata aizpildīšanai, bet pārskatā netiek prasīts norādīt pārskata aizpildītāja profesiju, līdz ar ko nav iespējams precīzi noteikt, cik daudz uzņēmējiem izmaksā pārskatu sagatavošana un sniegšana CSP. CSP šo informāciju izmanto, lai varētu turpināt uzlabojumus, uzlabojot vai papildinot pārskatu veidnes.

Tādejādi nodrošinot, ka jau sākotnēji institūciju ietvaros tiek veikta normatīvā akta administratīvā sloga novērtējuma ietekme gan uz uzņēmējdarbības vidi, gan pašām kontrolējošām institūcijām. Interviju gaitā ar valsts institūcijām tika apzinātas iniciatīvas, kas jau ir veiktas un kas ir uzsāktas administratīvā sloga mazināšanas jomā katrā no institūcijām, tomēr vienlaicīgi tika arī secināts, ka specifiski aprēķini sloga mazināšanai šobrīd netiek veikti.

Administratīvais slogu veidojošie rādītāji ir laiks un personāla izmaksas, kas tiek veltītas, lai sniegtu nepieciešamo informāciju.

Pārskatu sniegšanā un sagatavošanā uzņēmēji velta:

- Laiku, lai iepazītos ar likumiem un to grozījumiem, konsultējoties ar valsts institūciju darbiniekiem par pārskatos nepieciešamo informāciju;
- Laiku pārskata sagatavošanai (datu iegūšana un apkopošana, pārskata aizpildīšana un iesniegšana);
- Laiku pārskata iesniegšanai elektroniski (parakstot ar elektronisko parakstu/papīra formātā (nogādājot institūcijā vai nosūtot pa pastu));
- Laiku nodokļu formu aprēķinu sagatavošanai (nodokļu aprēķins, laiks, kas veltīts elektroniskajai iesniegšanai, citas aktivitātes, kas tiek veiktas, lai sagatavotu nodokļu formu).

Pārskatu sniegšanas prasības ietver:

- Atskaišu, ziņojumu un pārskatu sniegšanu;
- Plānu iesniegšanu, kas nepieciešami, lai varētu plānot un veikt pārbaudes.

Pārskatu sniegšanas biežums:

- Regulāra sniegšana (reizi dienā, reizi mēnesī, reizi ceturksnī, reizi gadā utt.);
- Pēc pieprasījuma;
- Pēc nepieciešamības (iestājoties kādam notikumam).

Lai gan lielu daļu pārskatus iespējams iesniegt elektroniski ar elektronisko parakstu, šī iespēja no uzņēmēju puses tiek izmantota salīdzinoši reti. Lielākoties pārskati tiek iesniegti elektroniski institūciju informācijas sistēmās, kā arī sagatavoti un iesniegti papīra veidā personīgi vai nosūtot pa pastu. Tādejādi vēl vairāk palielinot administratīvo slogu. No pētījuma ietvaros apzinātajiem 551 pārskatiem, 20 pārskati tiek iesniegti vienīgi papīra veidā.

2.3.2. Analizējamie normatīvie akti

Pārskatu sagatavošanu un sniegšanu regulē nacionālie normatīvie akti – Latvijas Republikas likumi un Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi, kas noteikti 18 kontrolējošo institūciju normatīvajos aktos, kā arī ES tiesību akti.

Normatīvie akti nosaka:

- Uzņēmēju loku, kam noteikta pārskata sniegšana;
- Pārskata nosaukumu;

- Pārskatā prasīto informāciju;
- Iesniegšanas veidu;
- Institūciju, kurai jāsniedz attiecīgais pārskats;
- Pārskata sniegšanas biežumu un termiņus.

Pētījuma ietvaros tika analizēti 36 kontrolējošo institūciju mājas lapās norādītie normatīvie akti un likumi, lai noskaidrotu kādi pārskati uzņēmējiem ir jāsniedz kontrolējošās institūcijās un, lai identificētu pārskatus ar augstu ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi. Sadarbojoties ar kontrolējošajām institūcijām, tika verificēts vai veikta normatīvo aktu analīze, PwC identificēja visus uzņēmējiem noteiktos pārskatus.

Pētījuma ietvaros tika analizēti arī normatīvie akti, kas attiecināmi uz valsts kapitālsabiedrībām, kuru sniegšanu nosaka Latvijas Republikas likumi un Latvijas Republikas ministru kabineta noteikumi. Tā kā atkarībā no ministriju turējuma un valsts kapitālsabiedrību esošajām saistībām, iesniedzami dažādi pārskati, pētījuma ietvaros tika aplūkoti tikai tie pārskati, kas iesniedzami visām valsts kapitālsabiedrībām.

2.3.3. Pētījumā iesaistītās institūcijas, nevalstiskās organizācijas un uzņēmumi

Lai sasniegtu pētījuma mērķi, iesaistījām pārskatu sagatavošanā un iesniegšanā ieinteresētās puses – uzņēmumus kontrolējošās institūcijās, nevalstiskās organizācijas, valsts kapitālsabiedrības, kā arī dažādu jomu uzņēmumus, kas klātienē dalījās ar pieredzi pārskatu sagatavošanā un sniegšanā, gan piedalījās aptaujā par administratīvā sloga samazināšanu.

Pētījuma ietvaros tika veiktas intervijas ar 13 uzņēmumus kontrolējošām valsts pārvaldes institūcijām:

- Latvijas Banka;
- Finanšu un kapitāla tirgus komisija;
- Valsts ieņēmumu dienests – 4 intervijas;
- Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija;
- VSIA Autotransporta direkcija;
- Centrālā Statistikas pārvalde - 2 intervijas;
- Valsts vides dienests;
- Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs;
- Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija;
- Zāļu valsts aģentūra;
- Pārtikas un veterinārais dienests;
- Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs;
- Valsts augu aizsardzības dienests.

Interviju jautājumu paraugs ir pievienots Pielikumā nr. 3

Pētījuma ietvaros tika veiktas piecas padziļinātas strukturētas intervijas ar šādām uzņēmējus pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām:

- Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera;
- Latvijas Darba devēju konfederācija;
- Ārvalstu investoru padome Latvijā;

-
- Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija;
 - Latvijas Grāmatvedības ārpakalpojumu asociācija.

Pētījuma ietvaros tika veikta viena intervija ar kapitālsabiedrību:

- Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca.

PricewaterhouseCoopers SIA pateicas par atbalstu pētījuma veikšanā LR uzņēmējus kontrolējošām valsts pārvaldes institūciju ekspertiem un speciālistiem, uzņēmumiem, uzņēmējus pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām kā arī kapitālsabiedrībām, kuras piedalījās šajā pētījumā.

Pētījuma autori: Baiba Apine, Aija Panke, Sandijs Miķelsons, Jana Orlova, Maija Kestere, Gunta Meluškāne, Ģirts Kronbergs, Rūta Pirta, Dāvis Engers, Ilze Ozola, Līna Mežapuķe, Līga Brutāne,.

3. Pētījuma izstrādes metodoloģija

Lai sasniegtu pētījumā izvirzītos mērķus un uzdevumus, tika izmantotas vairākas savstarpēji papildinošas kvantitatīvās un kvalitatīvās informācijas ieguves un analīzes metodes.

3.1. Darba izpildes soļi

Pētījuma izstrāde veikta, realizējot šādus soļus:

Normatīvo aktu analīze - soļa ietvaros tika apzināta esošā situācija komersantu darbības pārskatu sagatavošanas un sniegšanas jomā. Tika apzinātas uzņēmējus kontrolējošās valsts institūcijas un veikta to atbildībā esošo normatīvo aktu analīze, identificējot visus pārskatus, kurus nosaka Latvijas Republikas normatīvie akti, Eiropas Komisijas direktīvas un Eiropas Savienības regulas.

Normatīvo aktu analīzē tika iesaistītas tās kontrolējošās iestādes, kurās tika konstatēti iesniedzami pārskati. Institūcijas sniedza informāciju par pārskatu sniegšanā iesaistīto uzņēmēju skaitu un to NACE¹² kodu, komentārus par iespējamo informācijas dublēšanos ar citās iestādes sniegto informāciju, pārskatu sniegšanas formātu un sniegtās informācijas uzkrāšanas veidu.

Pārskatu ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbības noteikšana – iepazīstoties ar atbildēm no institūcijām, tika noteikti pārskati ar augstu ietekmi uz uzņēmējdarbību – pārskati, kuriem ir augsta intensitāte no sniegšanas regularitātes, sniedzamās informācijas apjoma, kā arī iesniedzēju skaita puses. Posma laikā tika gūts apstiprinājums, vai PwC identificēja visus institūcijā iesniedzamos pārskatus. Nepieciešamības gadījumā institūcijas informēja par pārskatiem, kas iepriekš netika identificēti.

Pēc iepazīšanās ar institūciju sniegtajām atbildēm, tika organizētas kvalitatīvas intervijas ar institūciju pārstāvjiem. Pirms katras intervijas, PwC sagatavoja intervijas jautājumus un iepazīstināja ar tiem institūciju pārstāvjus pirms pašas intervijas. Intervijas tika rīkotas ar mērķi, lai pārrunātu vispārīgus jautājumus par pārskatos sniegto datu ticamības pārbaudēm, uzņēmēju informēšanu normatīvo aktu izmaiņu gadījumā, līdzšinējām darbībām administratīvā sloga mazināšanā, pārskatu sniegšanas veidiem, apstrādi utt. Tika pārrunāti specifiski jautājumi tieši pārskatos ar augstu intensitāti, kā arī rastas atbildes uz jautājumiem par pārskatu saņemšanu un ievadi IS.

Institūciju IS uzkrātās informācijas satura un tālākās izmantošanas mērķu izvērtēšana – balstoties uz intervijās ar institūcijām sniegto informāciju, tika izpētīts ar kādām programmām šobrīd strādā valsts pārvaldes institūcijas, pārskatos ar augstu intensitāti iekļautās informācijas tālāk izmantošanas mērķi. Tika izvērtētas „informē vienreiz” principa integrēšanas iespējas uzņēmējus kontrolējošās valsts pārvaldes institūcijās, ņemot vērā Igaunijas pieredzi. Izvērtēta iespēja izmantot XBRL-eXtensible Business Reporting Language kā datu pārraides standartu.

Interviju rīkošana ar uzņēmumiem un uzņēmumus pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām – lai iegūtu objektīvu viedokli par esošo situāciju un problēmām pārskatu sniegšanā un administratīvā sloga ietekmi no laika un finanšu resursu viedokļa, PwC rīkoja vairākas klātienē un telefoniskās kvalitatīvas intervijas. Intervijās gūtā informācija ir izmantota gan ieteikumu, gan secinājumu izstrādē, kā arī sniegtā informācija par pārskatu sagatavošanā un sniegšanā veltīto laiku izmantota administratīvā sloga aprēķinos.

¹² NACE klasifikators ir paredzēts uzņēmuma darbības veidu noteikšanai pēc starptautiskas klasifikācijas.

Administratīvā sloga izmaksu aprēķina veikšana izvēlētajiem pārskatiem ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi – lai nodrošinātu nepieciešamās informācijas iegūvi administratīvā sloga aprēķina veikšanai, tika veikta nepieciešamo datu ieguve un aprēķins.

Datu ieguvei tika izmantoti vairāki informācijas avoti – normatīvie akti, kontrolējošo institūciju sniegtie dati, biznesa intervijas, CSP sniegtie dati par pārskatu sniegšanā veltīto laiku, VID pieejamā informācija par atalgojuma izmaksu valstī. Veicot kvantitatīvu uzņēmēju aptauju tika iegūta informācija par pārskatu ar augstu intensitāti sniegšanas biežumu, sniegšanas veidu, iesaistītajiem cilvēku resursiem un laiku, kas tiek veltīts prasību apzināšanai un normatīvo aktu izpētei, datu apkopošanai un ieguvei, konsultācijām ar institūciju darbiniekiem, kā arī veicot nepieciešamo dokumentu sagatavošanu un iesniegšanu. Aptaujas laikā uzņēmumiem bija iespēja izteikties par pārskatiem, kas viņuprāt prasa dublējošu informāciju, kā arī norādīt, kur gūst informāciju par normatīvo aktu izmaiņām, kas ietekmē pārskatu sniegšanu.

Nosakot pārskatu ar augstu intensitāti uz uzņēmējdarbību, administratīvā sloga radīto izmaksu lielumu gadā, tika izmantots Standartu izmaksu modelis un iepriekš iegūtie dati.

Priekšlikumu izstrāde juridiska, organizatoriska un tehniska līmeņa izmaiņām – balstoties uz iepriekš veikto izvērtējumu, tika izstrādāti priekšlikumi, kas paredz iespēju samazināt administratīvo slogu uzņēmējiem noteikto pārskatu sagatavošanā un optimizēt uzņēmējus kontrolējošo valsts institūciju darbību. Priekšlikumi tika saskaņoti ar iesaistītajām institūcijām. Tika sniegti ieteikumi optimālam tehniskajam risinājumam nepieciešamo datu/informācijas koplietošanai starp kontrolējošām iestādēm.

Turpmākās rīcības administratīvā sloga mazināšanai un valsts pārvaldes darbības efektivitātes uzlabošanai noteikšana –balstoties uz iepriekš izstrādātajiem priekšlikumiem, tika noteikts sagatavoto administratīvā sloga mazināšanas priekšlikumu ietekmes izmaksu apjoms gan uz pārskatiem ar augstu intensitāti, gan optimizējot institūciju darbību. Ņemot vērā gūto informāciju par Igaunijas pieredzi „informē vienreiz” principa ieviešanā un esošo situāciju informācijas aprītē starp valsts kontrolējošām institūcijām, tika izstrādāta ceļa karte, kas noteiktu turpmāko rīcību „informē vienreiz” ieviešanai valsts pārvaldē izmantot XBRL-eXtensible Business Reporting Language kā datu pārraides standartu.

4. Uzņēmējiem noteikto pārskatu prasību analīze

Pārskatu sniegšanas prasības aptver normatīvajos aktos noteiktos pienākumus uzņēmējam obligāti iesniegt kontrolējošās institūcijās dažāda veida pārskatus, t.sk. statistikas pārskatus. Valsts kanceleja sadarbībā ar SIA „Ernst & Young Baltic”, Latvijas Darba devēju konfederāciju un ar Ministru prezidenta rīkojumu izveidoto Funkciju auditu grupu projekta „Administratīvā sloga samazināšana un administratīvo procedūru vienkāršošana” ietvaros tika secināts, ka dažādu pārskatu iesniegšana kontrolējošās institūcijās rada vislielāko apgrūtinājumu komersantiem, jo prasa lielus resursus datu apkopšanai vajadzīgajā pārskata formātā, un bieži nav saprotama iesniegtās informācijas tālākas izmantošanas lietderība.

Pētījuma ietvaros iekļautie un plašāk analizētie pārskati sadalīti pēc jomās, kurās prioritāti tiek piemērots vislielākais administratīvais slogs pārskatu sagatavošanā.

4.1. Pārskatu analīze

Pētījumā gaitā tika veikta normatīvo aktu analīze, kuras ietvaros tika identificēti uzņēmējiem sniedzamie pārskati valsts institūcijām. Pēc informācijas apkopošanas tika pieprasīts no valsts institūcijām sniegt informāciju par pārskatu sniegšanas biežumu, uzņēmēju skaitu, kas sniedz pārskatus, lai identificētu pārskatus ar augstu intensitāti. Institūcijās, kurās atsevišķu pārskatu intensitāte izrādījās augsta, vai arī pārskatos sniedzamā informācija potenciāli dublējās, tika veiktas intervijas, lai pārrunātu pārskatu mērķi, saturu, datu ticamību datu apstrādi un glabāšanu.

Turpmāk procesa ietvaros tika veiktas intervijas ar dažādu nozaru uzņēmējiem, nevalstisko organizācijas pārstāvjiem, lai saņemtu viņu viedokli par pārskatu sniegšanas radīto administratīvo slogu, pārskatu ticamību un iespējām mazināt slogu.

Tādējādi procesa ietvaros tika iegūts visaptverošs skatījums par to, kuri pārskati ir ar augstu intensitāti un kuri ar vidēju vai zemu intensitāti. Galvenais administratīvā sloga radītājs ir uzskatāmi pārskati ar augstu intensitāti, kuri ir aprakstīti 4.2. nodaļā.

Papildus tam analīzes rezultātā tika identificēti arī pārskati, kuros pastāv potenciāla informācijas pārklāšanās ar citu valsts institūciju pārskatiem, bet kas nav uzskatāmi par augstas intensitātes pārskatiem:

- Izložu un azartspēļu uzraudzības institūcija ik mēnesi no 16 uzņēmējiem saņem informāciju par ekspluatācijā uzstādīto azartspēļu iekārtu skaitu un šo informāciju nodod VID. Savukārt VID pieprasa no šiem pašiem uzņēmējiem pārskatu par aprēķināto azartspēļu nodokli reizi ceturksnī, kas faktiski ir aprēķināms no saņemtajiem datiem. Tādējādi tiek secināts, ka viena un tā pati informācija tiek pieprasīta atkārtoti;
- Autotransporta direkcija no 58 uzņēmējiem 4 reizes gadā saņem pārskatu par pasažieru regulārajiem komercpāravadājumiem ar autobusiem, kas ir līdzīgs uzņēmuma operatīvajai bilancei, tomēr satur dziļāku analītisku informāciju par valsts dotāciju attiecināmo daļu. Tādējādi secināts, ka pastāv vismaz daļēja informācijas pārklāšanās ar Uzņēmuma gada pārskatā iekļaujamo informāciju, tomēr iesniegšanas termiņi un detalizācijas līmenis ir atšķirīgs;
- LVFAFA saņem pārskatu par videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanu un aprēķināto dabas resursu nodokli 2 reizes gadā no 14 uzņēmējiem. Pārskats iekļauj informāciju par elektriskajām un elektroniskajām iekārtām. Līdzīgu informāciju saņem un Elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāju

reģistrā uztur VVD, tomēr pastāv atšķirības starp LVAFAs saņemto pārskatu un reģistru detalizācijas līmenī.

- PVD reizi gadā iesniedzams pārskats par dzīvnieku apriti patversmē. Pārskatam nav noteikts konkrēts iesniegšanas termiņš, kā arī PVD speciālisti atklāja, ka iegūtā informācija netiek izmantota nekur tālāk.

4.2. Pārskati ar augstu intensitāti

Standarta izmaksu modelis paredz, ka viens no uzdevumiem šāda veida pētījumā ir normatīvo aktu identificēšana. Veicot normatīvo aktu analīzi un konsultējoties ar kontrolējošo institūciju speciālistiem, tika izvēlēti 28 pārskati ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbību (apjomīgs pieprasāmās informācijas daudzums, tiek pieprasīta dublējoša informācija, liels iesniedzēju skaits attiecībā pret kopējo ekonomiski aktīvo uzņēmēju skaitu, informācijas sniegšanas biežums), kas sadalīti piecās jomās:

1. Nodokļu deklarācijas un ziņojumi;
2. Statistika;
3. Finanšu vadība;
4. Vides aizsardzība;
5. Lauksaimniecība.

4.2.1. Pārskatu ar augstu intensitāte analīze

Šajā nodaļā esam apkopojuši informāciju par augstas intensitātes pārskatiem. Priekšlikumi administratīvā sloga mazināšanai ir aprakstīti šī pētījuma dokumenta 9. nodaļā.

Joma: Nodokļu deklarācijas un ziņojumi

Nodokļa deklarācijas un ziņojumi, kas tiek sniegti VID sastāda visaugstāko intensitāti no visiem pārskatiem. VID ir veicis nozīmīgas investīcijas, lai uzņēmēji spētu sniegt elektroniski nepieciešamās nodokļu deklarācijas un pārskatus. Nodokļu deklarāciju mērķis ir uzņēmumu darbības kontrole un nodokļu nomaksas disciplīnas kontrole no valsts puses, tādēļ prasības informācijas precizitātei un savlaicīgumam ir augstas.

Neskatoties uz to, uzņēmējiem ir iespējas veikt labojumus iesniegtajos pārskatos un deklarācijās 3 gadu laikā. Vienīgais izņēmums ir uzņēmuma gada pārskats, kuru pēc iesniegšanas uzņēmējam nav tiesības vairs labot.

<i>Nr.</i>	<i>Normatīvais akts</i>	<i>Intensitāte</i>	<i>Iesniedzēju skaits</i>	<i>Informācijas pārklāšanās</i>	<i>Dublēšanās skaidrojums</i>	<i>Informācijas tālākās izmantošanas mērķi</i>
1.	Gada pārskata likums, 66.pants	1x gadā	216131	Informācijas pārklāšanās konstatēta ar Centrālās statistikas pārvaldes pārskatu 1-FAP Finanšu aktīvi un pasīvi (MK 06.11.2006. noteikumi Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.94) 2014.gadā kā arī 1-gada Kompleksais pārskats par darbību 2014. gadā (MK noteikumi 06.11.2006. Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.95).	Informācijas dublēšanās ir skaidrojama ar atšķirīgo pārskatu detalizācijas un griezuma līmeni CSP no VID. Pārskatu iesniegšanas termiņi rada papildus informācijas dublēšanos, jo nesaskaņoto termiņu dēļ iestādēm nav iespējam saņemt nepieciešamo informāciju. Informācijas dublēšanos rada arī termiņi, kas ir uzstādīti no Eiropas Savienības statistikas datu vākšanai.	Pārskatos iesniegtā informācija tiek apstrādāta un sniegta dažādos griezumus valsts iestādēm, Eiropas institūcijām un publikai. Informācija tiek ievākta, lai izpildītu valsts statistikas programmu. Visa sniegtā informācija tiek pieprasīta, pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumiem, Eiropas regulām un Valsts statistikas likumu. Informācija tiek izmantota dažādas statistikas veidošanā, kas rada izpratni par uzņēmumu finanšu situāciju Latvijā un Eiropā.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
2.	<p>Likums "Par uzņēmumu ienākuma nodokli", 22.pants</p> <p>20.12.2011. Ministru kabineta noteikumu Nr.981 "Noteikumi par uzņēmumu ienākuma nodokļa taksācijas perioda deklarāciju un avansa maksājumu aprēķinu", pielikums Nr.1</p>	1x gadā	90886	Informācijas pārklāšanās nav konstatēta	N/A	Informācija tiek izmantota uzņēmuma ienākuma nodokļa aprēķināšanai. EDS funkcionalitāte šobrīd nodrošina maksimālu automātisko lauku aizpildīšanu, ja VID ir pieejama informācija par datiem no citiem nodokļu pārskatiem un ziņojumiem.
3.	<p>Pievienotās vērtības nodokļa likums, 117.pants</p> <p>15.01.2013. Ministru kabineta noteikumi Nr.40 "Noteikumi par pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām"</p>	12x gadā	91127	<p>Konstatēta informācijas pārklāšanās ar Centrālās statistikas pārvaldes pārskatu 1-apgrozījums MK (06.11.2006. noteikumi Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi"):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Periods; 	<p>Informācijas dublēšanās saistīta ar dažādu definīciju, griezumu un termiņu atšķirībām.</p> <p>PVN deklarācijā tiek uzrādīta kopējā darījuma vērtība ar PVN apliekamo darījumu vērtība, kas bez neto apgrozījuma ietver arī citus PVN objektus, piemēram, saņemtos avansus, bet CSP nepieciešamais rādītājs ir apgrozījums. Minēto VID datu</p>	<p>Dati tiek izmantoti pievienotās vērtības nodokļu aprēķinam, kā arī kontrolei par precēm un pakalpojumiem, kas apliekamas ar pievienotās vērtības nodokli apgrozījuma kontrolei valstī.</p>

<i>Nr.</i>	<i>Normatīvais akts</i>	<i>Intensitāte</i>	<i>Iesniedzēju skaits</i>	<i>Informācijas pārklāšanās</i>	<i>Dublēšanās skaidrojums</i>	<i>Informācijas tālākās izmantošanas mērķi</i>
				<ul style="list-style-type: none"> 4. Kopējā darījumu vērtība; 5. Informācija par pārmaksāto PVN summu par iekšzemē veiktiem darījumiem, par kuriem nodokli maksā preču vai pakalpojumu saņēmējs; 6. Pieprasījums par pievienotās vērtības nodokļa pārmaksas atmaksu; 	<p>izmantošanu ierobežo tas, ka darījumu apjomā tiek iekļauti arī citi ieņēmumi no saimnieciskās darbības (piemēram pamatlīdzekļu pārdošana), kas nav apgrozījums. Turklāt pastāv atšķirības attiecībā uz periodu, kurā uzrāda darījumus PVN aprēķināšanas vajadzībām, un ieņēmumu atzīšanā Peļņas un zaudējumu aprēķinā.</p> <p>Rūpniecības rādītājiem, piemēram rūpniecības apgrozījums, ir nepieciešams pa darbības veidiem un pa tirgiem, tai pat laikā VID ir tikai kopējais darījumu apjoms.</p>	
				<p>1. Pārskats par priekšnodokļa un nodokļa summām, kas norādītas nodokļa deklarācijā par taksācijas periodu (PVN 1);</p> <p>2. Pārskats par preču piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem Eiropas Savienības teritorijā (PVN 2);</p> <p>3. Labojumu pārskats par preču piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem Eiropas Savienības teritorijā (PVN 3);</p> <p>4. Pievienotās vērtības nodokļa deklarācija par taksācijas gadu (PVN 4);</p> <p>5. Piegādāto preču vērtība sadalījumā pa brīvostām un speciālajām ekonomiskajām</p>		

<i>Nr.</i>	<i>Normatīvais akts</i>	<i>Intensitāte</i>	<i>Iesniedzēju skaits</i>	<i>Informācijas pārklāšanās</i>	<i>Dublēšanās skaidrojums</i>	<i>Informācijas tālākās izmantošanas mērķi</i>
				zonām (PVN 5); 6. Pārskats par fiskālā pārstāvja veiktajiem darījumiem (PVN 6); 7. Pārskats par nekustamā īpašuma izmantošanu (PVN 7).		
4.						
	Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 38.pants 2.daļa 25.08.2008. Ministru kabineta noteikumi Nr.677 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa paziņojumiem", 5.punkts	12x gadā	216131	Informācijas pārklāšanās konstatēta ar Valsts ieņēmumu dienestam iesniedzamo ziņojumu par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem (Likums Par valsts sociālo apdrošināšanu), iedzīvotāju ienākuma nodokli (Likums Par iedzīvotāju ienākuma nodokli) un uzņēmējdarbības riska nodevu (Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, kā arī darbinieku prasījumu garantiju fondā un maksātspējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu attiecīgajā gadā) pārskata mēnesī šādās pozīcijās: <ul style="list-style-type: none">Darba ņēmēja vārds, uzvārds;	Informācijas dublēšanās saistīta ar dažādo griezumu. Paziņojumā par fiziskai personai izmaksātajām summām ir cits kods par ienākuma veidu, bet ziņojums par VSAOI iesniedzams atsevišķi par katru darba ņēmēju kategoriju. Ziņojumā par VSAOI papildus jānorāda precizējumi, ja ir bijušas kļūdas aprēķinos, obligāto iemaksu veikšanas datums un uzņēmējdarbības riska nodeva.	Interviju laikā tika norādīts, ka informācijas dublēšanās saistīta ar norādītās informācijas griezumu, kā atšķirība starp aprēķināto un faktiski ieturēto nodokli. Ienākuma veidiem, var būt atšķirības par aprēķināto periodu, kā arī pēc kopsavilkuma var pārlicināties, ka neapliekamais minimums ir pareizi piemērots.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
				<ul style="list-style-type: none"> • Darba ienākumi; • Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas; • Ieturētais iedzīvotāju ienākuma nodoklis. 		
5.						
	07.09.2010. Ministru kabineta noteikumi Nr.827 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli", 21.punkts	12x gadā	159801	<p>Informācijas pārklāšanās konstatēta ar Valsts ieņēmumu dienestam iesniedzamo paziņojumu par fiziskajām personām izmaksātajām summām (MK 2508.2008. noteikumi Nr.677 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa paziņojumiem") šādās pozīcijās:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darba ņēmēja vārds, uzvārds; • Darba ienākumi; • Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas; • Ieturētais iedzīvotāju ienākuma nodoklis. 	Skat 4.punktu	Skat 4.punktu
6.						
	19.06.2007. Ministru kabineta noteikumi Nr.404	1x ceturksnī; 1x gadā	24603	Informācijas pārklāšanās konstatēta pārskata ietvaros gadījumos, ja darbības, par	Informācijas pārklāšanās pārskata ietvaros saistīta ar neskaidru likuma formulējumu, kas norāda	Intervijās ar uzņēmējiem noskaidrots, ka gadījumos, ja darbības, kuras rada pienākumu sniegt pārskatu par aprēķināto dabas resursu nodokli, ir bijušas

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
	“Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”, 18.punkts			kurām jāaprēķina dabas resursu nodoklis (Dabas resursu nodokļa likums), ir bijušas vienreizējas. Tādā gadījumā komersantam jāturpina iesniegt tukši pārskati bez noteikta beigu termiņa.	uz sākuma termiņu dabas resursu nodokļa aprēķināšanai, bet nenosaka, kad komersants zaudē dabas resursu nodokļu maksātāja statusu. Piemēram, ja komersants vienreizēji ir ievējis precīzi iepakojumā, tam rodas pienākums iesniegt pārskatu un veikt dabas resursu nodokļa maksājumu. Ja pēc tam komersants neplāno vairs ievest precīzi iepakojumā, pienākums sniegt pārskatu un aprēķināt nodokli saglabājas, pat, ja aprēķinātais nodoklis ir 0.	īslaicīgas, pienākums sniegt pārskatu saglabājas. Ja kādā no periodiem pārskats nav ticis sniegts, uzņēmums saņem brīdinājumu no valsts iestādēm iesniegt pārskatu, pat ja tas ir tukšs.
7.	1. Likums par akcīzes nodokli, 24.pants 2. 30.03.2010. MK noteikumi Nr.300 Noteikumi par akcīzes nodokļa deklarācijas veidlapām un to aizpildīšanas kārtību	12x gadā, 1. 15 dienu laikā pēc taksācijas perioda beigām (apstiprināts noliktavas turētājs un reģistrēts saņēmējs) 2. 5 darba dienu laikā pēc nodokļa samaksas termiņa	Aptuveni 320 komersanti. Kopumā 14882 deklarācijas 2014. gadā	Informācijas pārklāšanās nav konstatēta	N/A	Deklarācija ir komersanta maksājamā akcīzes nodokļa aprēķins. Sniegtā informācija tiek izmantota nodokļa maksātāja darbības kontrolei, datu apkopošanai informācijas analīzes veikšanai.

<i>Nr.</i>	<i>Normatīvais akts</i>	<i>Intensitāte</i>	<i>Iesniedzēju skaits</i>	<i>Informācijas pārklāšanās</i>	<i>Dublēšanās skaidrojums</i>	<i>Informācijas tālākās izmantošanas mērķi</i>
		(reģistrēts nosūtītājs, īslaicīgi reģistrēts saņēmējs)				
		3. 5 darba dienu laikā pēc nodokļa samaksas termiņa vai, ja nodokli samaksā pirms preču nosūtīšanas no citas dalībvalsts, 5 darba dienu laikā pēc preču saņemšanas LR (cita persona)				

Secinājumi

- Valsts ieņēmumu dienestā sniedzamie nodokļu pārskati tiek iesniegti galvenokārt elektroniskā formātā. Lielākie uzņēmumi pielāgo savas informācijas sistēmas, lai process aizņemtu mazāku laiku;
- Informācijas dublēšanās ir konstatēta vairākos pārskatos gan VID ietvaros, gan arī salīdzinājumā ar citām valsts institūcijām, piemēram CSP. Galvenokārt dublēšanās nepieciešamība tiek skaidrota ar to, ka informācija tiek pieprasīta dažādos griezumos.

Joma: Statistika

Tika veikta analīze par pārskatu iesniegšanas prasībām statistikas nozarē, kur galvenā institūcija, kurā komersantiem ir jāsniedz dati ir Centrālā statistikas pārvalde (CSP). Pēc CSP pieejamās informācijas aptuveni 80% no pārskatiem tiek sniegti izmantojot e-pārskatu sistēmu. Papīra pārskati tiek sniegti reti.

Atlikušie 20% no pārskatiem tiek sniegti izmantojot faksu, telefonu, e-pastu vai pastu. Starp galvenajiem īstermiņa statistikas datu lietotājiem galvenokārt minamas Ekonomikas ministrija, Finanšu ministrija, Latvijas Banka, kā arī Eiropas Centrālā banka un Eiropas Komisija.

Veicot analīzi, iepazīnāties ar Valsts Statistikas likumu, kā arī ar saistošo normatīvo bāzi Latvijas un Eiropas Savienības līmenī, uz kuru pamatiem ir izstrādātas pārskatu prasības un pārskatu sniedzēju izlase. Pētījuma laikā tika saņemti dati no CSP par pārskatu intensitāti un nepieciešamību.

Kopumā tika identificēti 107 pārskati, kas tiek sniegti CSP par dažādām nozarēm, no kuriem padziļināti apskatījām un analizējām 13 pārskatus ar lielāko intensitāti un būtisku pienesumu administratīvā sloga veidošanā (skat. tabulā zemāk). Nosakot pārskatu intensitāti, mēs ņēmām vērā nepieciešamo respondentu skaitu, pārskatu sniegšanas biežumu un to detalizācijas pakāpi. Secinājumu izstrādē tika ņemti vērā arī CSP pārstāvju intervijās sniegtā informācija par esošo situāciju un būtiskākajām problēmām, kas rada papildus administratīvo slogu gan uzņēmējiem, gan institūcijas darbiniekiem.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
1.	2-darbs Pārskats par darbu					
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumi Nr. 922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.30.	4x gadā	8554	Ir konstatēta pārklāšanās ar uzņēmumu sniegto informāciju VID. Tas attiecas uz šādu uzņēmēju (izņemot mikrouzņēmēju) sniegto informāciju VID par darba ņēmēju nostrādāto stundu skaitu mēnesī, balstoties uz MK 07.09.2010. noteikumiem Nr.827 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli": • Uzņēmums sniedz informāciju par	Kopš 2013. gada 1. jūlija darba devējam ir pienākums sniegt VID informāciju par katra darba ņēmēja nostrādāto stundu skaitu mēnesī. Šī prasība ir noteikta ar MK noteikumiem Nr.827 „Par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli”.	Apsekojuma mērķis ir iegūt statistisko informāciju par darba tirgus rādītājiem - aizņemto un brīvo darbvieta skaitu, atalgojumu un pārējām darbaspēka izmaksām, nostrādātajām stundām, streikiem sadalījumā pa visām tautsaimniecības nozarēm un sektoriem, balstoties gan uz Eiropas Savienības izdotajām regulām, gan arī Valsts Statistikas likumu un MK noteikumiem Nr. 767 „Par Valsts statistiskās informācijas programmu 2015. gadam”.
					Pilnīga pieejamo datu	

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
				<p>katru darba ņēmēju atsevišķi, - tā vārdu un uzvārdu (kas ļauj noteikt dzimumu, tādējādi iegūstot CSP nepieciešamos datus par sievietēm), personas kodu, kā arī profesijas kodu atbilstoši Profesiju klasifikatoram. Ir paredzēts, ka, mainoties darba ņēmēja Profesijas kodam vai arī nodarbinātības statusam, uzņēmums par to laicīgi sniedz informāciju VID. Lai gan CSP pārskats paredz informācijas iegūšanu par aizņemtajām darba vietām tikai par ceturksni kopumā, datu saņemšana no VID ļautu CSP apkopot datus detalizētākā apjomā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzņēmēji reizi mēnesī sniedz informāciju VID arī par katra darba ņēmēja darba ienākumiem un nostrādāto stundu skaitu mēnesī. • Uzņēmēji VID sniedz arī informāciju par aprēķinātajām valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām. • VID rīcībā esošā informācija ļautu CSP iegūt informāciju arī par nerezidentiem un darba ņēmējiem bērnu kopšanas atvaļinājumā. 	izmantošana no VID ļautu CSP samazināt pārskata „2-darbs” apjomu.	
2.	1-gada Kompleksais pārskats par darbību 2014. gadā					
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru	1x gadā	8791	Ir identificēta informācijas pārklāšanās ar uzņēmumu sniegto informāciju VID (gada pārskats – bilance, peļņas vai	CSP 1-gada Kompleksais pārskats par darbību (MK 06.11.2006. noteikumi Nr.922	Apsēkojuma mērķis ir iegūt informāciju par uzņēmumu struktūru, darbību un tās

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
	kabineta noteikumu Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.95			<p>zaudējumu aprēķins, naudas plūsmas pārskats), kas sniedzams saskaņā ar Gada pārskata likumu (Gada pārskata likums, 66.pants).</p> <p>Pārklāšanās ir konstatēta šādai uzņēmumu finanšu informācijai:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tā kā uzņēmuma pienākums ir ziņot VID par darba attiecībās esošiem darbiniekiem un to statusu, nepieciešamos datus par vidējo darbinieku skaitu darba attiecībās pārskata gadā, par kuriem nodokļus maksā darba devējs būtu iespējams iegūt un attiecīgi aprēķināt no VID rīcībā esošās informācijas. Neto apgrozījums. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumiem un pārkārta ieņēmumiem; Izejvielas, pamatmateriāli, palīgmateriāli un citas preces uzņēmuma darbības nodrošināšanai. Krājumu zudumi; Dividendes. 	<p>"Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.95) tiek sniegts katru gadu līdz 10.jūnijam. Atšķirīgie apkopošanas un apstrādes termiņi rada informācijas dublēšanos.</p> <p>CSP nepieciešamā informācija ir augstākā detalizācijas pakāpē nekā to pieprasa VID gada pārskats.</p>	<p>rezultātiem.</p> <p>Pārskata informācija tiek prasīta pamatojoties uz Valsts statistikas informācijas programmu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 295/2008 un Padomes Regulas Nr. 2223/96 prasību izpildi.</p>
3.	Ievedums-Intrastat-1A Pārskats par tirdzniecību ar Eiropas Savienības dalībvalstīm					
	Valsts statistikas likums, 10.pants	12x gadā	5778	Ir konstatēta informācijas pārklāšanās ar VID PVN deklarācijas PVN 1II un PVN 2 daļām, kas sniedzams saskaņā ar Ministru kabineta 15.01.2013 noteikumi Nr.40 "Noteikumi par pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām". Pārklāšanās konstatēta šādai iesniedzamai informācijai:	Pēc CSP pārstāvju intervijās sniegtās informācijas, secināts, ka CSP jau šobrīd, lai iegūtu nepieciešamo informācijas un izvairītos no uzņēmēju sniegtās informācija pārklāšanās, saņem nepieciešamos datus no VID PVN deklarācijām.	<p>Apsekojuma mērķis ir iegūt kvalitatīvu un starptautiski salīdzināmu statistisko informāciju par preču tirdzniecību ar ES dalībvalstīm.</p> <p>Intrastat statistikas pārskats ir izstrādāts balstoties arī uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr.638/2004.</p>

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
	apstiprināšanas noteikumi”, pielikums Nr.62			<ul style="list-style-type: none"> Nosūtītājvalsts kods; Faktūrrēķinā norādītā summa. 		
4.	1-F Pārskats par finansiālo stāvokli					
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 “Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi”, pielikums Nr.105	4x gadā	5797	<p>Ir identificēta pārklāšanās ar VID sniedzamo gada pārskatu (bilances aktīvs un bilances pasīvs) gada griezumā, kas sniedzams pamatojoties uz Gada pārskata likumu.</p> <p>Lai arī gan CSP, gan VID par pamatu ir ņemta tāda pati forma pārskatu veidošanā, kas nozīmē to, ka liela daļa (piemēram, nemateriālie ieguldījumi, pamatlīdzekļi, krājumi, pašu kapitāls u.c.) nepieciešamo datu pārklājas un varētu tikt izmantoti CSP datu analizē, jāņem vērā šādi aspekti:</p> <ul style="list-style-type: none"> Abiem pārskatiem ir atšķirīgs iesniegšanas biežums (VID gada pārskats ir jāiesniedz tikai reizi gadā); CSP pārskata detalizācijas pakāpe ir augstāka nekā to prasa VID. 	Atšķirīgs datu iesniegšanas termiņš: CSP dati nepieciešami pa ceturkšņiem, bet VID – tikai reizi gadā.	<p>Apsekojuma mērķis ir iegūt operatīvo informāciju ceturkšņa finanšu un nefinanšu kontu aprēķiniem</p> <p>Pārskata informācija tiek izmanto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr.1221/2002 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1165/2005 prasību izpildē.</p>
5.	6-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumiem					
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 “Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu	4x gadā	5456	<p>Ir identificēta pārklāšanās VID sniedzamo gada pārskatu (balance), kas sniedzama saskaņā ar Gada pārskatu likumu.</p> <p>Lai arī gan CSP, gan VID par pamatu ir ņemta tāda pati forma pārskatu veidošanā, kas nozīmē to, ka liela daļa</p>	Atšķirīgs datu iesniegšanas termiņš: CSP dati nepieciešami pa ceturkšņiem, bet VID – tikai reizi gadā.	<p>Apsekojuma mērķis ir iegūt operatīvu informāciju par ilgtermiņa ieguldījumu veidiem un to izmaiņām.</p> <p>Pārskata informācija tiek izmantota Valsts statistikas informācijas programmas prasību izpildē.</p>

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi	
	paraugu apstiprināšanas noteikumi”, pielikums Nr.34			nepieciešamo datu pārklājas un varētu tikt izmantoti CSP datu analīzē, jāņem vērā šādi aspekti: <ul style="list-style-type: none"> • Abiem pārskatiem ir atšķirīgs iesniegšanas biežums (VID gada pārskats ir jāiesniedz tikai reizi gadā); • CSP pārskata detalizācijas pakāpe ir augstāka nekā to prasa VID. 	atrodama pilnajā gada pārskatā, kas atkarībā no uzņēmuma tiek augšupielādēts VID sistēmā.		
6. 2-EK Pārskats par enerģētisko resursu iegādi un izlietošanu 2014.gadā							
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 “Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi”, pielikums Nr.4	1x gadā	6024	Informācijas pārklāšanās konstatēta	nav	N/A	Apsekojama mērķis ir iegūt informāciju par energoresursu ražošanu, importu, eksportu un patēriņu valstī un izstrādāt Latvijas energobilanci. Pārskata informācija tiek izmantota Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1099/2088 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 2150/2002 prasību izpildes nodrošināšanai.
7. 1-FAP Finanšu aktīvi un pasīvi 2014.gadā							
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 “Valsts statistikas pārskatu	1x gadā	5801	Ir konstatēta informācijas pārklāšanās ar Valsts ieņēmumu dienestā sniegto Gada pārskata bilances aktīvu un bilances pasīvu, kas sniedzams saskaņā ar Gada pārskata likumu. Informācijas pārklāšanās ir identificēta	Informācijas dublēšanās ir skaidrojama ar atšķirīgo CSP pārskatu detalizācijas un griezumuma līmeni no VID. Pārskatu atšķirīgais detalizācijas līmenis ir pamatojams ar Valsts		Pārskatā iesniegtā informācija tiek apstrādāta un sniegta dažādos griezumus valsts iestādēm, Eiropas institūcijām un publikai. Informācija primāri tiek ievākta, lai izpildītu valsts statistikas informācijas programmu. Visā sniegtā informācija tiek pieprasīta, pamatojoties uz Ministru

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
	un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.94			<p>1-FAP Finanšu aktīvi un pasīvi MK 06.11.2006. noteikumi Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.94) periodu „Atlikums pārskata gada sākumā” un „Atlikums pārskata gada beigās” griezumā par šādiem datiem:</p> <p>Bilances aktīvā daļā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemateriālie ieguldījumi; • Ilgtermiņa ieguldījumi publiskā partnera pamatlīdzekļos; • Pamatlīdzekļi; • Ieguldījuma īpašumi; • Bioloģiskie aktīvi; • Atliktā nodokļa aktīvi; • Krājumi; • Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi; • Uzkrātie ieņēmumi; • Nākamo periodu izmaksas; • Atvasinātie finanšu instrumenti; <p>Bilances pasīvā daļā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzkrājumi, tostarp arī: <ul style="list-style-type: none"> - Pensijām un tamlīdzīgām saistībām; - Paredzamajiem nodokļiem; - Citi uzkrājumi. • Neizmaksātās dividendes; • Nākamo periodu ieņēmumi; • Uzkrātās saistības; • Atvasinātie finanšu instrumenti; • Finanšu instrumentu 	<p>Statistikas likumu un MK noteikumiem Nr. 767 „Par Valsts statistiskās informācijas programmu 2015. gadam”.</p> <p>Pārskatu iesniegšanas termiņi rada papildus informācijas dublēšanos, jo nesaskaņoto termiņu dēļ CSP nav iespējams saņemt nepieciešamo informāciju laicīgi.</p>	<p>kabineta noteikumiem, Eiropas regulām (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009) un Valsts statistikas likumu.</p> <p>Informācija tiek izmantota statistikas veidošanā ar mērķi radīt izpratni par uzņēmumu finanšu rādītājiem Latvijā un Eiropā.</p> <p>Apsekojama mērķis ir iegūt informāciju par komersantu finanšu rādītājiem, finanšu instrumentu un darījumu partneru dalījumā gada finanšu kontu un vispārējās valdības parāda aprēķiniem.</p>

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
				<ul style="list-style-type: none"> pārvērtēšanas rezerve; • Rezerves; • Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve; • Akciju (daļu) emisijas uzcenojums; • Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls); • Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa; • Pārskata gada nesadalītā peļņa; • Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas; • Emitētie īstermiņa parāda vērstpapīri; • Emitētie ilgtermiņa parāda vērtspapīri. 		
8.	2-pētniecība	Pārskats par pētniecības darbu izpildi uzņēmējdarbības sektorā 2014.gadā				
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.123	1x gadā	5666	Nav identificēta būtiska datu pārklāšanās ar citām institūcijām sniedzamajiem pārskatiem. Lai gan VID neprasa gada pārskatā atsevišķi norādīt finansējuma avotu, informācija par uzņēmuma saņemto finansējumu varētu būt atrodama katra uzņēmuma pilnajā augšupielādētajā gada pārskatā (Gada pārskatu likums).	N/A	Apsekojuma mērķis ir iegūt informāciju par uzņēmumu veiktajiem pētniecības darbiem un to apjomiem.
9.	1-apgrozījums	Pārskats par apgrozījumu				
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru	12x gadā	2923	Pārskata iesniegšanas biežuma, kā arī detalizācijas pakāpes dēļ nav identificēta būtiska informācijas	Ņemot vērā augsto pārskata iesniegšanas biežumu, būtiska dublēšanās nav konstatēta.	Apsekojuma mērķis ir iegūt informāciju par mazumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījuma izmaiņu tendencēm.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
	kabineta noteikumu Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.60			pārklāšanās ar citu iestāžu saņemtajiem pārskatiem. Neto apgrozījumu gada griezumā iespējams izgūt no VID iesniedzamā gada pārskata (peļņas-zaudējumu aprēķins), kas sniedzams saskaņā ar Gada pārskatu likumu.		Informācija tiek prasīta pamatojoties uz Valsts statistikas informācijas programmas un Padomes Regulas Nr.1165/98, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1158/2005 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1893/2006 prasību izpildi.
10.	1-e-komercija Pārskats par informācijas tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos					
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi", pielikums Nr.93	1x gadā	4227	Informācijas pārklāšanās nav konstatēta	N/A	Apsekojuma mērķis ir iegūt statistisko informāciju par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju lietošanu uzņēmumos un e-komercijas attīstību. Prasības par sniegto pārskatu informācijas ir veidotas, pamatojoties uz Valsts Statistikas likumu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 808/2004 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1006/2009 prasību īstenošanu.
11., 12.	1-ieguldījumi un 5-ieguldījumi – Pārskati par ieguldījumu kustību 2014.gadā					
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 "Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu	1x gadā	3629 (1-ieguldījumi) 3284 (5-ieguldījumi)	1-ieguldījumi un 5-ieguldījumi pārskati sastāv no divām vai trijām daļām. Abiem pārskatiem pārklājas šādas daļas: 'Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu kustība' un 'Ieguldījumu teritoriālais sadalījums'. Pārskatā 1-ieguldījumi iekļauta ir papildus sadaļa 'Pamatlīdzekļu iegāde sadalījumā pa	CSP nepieciešamā informācija par nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu kustību ir daudz detalizētākā līmenī kā VID iesniedzamajā gada pārskatā (Gada pārskatu likums).	Abu pārskatu mērķis ir iegūt informāciju par ilgtermiņa ieguldījumu veidiem un to izmaiņām, par iekārtu un mašīnu iegādi sadalījumā pa veidiem. Pārskati ir izstrādāti arī pamatojoties uz Padomes Regulas Nr.2223/96 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
	apstiprināšanas noteikumi”, pielikums Nr.164			veidiem’. Pārskata daļā par Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu kustību ir konstatēta daļēja informācijas pārklāšanās atlikušās vērtības ailēs ar uzņēmumu sniegtajiem datiem VID saistībā ar gada pārskatu (balance), kas sniedzams pamatojoties uz Gada pārskata likumu.		295/2008 prasību izpildi.
	06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 “Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi”, pielikums Nr.166			Šo pārskatu ietvaros CSP no uzņēmumiem prasa detalizētāku informāciju nekā VID, tomēr datus par nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu kustību gada sākumā varētu iegūt no VID iesniegtajiem gada pārskatiem, par pamatu ņemot uzņēmuma iepriekšējā finanšu gada noslēguma rādītājus (šeit iespējami būtu jāpārskata arī periodu definīcijas). Attiecīgi no VID būtu iespējams iegūt finanšu gada beigu rezultātus. Jāņem vērā arī tas, ka CSP nepieciešamā informācija (piemēram, nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu kustības sākotnējai un gala vērtībai, nolietojumam) varētu būt atrodama (atkarīgs no uzņēmuma veida) pilnajā gada pārskatā, kas atkarībā no uzņēmuma tiek augšupielādēts VID sistēmā.		

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
				<p>Ņemot par pamatu VID gada pārskata formas, šāda iesniedzamā informācija saistībā ar atlikušo vērtību pārklājas un iespējami varētu tikt ņemta no VID (periodā par pārskata gada beigām un iepriekšējā pārskata gada beigām):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemateriālie ieguldījumi (tostarp arī koncesijas, patenti, licences, preču zīmes, kā arī avansa maksājumi); • Pamatlīdzekļi, tostarp arī: <ul style="list-style-type: none"> - Zemes gabali, ēkas, būves; - Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos; - Iekārtas un mašīnas; - Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs; - Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas; - Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem. • Ieguldījuma īpašumi; • Bioloģiskie aktīvi; • Darba dzīvnieki un produktīvie dzīvnieki. 		
13.	21-ls Pārskats par lauksaimniecības produktu ražošanu un realizāciju					
	Valsts statistikas likums, 10.pants 06.11.2006. Ministru kabineta noteikumu Nr.922 "Valsts	4xgadā	1396	Konstatēta informācijas/datu sniegšanas dublēšanās ar uzņēmēju sniegto informāciju VID PVN deklarācijā, kas tiek sniegtas saskaņā ar 15.01.2013. Ministru kabineta noteikumi Nr.40 "Noteikumi par	Informācijas dublēšanās ir skaidrojama ar atšķirīgo CSP pārskatu detalizācijas un griezuma līmeni no VID.	Pārskata mērķis ir iegūt informāciju par Latvijā saražotiem un realizētiem augkopības un lopkopības produktiem un to realizācijas cenām. Pārskatā sniegtie dati tiek izmantoti, lai

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
	statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi”, pielikums Nr.45			pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām” un Informācijas dublēšanās tikai konstatēta arī ar Lauksaimniecības datu centrā sniegto dzīvnieku kustību un apgrozījumu, kas tiek sniegts 2 reizes gadā. Tika konstatēta atšķirīgu terminu izmantošana VID PVN deklarāciju gadījumā, kurā to pašu informāciju, kas CSP pārskatā tiek pieprasīts pēc apjomā, VID ir jāsniedz naudas ekvivalentā.		veiktu lauksaimniecības ekonomisko kontu, lauksaimniecības produkcijas cenu un lopkopības produkcijas ceturkšņu aprēķinus.

Secinājumi

Galvenie secinājumi no 13 intensīvo pārskatu analīzes, kā arī intervijām ar CSP pārstāvjiem ir šādi:

- Lai gan CSP pārskatos ir vērojama pārklāšanās ar citām institūcijām (intensīvajiem pārskatiem galvenokārt ar VID), CSP, pamatojoties uz normatīvo aktu bāzi, apkopo uzņēmumu finanšu datus augstākā detalizācijas pakāpē un specifiskos griezumos nekā citas institūcijas.
- Atkarībā no uzņēmuma un tā veida, CSP nepieciešamie finanšu dati varētu būt pieejami uzņēmuma pilnajā finanšu pārskatā, taču VID gada pārskata forma neparedz pietiekamu detalizācijas pakāpi.
- Atšķirīgas definīcijas ietekmē ierobežo datu iegūšanas iespējas no citām institūcijām.
- Būtiska problēma ir arī pārskatu periodiskums un savstarpēji neharmonizētie pārskatu iesniegšanas termiņi - datus ne vienmēr ir iespējams iegūt no citām institūcijām vajadzīgajā laikā, taču par savlaicīgi nesniegtu statistisko informāciju Eiropas Savienības līmenī dalībvalstij var draudēt soda sankcijas.
- Nepareizi norādīti NACE kodi apgrūtina statistiskās informācijas vākšanu un palielina kopējo nepieciešamo respondentu skaitu, tādējādi radot papildus administratīvo slogu.
- Īstermiņa statistikas vākšana kopumā ir apgrūtināta, jo dati bieži nav pieejami vai arī mēdz būt nekvalitatīvi vai kļūdaini.

Joma: Finanšu vadība

Finanšu nozarē galvenās institūcijas, kurās uzņēmējiem jāsniedz dati ir Latvijas Banka (turpmāk LB) un Finanšu un Kapitāla Tirgus Komisija (turpmāk FKTK).

FKTK

Kopumā uzņēmēji FKTK iesniedz 177 dažādus pārskatus, kas ir sadalīti dažādās grupās. Pārskati, kuri jāsniedz:

- Visiem finanšu tirgus dalībniekiem;
- Pārskati, kuri jāsniedz katrai finanšu grupai, piemēram, bankas un filiāles, dzīvības apdrošināšanas kompānijas, nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības, kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības, privātie pensiju fondi u.c.

Katrs atsevišķais no FKTK sniedzamajiem pārskatiem nesasniedz būtisku intensitāti.

FKTK sniedzamie pārskati nav uzskatāmi par pārskatiem ar augstu intensitāti uz uzņēmējdarbības vidi, jo lielākais sniedzēju skaits (49 komersanti) ir pārskatam „Pārskats par garantētajiem noguldījumiem un maksājumiem noguldījumu garantiju fondā”. Ņemot vērā pārskatu kopējo skaitu un to finansiālo dabu, tika veikta analīze pret datiem, kuri tiek sniegti FKTK un, iespējams, tiek atsevišķi sniegti arī citās kontrolējošās institūcijās.

Tika identificēts, ka Aktīvu un pasīvu termiņstruktūras pārskats (iesniedzams 12x gadā), kuru iesniedz 17 bankas un 10 filiāles FKTK, pārklājas ar informāciju, kas ir prasīta CSP pārskatā 1-FAP Finanšu aktīvi un pasīvi 2014.gadā (iesniedzams 1x gadā).

Latvijas Banka

Latvijas bankā starp iesniedzamajiem piecpadsmit pārskatiem, tika identificēti trīs pārskati, kuru intensitāte ir būtiska, kuru prasības un sniegtā informācija tika analizēta padziļināti.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
1.	Mēneša pārskats par kredītiestādē saņemtajiem ienākošajiem ārējiem maksājumiem (1-IB)					
	11.07.2013, Latvijas Bankas noteikumi Nr.112, “Nebanku ārējo	12x gadā	~ 5000	Konstatēta informācijas pārklāšanās ar nebanku ārējo maksājumu mēneša pārskatu, kas iesniedzams Latvijas	Komersanti (nebankas) sniedz informāciju par ienākošo ārējo maksājumu kodu un mērķi, kas	Pārskata mērķis ir maksājumu starptautisko investīciju bilances, tiešo investīciju, ārējā

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
	maksājumu pārskatu sagatavošanas noteikumi“.			Bankā - saskaņā ar Latvijas Bankas noteikumu Nr.112, 11.07.2013, “Nebanku ārējo maksājumu pārskatu sagatavošanas noteikumi“ 6. panta un pielikuma Nr. 1. prasībām.	<p>kreditīestādei nav zināms, ja vien pats komersants tai nav šādu informāciju sniedzis. Ja komersants šo informāciju ir sniedzis kreditīestādei un tā iekļauj šo informāciju savā pārskatā "Nebanku ārējo maksājumu mēneša pārskats", tad otrreiz Latvijas Bankai tā nav jāsniedz.</p> <p>Pārskatā sniegto informāciju nav iespējams iegūt no citiem avotiem, kā vien paša komersanta (nebankas) vai kreditīestādes, kurai pieejamā informācija par ienākošajiem maksājumiem ir nepilnīga.</p>	<p>parāda un finanšu kontu statistikas datu sagatavošanai.</p> <p>Informācija tiek glabāta Latvijas Bankas informācijas sistēmā elektroniski.</p> <p>Administratīvais slogs tiek radīts uzņēmējiem, veicot datu ievadišanu informācijas sistēmā, kas pieprasa arī citu maksājumu detaļu ievadišanu. Līdz ar to administratīvo slogu iespējams mazināt, ja informācija, kas ielasīta no komercbanku sniegtās informācijas uzņēmējiem ir jau pieejama un ir nepieciešams papildināt šo informāciju ar trūkstošo ārējo maksājumu kodu un mērķi.</p>

2. Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskats (1-MB)

11.07.2013, Latvijas Bankas noteikumi Nr.110, “Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskata (1-MB)” sagatavošanas noteikumi”, 5. pants	4 x gadā, līdz tā mēneša 25. datumam, kurš seko pēc attiecīgā pārskata ceturkšņa beigām	~ 1200 komercsabie drības, kurām ir ārējie aktīvi un pasīvi	Konstatēta informācijas pārklāšanās ar Gada pārskatu, kas iesniedzams VID saskaņā ar Gada pārskatu likumu	Informācija pārklājas daļēji ar Gada pārskata informāciju, pilnībā pārklājas informācijas daļa, kas attiecināma uz organizācijas ārējiem aktīviem un pasīviem.	<p>Maksājumu bilances, starptautisko investīciju bilances, tiešo investīciju, ārējā parāda un finanšu kontu statistikas datu sagatavošanai.</p> <p>Ņemot vērā pārskata iesniegšanas biežumu, nav iespējams veikt datu iegūšanu alternatīvā veidā, piemēram no Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmas, jo Valsts ieņēmumu dienestā šāda informācija tiek apkopota vienu reizi gadā - līdz nākamā gada 30. aprīlim</p> <p>Pārskats pārklāj informāciju, kas tiek sniegta Valsts ieņēmumu dienestā, tomēr no prasībām pret iesniegšanas</p>
---	---	---	---	--	--

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
						<p>termiņiem un biežuma ir redzams, ka Valsts ieņēmumu dienestā sniegtā informācija nevar tikt izmantota šobrīd, ja netiek mainīti šie Latvijas Bankas noteikumi.</p>
3. Ārējo aktīvu un pasīvu gada pārskats (1-MB)						
<p>11.07.2013, Latvijas Bankas noteikumi Nr.111, "Ārējo aktīvu un pasīvu gada pārskata (1-MB)" sagatavošanas noteikumi", 5. pants</p>	<p>1x gadā, līdz nākamā gada 5. aprīlim</p>	<p>~ 1200 komercsabie drības, kurām ir ārējie aktīvi un pasīvi</p>	<p>Konstatēta informācijas pārklāšanās ar Gada pārskatu, kas iesniedzams VID saskaņā ar Gada pārskatu likumu.</p>	<p>Informācija pārklājas daļēji ar Gada pārskata informāciju, pilnībā pārklājas tā informācijas daļa, kas attiecināma uz organizācijas ārējiem aktīviem un pasīviem.</p>	<p>Maksājumu bilances, starptautisko investīciju bilances, tiešo investīciju, ārējā parāda un finanšu kontu statistikas datu sagatavošanai.</p> <p>Ņemot vērā pārskata iesniegšanas termiņa atšķirības, nav iespējams veikt datu iegūšanu alternatīvā veidā, piemēram no Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmas, jo Valsts ieņēmumu dienestā šāda informācija tiek apkopota līdz nākamā gada 30. aprīlim</p> <p>Pārskats pārklāj informāciju, kas tiek sniegta Valsts ieņēmumu dienestā, tomēr no prasībām pret iesniegšanas termiņiem ir redzams, ka Valsts ieņēmumu dienestā sniegtā informācija nevar tikt izmantota šobrīd, ja netiek mainīti šie Latvijas Bankas noteikumi.</p>	

Pārskati tiek sniegti lielākoties, izmantojot Latvijas Bankas informācijas sistēmu. Ņemot vērā, ka pārskatu sniedzēju skaits ir mainīgs katrā tā sniegšanas termiņā, tad precīzs skaits par elektroniski iesniegtajiem pārskatiem un papīra formā iesniegtajiem pārskatiem netika iegūts, tomēr aptuvenais uzņēmēju skaits, kas iesniedz informāciju elektroniski Latvijas Bankas informācijas sistēmā, ir 95 %.

Secinājumi

- Latvijas Bankā sniedzamajos pārskatos ar augstu intensitāti, informācija pārklājas ar citu valsts institūciju pārskatu informāciju, tomēr pie esošā normatīvo aktu un regulējuma, iekļaujot likumu, MK noteikumu un LB noteikumu prasības, galvenās atšķirības ir saskatāmas informācijas strukturēšanā un dažādos iesniegšanas termiņos.
- Ņemot vērā, ka daļa informācijas Latvijas Bankai ir pieejama Nebanku ārējo maksājumu mēneša pārskata 1. pielikumā, ko sagatavo komercbankas, LB faktiski ir iespējams mazināt 2. pielikuma iesniegšanas administratīvo slogu, iepriekš integrējot sistēmā datus no 1. pielikuma pirms tiek pieprasīta papildus informācija no uzņēmējiem.

Joma: Vides aizsardzība

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārraudzībā divās no četrām uzņēmējus kontrolējošām institūcijām - Valsts vides dienests un Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs tika identificēti 5 pārskati ar augstu ietekmi uz uzņēmējdarbību.

Pārskati - „Nr.2 – Gaiss. „Pārskats par gaisa aizsardzību””, „Nr.2-Ūdens. "Pārskats par ūdens lietošanu”” un „Nr.3 – Atkritumi. „Pārskats par atkritumiem”” uzskatāmi par intensīviem to pieprasāmās informācijas apjoma un iesaistīto uzņēmēju skaita dēļ.

„Pārskats par darbībām ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem” uzskatāms par administratīvo slogu gan uzņēmējiem, gan kontrolējošai institūcijai – LVĢMC. Pārskata sniegšanā iesaistīti ~500 uzņēmēji, kuri pārskatu iesniedz LVĢMC papīra formātā vai nosūta pa pastu. Atsevišķiem uzņēmējiem pārskata apjoms mēdz sasniegt pat 300 – 400 lpp., kas rada lielu finanšu slogu. No LVĢMC puses viens darbinieks ~5-6 mēnešu laikā nodrošina datu ievadi elektroniskajā datubāzē.

„Pārskats par dabas resursu lietošanu iepriekšējā gadā” uzņēmējiem rada administratīvo slogu sniedzamās informācijas apjoma un iesaistīto uzņēmēju skaita dēļ.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
1.	„Nr.2 – Gaiss. „Pārskats par gaisa aizsardzību””					
	22.12.2008, MK noteikumi Nr.1075 "Noteikumi par vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapām", 2. – 4. pants	1x gadā	3004	Konstatēta sniedzamās informācijas pieejamība citos dokumentos. Pārskatā norādāmā informācija daļēji pārklājas ar informāciju, kuru uzņēmējs norādījis A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujā, iesniegumā Valsts vides dienestam un kas pieejama VVD IS (MK 39.11.2010. noteikumi Nr.1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai"). Konstatēta šāda dublējoša	Sākotnēji informācija pieejama VVD, kas izsniedz A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas un reģistrē tās savā IS. Līdz šim iepriekšējo IT projektu rezultātā nav izdevies savienot LVĢMC VVIS PS un VVD IS. Lietotāju ērtības dēļ ir VVIS PS ir nodrošināta iespēja kopēt datus no iepriekšējā pārskata, kas nemainās (iekārtu un avotu parametri, emisiju limiti utt.). Lielākā daļa operatoru izmanto šo iespēju, tomēr būtisku izmaiņu gadījumā operatoram ieteicams neveikt kopēšanu, jo	Sniegtā informācija tiek izmantota: 1. Valsts statistikas pārskata sagatavošanā VARAM un CSP; 2. Kārtējā gada SEG tiešo un netiešo emisiju inventarizācijas pamatdatu un nacionālā inventarizācijas ziņojuma sagatavošanā; 3. Ziņojuma sagatavošanā EK par noteiktu piesārņotāju emisiju ierobežošanu no lielajām sadedzināšanas iekārtām (2001/80/EK); 4. Ziņojuma sagatavošanā par gaistošo organisko savienojumu emisiju 3 gadu periodā no iekārtām, kurās izmanto organiskos šķīdinātājus;

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
				<p>informācija:</p> <p>Pamatinformācija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizācijas (operatora) nosaukums, adrese, reģ. Nr.; • Atsevišķās ražotnes (objekta) nosaukums un faktiskā adrese; • Piesārņojošās darbības kategorija; • Atļaujas vai apliecinājuma numurs; • Atļaujas vai apliecinājuma izdošanas datums. 	<p>pārskatam ir sava struktūra un loģika, piemēram, atsaucis uz iepriekšējām tabulām, tāpēc pastāv risks sabojāt datus.</p> <p>LVĢMC nākotnē plāno saglabāt informācijas kopēšanas iespēju un cer rast iespējas kopā ar sistēmas uzturētāju atvieglot informācijas kopēšanu.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Gaisu piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanā (gaisa kvalitātes pārraudzības un modelēšanas sistēmā EnviMan); 6. Eiropas piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistrā (The European Pollutant Release and Transfer Register, PRTR).
				<p>1. Tabula – iekārtu raksturojums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emisijas avota kods un nosaukums; • Iekārtas nosaukums (tips, marka); • Stacionārā emisijas avota ģeogrāfiskās koordinātas Z platums; • Stacionārā emisijas avota ģeogrāfiskās koordinātas A garums; • Punktteida avota augstums; • Punktteida avota iekšējais diametrs (m); • Laukuma avota garums/platums (m*m); • Emisijas temperatūra (°C). 		

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
				2. tabula – Iekārtu limitētās un faktiskās emisijas: <ul style="list-style-type: none"> Vielas nosaukums; Emisiju limits g/s; Emisiju limits mg/m³; Emisiju limits t/a. 		
2.	„Nr.2-Ūdens. "Pārskats par ūdens lietošanu"”					
22.12.2008,	MK noteikumi Nr.1075 "Noteikumi par vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapām", 2. – 4. pants	1x gadā	1674	<p>Konstatēta sniedzamās informācijas pieejamība citos dokumentos. Pārskatā norādāmā informācija daļēji pārklājas ar informāciju, kuru uzņēmējs norādījis A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujā, iesniegumā Valsts vides dienestam un, kas pieejama VVD IS (MK 39.11.2010. noteikumi Nr.1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai").</p> <p>Konstatēta šāda dublējoša informācija:</p> <p>A tabula – ūdens ņemšanas avota vieta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ūdens ieguves avota identifikācijas numurs; Ūdens ņemšanas avota nosaukums; Ūdens ņemšanas avota tips; 	<p>Sākotnēji informācija pieejama VVD, kas izsniedz A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas un reģistrē tās savā IS. Līdz šim iepriekšējo IT projektu rezultātā nav izdevies savienot LVĢMC VVIS PS un VVD IS.</p> <p>Lietotāju ērtības dēļ ir VVIS PS ir nodrošināta iespēja kopēt datus no iepriekšējā pārskata, kas nemainās. Lielākā daļa operatoru izmanto šo iespēju, tomēr būtisku izmaiņu gadījumā operatoram ieteicams neveikt kopēšanu, jo pārskatam ir sava struktūra un loģika, piemēram, atsauces uz iepriekšējām tabulām, tāpēc pastāv risks sabojāt datus.</p> <p>Daļēja Informācijas pārklāšanās ar dabas resursu nodokli skaidrojama, jo DRN tiek maksāts par ceturkšņiem, bet pārskatu "Nr.2-Ūdens" iesniedz par visu iepriekšējo gadu. Reģionālās vides pārvaldes praksē izmanto šos abus pārskatus datu salīdzināšanai un kontrolei.</p>	<p>Iesnigtā informācija tiek izmantota ziņojumu sagatavošanai saskaņā ar Latvijas un starptautisko normatīvo aktu prasībām, tai skaitā:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ikgadēja datu kopsavilkuma iesniegšana CSP un VARAM; Ziņojuma sagatavošana atbilstoši Komunālo notekūdeņu Direktīvas 15. Panta prasībām; Ziņojumu sagatavošana Eiropas Vides Aģentūrai par ūdens ņemšanas un izmantošanas apjomiem; Ziņojuma sagatavošana atbilstoši konvencijām par klimata pārmaiņām un gaisa piesārņojuma pārnesi; Eiropas Piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistrā (PRTR).

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
				<p>C tabula – Notekūdeņu attīrīšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīrīšanas iekārtas identifikācijas numurs; Attīrīšanas iekārtas NAI numurs; Attīrīšanas iekārtas projektētā jauda pēc cilvēku ekvivalenta; Attīrīšanas iekārtas projektētā jauda pēc M3/dnn. <p>D tabula – ūdens un notekūdeņu novadīšana vidē:</p> <ul style="list-style-type: none"> Novadīšanas vieta; Izplūdes identifikācijas Nr. <p>Konstatēta daļēja informācijas pārklāšanās no VID iesniedzamā „Pārskats par dabas resursu lietošanu iepriekšējā gadā” (MK 19.06.2007. Nr. 404 “Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”):</p> <p>E tabula – Paliekošais piesārņojums tonnas/gadā:</p> <ul style="list-style-type: none"> Izejošā. 		

3. „Nr.3 – Atkritumi. „Pārskats par atkritumiem””

22.12.2008, noteikumi Nr.1075 "Noteikumi par vides aizsardzības valsts	MK. Nr.1075	1x gadā	2365	Konstatēta sniedzamās informācijas pieejamība citos dokumentos. Pārskatā norādāmā informācija daļēji pārklājas ar informāciju, kuru	Sākotnēji informācija pieejama VVD, kas izsniedz A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas un reģistrē tās savā IS. Līdz šim	Sniegtā informācija tiek izmantota ziņojumu sagatavošanai saskaņā ar Latvijas un starptautisko normatīvo
---	----------------	---------	------	---	---	--

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
statistikas pārskatu veidlapām", 2. – 4. pants				<p>uzņēmējs norādījis A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujā iesniegumā Valsts vides dienestam un, kas pieejama VVD IS (MK 39.11.2010. noteikumi Nr.1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai").</p> <p>Konstatēta šāda dublējoša informācija:</p> <p>Pamatinformācija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizācijas (operatora) nosaukums, adrese, reģ. Nr.; • Atsevišķās ražotnes (objekta) nosaukums un faktiskā adrese; • Piesārņojošās darbības kategorija; • Atļaujas numurs; • Atļaujas izdošanas datums; • Veidlapas aizpildītājs; • Atbildīgā persona. <p>B daļa – Aizpilda operatori vai komersanti, kuri rada atkritumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atkritumu nosaukums; • Atkritumu klases kods. 	<p>iepriekšējo IT projektu rezultātā nav izdevies savienot LVĢMC VVIS PS un VVD IS.</p> <p>Ja iepriekšējā gadā operators jau ir savādījis datus un pārskata statuss sistēmā ir „Apstiprināts”, sistēmā ir paredzēta iespēja pamatinformāciju pārskatīt no iepriekšējā gada. Tiek nodrošināta visas informācijas pārskatīšana no iepriekšējā pārskata, izņemot atkritumu daudzumus.</p>	<p>aktu prasībām, tai skaitā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ikgadēja datu kopsavilkuma iesniegšana CSP un VARAM; 2. Ziņojuma sagatavošana atbilstoši Atkritumus statistikas regulas prasībām, Atkritumu struktūrdirektīvas ietvaros, Sadzīves atkritumu daudzuma ziņošana EUROSTAT); 3. Ziņojuma sagatavošana atbilstoši konvencijām par klimata pārmaiņām un gaisa piesārņojuma pārnesi; 4. Eiropas Piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistrā (PRTR).

4. Pārskats par darbībām ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
29.06.2010,	MK noteikumi Nr.575 "Noteikumi par ķīmisko vielu un maisījumu uzskaites kārtību un datubāzi" 5. pants	1x gadā	~ 500	<p>Konstatēta datu pārklāšanās - daļa no pārskatā sniedzamās informācijas tiek norādīta arī Drošības datu lapās (DDL), ko pieprasa REACH regula ((EK) Nr. 1907/2006) un kas pievienojamas pašam pārskatam.</p> <p>Informācija, kas pārklājas:</p> <p>Komersanta, iestādes, organizācijas nosaukums un juridiskā adrese.</p> <p>I. Pārskats par ķīmiskās vielas ražošanu vai ieviešanu Latvijas teritorijā:</p> <p>1. Dati par ķīmisko vielu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ķīmiskās vielas tirdzniecības nosaukums; • Ķīmiskās vielas vispārpieņemtais (triviālais) nosaukums atbilstoši IUPAC nomenklatūrai; • Ķīmiskās vielas CAS numurs; • EK numurs <p>3. Ķīmiskās vielas klasifikācija un marķējums;</p> <p>5. Ķīmiskās vielas starptautiskais bīstamo kravu un pārvadājuma marķējums (klase, apakšklase, kopā ar burtu ADR vai RID)</p> <p>II. Pārskats par maisījuma ražošanu vai ieviešanu Latvijas teritorijā:</p>	<p>Drošības datu lapām ir informatīva nozīme. Pēc pieprasījuma tās var tikt izsniegtas citām kontrolējošām institūcijām.</p>	<p>Dati plašāk netiek analizēti.</p> <p>Sniegtā informācija tiek izmantota:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ziņojuma sagatavošanai par ķīmisko vielu importu – eksportu; 2. Ziņojuma sagatavošana atbilstoši konvencijām par klimata pārmaiņām un gaisa piesārņojuma pārnesi; 3. Avāriju gadījumā informācija ir pieejama VUGD; 4. Informācijas sniegšanai Veselības inspekcijai, VVD vai VDI, DP; 5. Saindēšanās gadījumā tiek sniegta informācija par saindēšanās simptomiem, profilaktiskajiem, pirmās palīdzības un neatliekamajiem pasākumiem saindēšanās gadījumos Toksikoloģijas centra Saindēšanās un zāļu informācijas centram.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
				1. Dati par maisījumu: <ul style="list-style-type: none"> Maisījuma sastāvdaļu nosaukumi; CAS nr.; EK. Nr. Procentuālā koncentrācija. 3. Maisījuma klasifikācija un marķējums. 5. Maisījuma starptautiskais bīstamo kravu un pārvadājuma marķējums (klase, apakšklase, kopā ar burtu ADR vai RID).		
5.	Pārskats par dabas resursu lietošanu iepriekšējā gadā					

19.06.2007, noteikumi Nr.404 "Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas" 18. pants.	MK	1x gadā	1336	Informācijas pārklāšanās nav konstatēta.	N/A	Sniegtā informācija tiek izmantota dabas resursu lietotāju darbības kontrolei.
--	----	---------	------	--	-----	--

Secinājumi

- Tā kā pārskats „Pārskats par darbībām ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem” ir iesniedzami tikai papīra formātā un LVĢMC veic datu ievadi elektroniskajā datubāzē, nav iespējams laicīgi sniegt informāciju par uzņēmēju ražoto vai ievesto ķīmisko vielu un maisījumu bīstamību un toksiskumu, ārkārtas nepieciešamības gadījumos tādām iestādēm kā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Toksikoloģijas centra Saindēšanās un zāļu

informācijas centrs, Veselības inspekcija, Valsts darba inspekcija, Drošības policija un Valsts vides dienests. Sākot no 2017. gada ir plānota iespēja pārskatu iesniegt elektroniski LVĢMC VVIS PS, kas būtiski atvieglos administratīvo slogu gan uzņēmējiem, gan LVĢMC.

Joma: Lauksaimniecība

Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošajās uzņēmējus kontrolējošās institūcijās kopumā nav konstatēta sniedzamās informācijas pārklāšanās. Valsts augu aizsardzības dienestā (VAAD) identificēti divi pārskati ar augstu ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi iesniedzēju skaita dēļ. Lai gan pārskatus iespējams iesniegt izmantojot e-pakalpojumu Lauku atbalsta dienesta elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS), vairumā gadījumu tie tiek sniegti papīra formātā, kas rada papildus administratīvo slogu gan iesniedzējiem, gan VAAD.

Nr.	Normatīvais akts	Intensitāte	Iesniedzēju skaits	Informācijas pārklāšanās	Dublēšanās skaidrojums	Informācijas tālākās izmantošanas mērķi
1.	Deklarācija fitosanitārajai kontrolei					
	30.03.2004. noteikumi Nr.218, "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem" 6. pants	1x gadā	2631	Informācijas pārklāšanās nav konstatēta.	N/A	Fitosanitārā uzraudzībai. stāvokļa
2.	Kultūraugu mēslošanas plānu kopsavilkums					
	23.12.2014, MK noteikumi Nr.834 MK "Augu karantīnas noteikumi" 6.4.4. punkts	1x gadā	~1000	Informācijas pārklāšanās nav konstatēta.	N/A	Diskusijās ar EK institūcijām par īpaši jutīgo (nitrātu jutīgo) teritoriju apsaimniekošanas intensitāti un izmatoto mēslošanas līdzekļu (īpaši N) noslodzi uz vidi.

Secinājumi:

- Atsevišķu pārskatu iesniegšana iespējama LAD elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS), taču lielākoties uzņēmēji šo iespēju neizmanto, jo lai izmantotu e-pakalpojumu, tiem jākļūst par LAD klientu. Tā kā lielākā daļa uzņēmēju nelielo elektronisko parakstu, tad uzņēmējiem personīgi jāierodas LAD, lai iesniegtu līgumu, kas lielākajai daļai uzņēmēju rada tikai papildus izmaksas, salīdzinot ar ieguvumu.

5. Administratīvā sloga aprēķināšana pārskatiem ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi

Lai novērtētu administratīvā sloga radītā finanšu sloga lielumu, kas gadā rodas uzņēmējiem veicot normatīvajos aktos noteikto pārskatu ar augstu intensitāti uz uzņēmējdarbību sagatavošanas un sniegšanas rezultātā, tika veikta kvantitatīva uzņēmēju aptauja un veiktas kvalitatīvas padziļinātās intervijas ar uzņēmējiem uz kuru bāzes tika noteikts administratīvā sloga izmaksu lielums izmantojot OECD izstrādāto Standarta izmaksu modeļa (SIM) aprēķina formulu¹³, kas tiek izmantota arī Latvijas normatīvo aktu projektu anotāciju sagatavošanā¹⁴, aprēķinot administratīvo slogu. Administratīvā sloga novērtējums veikts naudas (EUR) izteiksmē gadā, vērtējot laika un finanšu resursu patēriņu dažādu prasību izpildei.

5.1. Metodoloģija un pieeja

Saskaņā ar SIM, izmaksu noteikšanai nepieciešams noteikt, cik daudz laika un finanšu resursu prasa katra atsevišķa informācijas sniegšanas pienākuma un datu prasību izpilde. Saskaņā ar SIM metodiku, precīzākas informācijas ieguvei veicamas biznesa intervijas vai ekspertu novērtējumi.

Tā kā SIM nenosaka konkrētus gadījumus, kad datu ieguvei veicamas biznesa intervijas, jāizmanto ekspertu vērtējumi vai iespējama datu ieguve kvantitatīvas aptaujas veidā, rezultātu iegūšanai pētījuma ietvaros tika veiktas biznesa intervijas ar uzņēmējiem un anonīma uzņēmēju aptauja.

Administratīvā sloga mazināšanas apmērs un analīze pētījuma ietvaros tika noteikta realizējot šādas aktivitātes:

- Prasību izpildē iesaistīto uzņēmēju skaita noskaidrošana (kontrolējošo institūciju dati);
- Informācijas sniegšanas biežuma noskaidrošana (normatīvo aktu analīze);
- Informācijas sniegšanai nepieciešamā laika noteikšana (aptaujas anketas dati, intervijas ar uzņēmējiem);
- Finanšu datu iegūšana un analīze (VID pieejamie atalgojuma dati);
- Administratīvā sloga noteikšana izmantojot visus iepriekš iegūtos datus.

Administratīvā sloga aprēķināšanai tika izmantota OECD izstrādātā Standarta izmaksu metodes aprēķina formula:

$$C = (f \times l) \times (n \times b)$$

¹³ International Standard Cost Model Manual: Measuring and reducing administrative burdens for business, OECD, <http://www.oecd.org/regreform/regulatory-policy/34227698.pdf>.

¹⁴ Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra instrukcija Nr.19 „Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība”.

C – informācijas sniegšanas pienākuma radītās izmaksas jeb administratīvās izmaksas;

f – finanšu līdzekļu apjoms, kas nepieciešams, lai nodrošinātu informācijas sniegšanas pienākuma izpildi (stundas samaksas likme, ieskaitot virsstundas vai stundas limitu ārējo pakalpojumu sniedzējiem, ja tādi ir);

l – laika patēriņš, kas nepieciešams, lai sagatavotu sniedzamo informāciju;

n – subjektu skaits, uz ko attiecas informācijas sniegšanas prasības;

b – cik bieži gada laikā ir noteikta informācijas sniegšana.

5.2. Nepieciešamo datu ieguve

Lai nodrošinātu nepieciešamās informācijas ieguvi administratīvā sloga aprēķina veikšanai, PwC pētījuma ietvaros veica biznesa intervijas un izstrādāja interaktīvu anonīmu aptaujas anketu, kas ērtā veidā respondentiem ļāva novērtēt administratīvā sloga lielumu astoņiem pārskatiem ar augstu intensitāti uz uzņēmējdarbību. Respondenti pēc savas izvēles varēja pievienot vēl divus resursus prasošus pārskatus, kā arī atbildēt uz paplašinātiem jautājumiem.

5.2.1. Normatīvo aktu analīze

Veicot normatīvo aktu analīzi, tika noskaidrots pārskatu sniegšanas periodiskums:

- Reizi nedēļā;
- Reizi mēnesī;
- Reizi ceturksnī;
- Reizi pusgadā;
- Reizi gadā;
- Pēc nepieciešamības (iestājoties kādam notikumam);
- Pēc pieprasījuma.

5.2.2. Kontrolējošo institūciju sniegtā informācija

Informācija par pārskatu sniegšanā iesaistīto uzņēmēju skaitu tika saņemta no kontrolējošām institūcijām.

Dati par laika patēriņu pārskatu sagatavošanai tika iegūti gan no biznesa intervijām, gan aptaujas, gan CSP sniegtās informācijas. Nosakot informācijas sniegšanai nepieciešamo laiku, tika summēti četri kritēriji:

1. Laiks, ko uzņēmēji velta prasību apzināšanai un normatīvo aktu izpētei;
2. Laiks, ko uzņēmēji velta datu apkopošanai un ieguvei;
3. Laiks, ko uzņēmēji velta konsultācijām ar kontrolējošo iestāžu darbiniekiem;
4. Laiks, ko uzņēmēji velta pārskatu sagatavošanai un iesniegšanai.

Finanšu dati par pārskatu sagatavošanā un sniegšanā iesaistīto personu vidējās stundas tarifa likmi, EUR tika ņemta no VID mājas lapā publiski pieejamās informācijas par profesiju atalgojumu Latvijā. Pētījuma ietvaros tika izmantoti VID publicētie dati par 2015. gada janvāri.

Plašāka informācija pieejama - <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=11&id=6864&hl=1>

Pozīcija	Vidējā stundas tarifa likme, EUR
Galvenais grāmatvedis	7.86
Algu grāmatvedis	5.65
Vides aizsardzības vecākais speciālists	8.96
Informācijas tehnoloģiju struktūrvienības vadītājs /direktors	17.12
Pētniecības struktūrvienības vadītājs /direktors	12.96
Lauksaimniecības uzņēmuma vadītājs	4.07

5.2.3. Biznesa intervijas

Padziļinātas biznesa intervijas ar uzņēmējiem tika rīkotas ar mērķi iegūt informāciju par finanšu un laika izlietojumu veicot informācijas sniegšanas pienākumus, kā arī, lai identificētu uzņēmēju viedokli, kurās jomās tiek piemērots vislielākais administratīvais slogs pārskatu sagatavošanā, novērojama dublējošas informācijas pieprasīšana un iespējamiem risinājumiem pārskatu sniegšanā, lai mazinātu administratīvo slogu.

Biznesa intervijas tika veiktas gan tiekoties klātienē ar intervējamām personām (pārsvarā galvenajiem grāmatvežiem), gan veicot telefoniskās aptaujas. Tā kā vienas un tās pašas informācijas sniegšanas pienākuma praktiskā realizācija dažādiem uzņēmumiem var atšķirties, tika veikta komersantu segmentācija ņemot vērā šādus parametrus:

- Juridiskais statuss (SIA, AS, IK, IU, ZS, KB);
- Lielums (mikro, mazs, vidējs vai liels uzņēmums);
- Nozare, kurā uzņēmums darbojas;
- Atrašanās vieta (Rīga, Rīgas reģions, Vidzemes novads, Zemgales novads, Kurzemes novads, Latgales novads);
- Tiek sniegti specifiski pārskati.

Interviju laikā tika gūts ieskats kādas aktivitātes un soļus uzņēmēji veic, lai nodrošinātu visas nepieciešamās informācijas ieguvu, veiktu aprēķinus un nodrošinātu datu pārbaudi, sniegtu pārskatus kontrolējošā institūcijā. Pirms intervijas intervējamie tika iepazīstināti ar intervijas jautājumiem, lai spētu sniegt plašāku ieskatu.

5.2.4. Anonīma uzņēmēju anketēšana

Lai iegūtu informāciju par laiku, ko uzņēmēji velta pārskatu sagatavošanai un sniegšanai, PwC izstrādāja interaktīvu anonīmu anketu ar aicinājumu izteikt viedokli par administratīvo slogu Latvijā, ko lielākā vai mazākā mērā izjūt ikviens uzņēmējs, gatavojot atskaites un pārskatus iesniegšanai valsts institūcijās. Aptauja norisinājās laika posmā no 2015. gada 16. - 24. aprīlim. Aptaujā kopā piedalījās 290 respondenti, no kuriem 226 respondenti veica pilnīgu aptaujas anketas aizpildīšanu. Ģeogrāfiski tika aptverta visa Latvijas teritorija.

Anketēšanas ietvaros plašāks uzņēmēju viedoklis tika iegūts par šādiem pārskatiem:

- Uzņēmuma gada pārskats;
- Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) deklarācija;
- Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska nodevu pārskata mēnesī;

- Akcīzes nodokļa deklarācija;
- Uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarācija;
- Finanšu aktīvu un pasīvu pārskats par apgrozījumu;
- Kompleksais pārskats par apgrozījumu attiecīgajā gadā.

Kā arī uzņēmējiem bija iespēja norādīt divus pārskatus pēc saviem ieskatiem, kuri viņuprāt arī ir nozīmīgi administratīvā sloga veidotāji.

Papildus uzņēmēju identificētie pārskati, kas sastāda administratīvo slogu ir:

- Centrālās statistikas pārvaldes pārskati – „2-darbs Pārskats par darbu”, „6-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumiem” un „1-izmaksas Pārskats par izmaksām”;
- Latvijas Bankas pārskati „1-IB Mēneša pārskats par kredītiestādē saņemtajiem ienākošajiem ārējiem maksājumiem”, „1-MB Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskats” un „1-MB Ārējo aktīvu un pasīvu gada pārskats”;
- Pārskats par aprēķināto dabas resursu nodokli.

Informācijas izplatīšanai tika izmantoti dažādi komunikācijas kanāli - MindLink.lv, PwC e-konsultants, kā arī arī PwC's Academy klientu datu bāzes. PricewaterhouseCoopers SIA sociālajos tīklu profili – Twitter un LinkedIn.

Ziņa un saite uz aptauju tika publicēta <http://www.pwc.com/lv/>, <http://www.leta.lv/> kā arī <http://www.ifinances.lv/>.

Informācija par iespēju piedalīties aptaujā saņēma arī Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas, Latvijas Grāmatvedības ārpakalpojumu asociācijas un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras biedri.

5.3. Administratīvā sloga noteikšana pārskatiem ar augstu intensitāti

Administratīvā sloga aprēķina rezultātā ir iegūta informācija par to, cik daudz laika un finanšu līdzekļus komersanti patērē, lai izpildītu normatīvo aktu prasības attiecībā uz informācijas radīšanu un sniegšanu (tajā skaitā informācijas apkopošanu, sniegšanu un apstrādi). Administratīvā sloga aprēķina rezultātā ir daudz vienkāršāk identificēt jomas un veidus, kā iespējams samazināt administratīvo slogu un vienkāršot administratīvās procedūras.

5.3.1. Nodokļu deklarācijas uz ziņojumi

1. Uzņēmuma gada pārskats (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
156023	1	96.54	7.86	758.80	118390938.90

2. Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) deklarācija (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
91127	12	20.19	7.86	1904.32	173535041.50

3. Uzņēmuma ienākumu nodokļa (UIN) deklarācija (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
90886	1	40.82	7.86	320.85	29160336.85

4. Akcīzes nodokļa deklarācija (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Deklarāciju skaits gadā	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
14882	x	17.65	5.65	138.73	1484070.25

5. Paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām un Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām (kopsavilkums) (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
216131	12	12	5.65	813.60	175844181.60

6. Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska nodevu pārskata mēnesī (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
159801	12	24.33	5.65	1649.57	263603574.80

7. Pārskats par aprēķināto dabas resursu nodokli (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
24603	5	19.74	7.86	775.78	19086564.55

5.3.2. Statistika

1. 1-FAP Finanšu aktīvi un pasīvi 2014. gadā (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
5801	1	2.49	7.86	19.57	113533.69

2. 1-gada Kompleksais pārskats par darbību 2014. gadā (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
8791	1	1.4	7.86	11.00	96736.16

3. 2-darbs Pārskats par darbu (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
8554	4	1.79	5.65	40.45	346043.52

4. 1-apgrozījums Pārskats par apgrozījumu (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam,	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR

	gada laikā	laiks (h)		EUR	izmaksas, EUR
2898	12	0.2	7.86	18.86	55309.25

5. 5-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumu kustību 2013. gadā (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
3283	1	1.41	7.86	11.08	36396.26

6. 6-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumiem (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
5456	4	1.49	7.86	46.85	255589.59

7. 2-EK Pārskats par enerģētisko resursu iegādi un izlietošanu 2014. gadā (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
6024	1	1.54	7.86	12.10	72916.91

8. 2-pētniecība Pārskats par pētniecības darbu izpildi uzņēmējdarbības sektorā 2014. Gadā (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
5666	1	20.66	12.96	267.75	1517091.90

9. Ievedums-Intrastat-1A Pārskats par tirdzniecību ar Eiropas Savienības dalībvalstīm (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
--------------------	--	--	----------------------------------	--	--

5778	12	2.05	7.86	193.36	1117210.97
------	----	------	------	--------	------------

10. 1-F Pārskats par finansiālo stāvokli (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
5797	4	1.5	7.86	47.16	273386.52

11. 1-e-komercija Pārskats par informācijas tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
4227	1	0.75	17.12	12.84	54274.68

12. 1-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumu kustību 2014. gadā (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
3629	1	1.75	7.86	13.76	49916.90

13. 21-ls Pārskats par lauksaimniecības produktu ražošanu un realizāciju (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz CSP sniegtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
1396	4	0.5	7.86	15.72	21945.12

5.3.3. Finances

1. Mēneša pārskats par kredītiestādē saņemtajiem ienākošajiem ārējiem maksājumiem (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas	Informācijas	Vidējā stundas	Vidējās izmaksas	Kopējās
--------------------	--------------	--------------	----------------	------------------	---------

skaits	sniegšanas biežums gada laikā	sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	tarifa likme, EUR	vienam pārskata iesniedzējam, EUR	administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
5000	12	7.19	7.86	678.16	3390804.00

2. Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskats (1-MB) (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
1200	4	2	7.86	62.88	75456.00

3. Ārējo aktīvu un pasīvu gada pārskats (1-MB) (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz aptaujā gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
1200	1	2	7.86	15.72	18864.00

5.3.4. Vides aizsardzība

1. Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz biznesa intervijās gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
1674	1	2	8.96	17.92	29998.08

2. Nr.2 – Gaisa. Pārskats par gaisa aizsardzību (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz biznesa intervijās gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
3004	1	3	8.96	26.88	80747.52

3. Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz biznesa intervijās gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
2365	1	14	8.96	125.44	296665.60

4. Pārskats par darbībām ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz biznesa intervijās gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
500	1	150	8.96	1334	672000.00

5. Pārskats par dabas resursu lietošanu iepriekšējā gadā (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz biznesa intervijās gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
1336	1	1	8.96	8.96	11970.56

5.3.5. Lauksaimniecība

1. Deklarācija fitosanitārajai kontrolei (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz biznesa intervijās gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
2631	1	4	4.07	16.28	42832.68

2. Kultūraugu mēslošanas plānu kopsavilkums (informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks balstīts uz biznesa intervijās gūtajiem datiem)

Iesniedzēju skaits	Informācijas sniegšanas biežums gada laikā	Informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks (h)	Vidējā stundas tarifa likme, EUR	Vidējās izmaksas vienam pārskata iesniedzējam, EUR	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR
1000	1	1	4.07	4.07	4070.00

Pārskatu ar augstu intensitāti un ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi administratīvā sloga izmaksas gada laikā:

Nr.	Joma	Prasības izpildē iesaistītais uzņēmēju skaits vai deklarāciju skaits gadā	Administratīvais slogs, EUR gadā
1. Nodokļu deklarācijas un ziņojumi			781 104 708.5
1.1.	Uzņēmuma gada pārskats	216131	118390938.90
1.2.	Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) deklarācija	91127	173535041.50
1.3.	Uzņēmuma ienākumu nodokļa (UIN) deklarācija	90886	29160336.85
1.4.	Akcīzes nodokļa deklarācija	14882	1484070.25
1.5.	Paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām un Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām (kopsavilkums)	216131	175844 181.6
1.6.	Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska nodevu pārskata mēnesī	159801	263603 574.8
1.7.	Pārskats par aprēķināto dabas resursu nodokli	24603	19086564.55
2. Statistika			3 470 673.43
3.1.	1-FAP Finanšu aktīvi un pasīvi 2014. gadā	5801	113533.69
3.2.	1-gada Kompleksais pārskats par darbību 2014. gadā	8791	96736.16
3.3.	2-darbs Pārskats par darbu	8554	346043.52
3.4.	1-apgrozījums Pārskats par apgrozījumu	2932	55309.25
3.5.	1-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumu kustību 2013. gadā	3629	49916.90
3.6.	5-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumu kustību 2013. gadā	2155	36395.26
3.7.	6-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumiem	5456	255589.59
3.8.	2-EK Pārskats par enerģētisko resursu iegādi un izlietošanu 2014. gadā	6024	72916.91
3.9.	2-pētniecība Pārskats par pētniecības darbu izpildi uzņēmējdarbības sektorā 2014. gadā	5666	1517091.90
3.10.	Ievedums-Intrastat-1A Pārskats par tirdzniecību ar Eiropas Savienības dalībvalstīm	5778	599479.90
3.11.	1-F Pārskats par finansiālo stāvokli	5797	273386.52
3.12.	1-e-komercija Pārskats par informācijas tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos	4227	54274.68
3.13	21-ls Pārskats par lauksaimniecības produktu ražošanu un realizāciju	1396	21945.12

Nr.	Joma	Prasības izpildē iesaistītais uzņēmēju skaits vai deklarāciju skaits gadā	Administratīvais slogs, EUR gadā
3. Finanšes			3 485 124.00
4.1.	Mēneša pārskats par kredītiestādē saņemtajiem ienākošajiem ārējiem maksājumiem (1-IB)	5000	3390804.00
4.2.	Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskats (1-MB)	1200	75456.00
4.3.	Ārējo aktīvu un pasīvu gada pārskats (1-MB)	1200	18864.84
4. Vides aizsardzība			1 091 381.76
5.1.	Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu	1674	29998.08
5.2.	Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību	3004	80747.52
5.3.	Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem	2365	296665.60
5.4.	Pārskats par darbībām ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem	500	672000.00
5.5.	Pārskats par dabas resursu lietošanu iepriekšējā gadā	1336	11970.56
5. Lauksaimniecība			469 02.68
6.1.	Deklarācija fitosanitārajai kontrolei	2631	42832.68
6.2.	Kultūraugu mēslošanas plānu kopsavilkums	1000	4070.00
Kopumā, EUR			789 220 735.44

Veicot administratīvā sloga aprēķinu jomās, kurās tika identificēti pārskati ar augstu intensitāti uz uzņēmējdarbības vidi, nodokļu deklarāciju un ziņojumu radītais administratīvais slogs vērtējams kā ļoti augsts, jo gada laikā pārsniedz 789 milj. EUR. Jāatzīmē, ka novērtējot administratīvo slogu netika ņemtas vērā citas izmaksas, kas uzņēmējiem rodas sniedzot pārskatus institūcijās vai nosūtot pa pastu, tomēr aprēķinos iekļauts laiks, kas uzņēmējiem rodas, analizējot normatīvo aktu prasības, konsultējoties ar valsts institūcijām, apkopojot informāciju un sniedzot pārskatus Valsts institūcijām.

Joma	Administratīvais slogs, milj. EUR
Nodokļu deklarācijas un ziņojumi	781.10
Statistika	3.47
Finanšes	3.48
Vides aizsardzība	1.09
Lauksaimniecība	0.04
Kopā	789.19

6. Valsts pārvaldes institūciju datu apstrādes metožu izvērtējums

6.1. Valsts pārvaldes iestāžu informācijas sistēmu izvērtējums

Viens no galvenajiem priekšnoteikumiem efektīvai valsts pārvaldei un administratīvā sloga mazināšanai ir veiksmīga IT risinājumu izmantošana, nodrošinot savstarpēju informācijas apmaiņu starp valsts iestādēm un starp iedzīvotājiem/uzņēmējiem un valsts iestādēm.

Administratīvā sloga mazināšanā ļoti svarīga ir iespēja jau vienreiz sniegtos datus atkārtoti izmantot citās institūcijās. Lai to varētu sekmīgi darīt, šiem datiem jābūt viegli pieejamiem un šī pieejamība jānodrošina gan no datu struktūru un detalizācijas līmeņa, gan saskaņojot termiņos. Papīra formātā sniegtie pārskati, lai tie kļūtu viegli pieejami citām iestādēm, vispirms ir jāpārvērš elektroniskā formā failu veidā. Tas savukārt rada papildus slodzi pārskatus saņemošajām institūcijām. Papīra formāta pārskatu digitalizācija aizņem laiku un rada risku informācijas savlaicīgai pieejamībai citām ieinteresētajām institūcijām.

Pētījums atklāja, ka:

1. Institūcijas lielākoties uzkrāj datus savās informācijas sistēmās, kas ir pielāgotas vienīgi pašas institūcijas vajadzībām;
2. Valsts institūcijās saņemto datu struktūras un detalizācijas līmenis bieži vien ir atšķirīgs no citas institūcijas datu struktūrām līdzīgai informācijai;
3. Kopumā valstī nav vienotas pārraudzības pār to, kur un kādu datus institūcijas apmainās un vai to nodošana efektīvi mazina administratīvo slogu.

Augstāk minētie faktori spiež institūcijām līdzīgu informāciju prasīt uzņēmējiem atkārtoti.

6.1.1. Institūciju informācijas sistēmas

Tabulā „Pārskatu iesniegšanas veidi pētījumā iekļautajās institūcijās” redzams, ka visas pētījumā iekļautās iestādes pieņem vismaz daļu no pārskatiem arī papīra veidā. Izņēmums ir FKTK, kas pilnīgi visus pārskatus saņem digitālā veidā savā informācijas sistēmā. Arī LB, VID un CSP papīra formāta pārskatus saņem tikai izņēmumu kārtā. VID ~99,9% pārskatu saņem elektroniskajā deklarēšanās sistēmā EDS, savukārt CSP ~84% (2014. gadā) saņem e-pārskatu sistēmā (7 pārskatu veidiem netiek nodrošināta ievadīšana e-pārskatu sistēmā). PVD visus pārskatus saņem elektroniskā veidā ar e-pasta starpniecību. No tabulas redzams arī, ka divas no pētījumā apskatītajām iestādēm - VPVB, VAAD - saņem pārskatus tikai papīra formātā. Pārējās iestādes dažādiem pārskatu veidiem izmanto dažādas saņemšanas metodes, kā arī dažiem pārskatu veidiem izmanto vairākas saņemšanas metodes. To galvenokārt nosaka likumdošana, kas nosaka, ka iestādēm jānodrošina pārskatu iesniegšanas papīra un elektroniski parakstītā formā.

Ir atsevišķi gadījumi, kad iestādes pārskatu saņemšanai izmanto citu iestāžu IS, ja iestādei pašai nav vai pārskata ieviešanas laikā nav bijusi sava IS. Tas ir veids, kā ietaupīt iestādes līdzekļus, it īpaši, ja iestādē iesniedzamo pārskatu ar lielu intensitāti skaits ir neliels. Piemēram, VVD „Pārskats par dabas resursu lietošanu iepriekšējā gadā” ir iesniedzams VID informācijas sistēmā, bet pārskati „Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu”, „Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību” un „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem” iesniedzami LVĢMC informācijas sistēmā, kurā VVD darbiniekiem ir piekļuves tiesības. Tomēr pārskatu saņemšana izmantojot citu institūciju IS ne vienmēr ir veiksmīga. VAAD pārskatus par „Iepriekšējā

kalendāra realizētajiem augu aizsardzības līdzekļiem” un „Kultūraugu mēslošanas plānu kopsavilkumus” iespējams iesniegt izmantojot e-pakalpojumu LAD elektroniskās pieteikšanās sistēmā, taču šo iespēju praktiski neviens neizmanto, jo ir nepieciešams slēgt līgumu ar LAD par sistēmas izmantošanu, kas ir papildus slogs uzņēmējiem.

Līdzīga situācija ir ar pārskatos saņemtās informācijas glabāšanu. LB, FKTK, VID, IAUI, CSP visa pārskatu informācija tiek glabāta informācijas sistēmās. Pārējās pētījumā iekļautajās iestādēs pārskatu dati tiek uzkrāti gan papīra, gan elektroniskā formā, atkarībā no saņemšanas veida, kā arī tiek ievadīti institūcijas informācijas sistēmā (VVD, LVĢMC, PVD, VAAD, LAD, IKVD, NVD). Reizēm šāda papīra formātā saņemtu pārskatu ievadišana informācijas sistēmā aizņem gandrīz visu periodu starp kārtējiem pārskatu iesniegšanas laikiem kā tas notiek LVĢMC ar „Pārskats par darbībām ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem”.

„Pārskatu iesniegšanas veidi pētījumā iekļautajās institūcijās”

	LB	FKTK	VID	IAUI	AD	CSP	VVD	LVĢMC	VPVB	LVAFa	ZVA	PVD	LAD	LDC	VAAD	VP	IKVD	NVD
Iesniedzamo dažādo pārskatu skaits	15	177	32	4	6	104	26	6	2	3	17	4	15	1	15	4	8	12
Saņem informāciju papīra formātā	x		x	x	x	x	x	x	x	x ¹⁵	x		x	x	x	x	x	x
Saņem informāciju elektroniskā veidā ar elektronisko parakstu	x		x	x	x	x	x	x			x	x	x	x		x		x
Uzņēmēji iesniedz informāciju IS ¹⁶	~95% ¹⁷	177	99,9% ¹⁷	3		~84% ¹⁷	4	3			1		15		2 ¹⁸		4	
Informācija tiek glabāta papīra formātā					x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Informācija tiek glabāta elektroniskā formātā					x		x	x	x	x	x	x	x	x	x			x
Informācija tiek glabāta IS	x	x	x	x		x	x	x			x	x	x		x	x	x	
Informācija tiek saņemta no citas iestādes ¹⁹			Vairāki avoti ²⁰	VID		Vairāki avoti ²⁰	VID, LVĢMC ²¹								LAD			
Informācija tiek nodota citām iestādēm ¹⁹	FKTK, CSP	LB, LAA	CSP, VSSA, VDI, UR		CSP, VP		LVĢM, LAD	VVD ²¹ , CSP			NVD			LVAEI	CSP			CSP

¹⁵ LVAFa saņem pārskatu datus elektroniskā formātā bez paraksta, paralēli uzņēmēji iesūta pārskatus papīra formātā.

¹⁶ Norādīts pārskatu veidu skaits, kuru iesniegšanai ir iespējams izmantot iestāžu informācijas sistēmas.

¹⁷ Informācijas sistēmā iesniegto pārskatu īpatsvars no kopējā iestādē iesniegto pārskatu skaita.

¹⁸ Ir izveidoti ē-pakalpojumi, bet tie netiek lietoti.

¹⁹ Informācija var būt nepilnīga, norādīti tikai informācijas avoti un saņēmēji, ko norādījušas aptaujātās iestādes.

²⁰ CSP un VID saņem informāciju no vairākiem dažādiem administratīviem reģistriem un datu bāzēm.

²¹ VVD ir piešķirtas lietotāju tiesības LVĢMC informācijas sistēmā.

6.1.2. Datu struktūras

Pētījumā iekļautās valsts institūcijas uztur savām vajadzībām veidotas informācijas sistēmas un neizmanto informācijas iegūšanas iespējas no citām valsts iestādēm un reģistriem bieži vien dēļ tā, ka informācijas struktūras ir atšķirīgas. Izņēmumi ir VID un CSP, kas salīdzinoši plaši izmanto šādas informācijas iegūšanas iespējas. VID iegūst informāciju no Uzņēmumu reģistra (no informācijas atkal izmantotājiem), CSDD, PMLP, VSAA, VZD, VVD, uzturlīdzekļu fonda, Izglītības ministrijas, Veselības dienesta, Ekonomikas ministrijas reģistriem, Valsts kases, kredītiestādēm, kredītbiroja u.c. CSP iegūst informāciju no VZD, VSAA, VID, CSDD, PMLP, NVA, NVD, LDA, LDC, LZA, UR (no informācijas atkal izmantotājiem) IZM, FM, IeVP, Latvijas Jūras administrācijas, bibliotēkām, augstākās izglītības mācību iestādēm, pašvaldībām u.c. CSP noslēgtas vienošanās ar PMLP, VZD, Lursoft, Firmas.lv, VAS Latvijas Jūras administrāciju, par iespēju informāciju saņemt IS līmenī. VID datu apmaiņai ar valsts iestādēm izmanto datu noliktavas, nozaru IS savietotājus, kā arī failu pārsūtīšanu izmantojot FTP serverus. Pārējās pētījumā iekļautās valsts iestādēs informācijas apmaiņa pārsvarā notiek papīra formātā vai izmantojot e-pastus.

Kā norāda VID, liela problēma datu apmaiņā ir citu iestāžu IS dažādība un nespēja saņemt informāciju, pat ja VID būtu gatavs to sniegt:

- Informācijas sistēmās netiek lietoti vienoti standarti, tiek lietoti atšķirīgas objektu identifikatori un dažādi klasifikatori;
- Dažādās IS viens un tas pats objekts var būt aprakstīts ar dažādiem identifikatoriem;
- Netiek lietoti vienoti adresu, valstu, iestāžu, valūtu un valstu kodu un citi klasifikatori;
- Datu apmaiņai starp IS tiek lietoti dažādi apmaiņas standarti, katram savienojumam ar citu IS tiek radīts speciāls risinājums.

6.1.3. Informācijas apmaiņa

Valstij nav pilnīgs reģistrs, kas saturētu informāciju par valsts iestāžu informācijas sistēmām, par datiem, kas tajās glabājas un kādas IS apmainās savā starpā ar informāciju. VARAM ir izveidojusi Valsts informācijas sistēmu reģistru²², bet pagaidām informācijas šajā reģistrā ir nepilnīga.

Nav arī vienotas sistēmas, kas nodrošinātu savienojumus starp informācijas sistēmām. Pašreiz Latvijā iestāžu informācijas sistēmu centralizētu datu apmaiņu paredzēts realizēt ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārziņā esošo Valsts informācijas sistēmu savietotāju VISS, kas nodrošina vienotu un centralizēti pārvaldītu vidi standartizētai un platformneatkarīgai datu apmaiņai starp publiskās pārvaldes reģistriem un informācijas sistēmām, kā arī vienotu platformu un koplietošanas resursu publiskās pārvaldes elektronisko pakalpojumu veidošanai un sniegšanai. Tomēr iestādes to plaši neizmanto procesa sarežģītības un tehnoloģisko prasību dēļ, lai noslēgtu trīspusēju līgumu. Valsts iestādes savā starpā slēdz starpresoru vienošanās²³ par informācijas apmaiņu, kas ir vērsta uz administratīvā sloga mazināšanu, piemēram, starp VID un CSP noslēgtā vienošanās sniedz CSP iespēju mazināt respondentu skaitu – balstoties uz uzņēmēju iesniegtajām deklarācijām, noteiktiem pārskatu veidiem daļu no nepieciešamās informācijas CSP spēj aprēķināt bez uzņēmēju iesaistes. Tomēr jāpievērš uzmanība tam, ka starpresoru vienošanās nenodrošina visaptverošu skatījumu uz to, kādi dati valsts institūciju starpā tiek nodoti, kādos termiņos un vai šie dati ir pirmdati.

Šo problēmu risināšanai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija Eiropas Sociālā fonda projekta „Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana” ietvaros ir uzsākusi ar pakalpojumiem saistīto informācijas sistēmu arhitektūras rekomendējamā modeļa un projektu programmas "Publiskās pārvaldes vienotās datu

²² <https://www.visr.eps.gov.lv/visr/>

²³ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 58.pants

telpas" koncepcijas izstrādi un ieviešanu, kas paredzēta plānošanas periodā no 2014. - 2020. gadam. Koncepcija paredz valsts pārvaldes darba efektivitātes uzlabošanu, efektīvāk izmantojot valstij pieejamās un no jauna veidojamās informācijas sistēmas. Paredzēts veikt pasākumus četrās perspektīvās – juridiskajā, organizatoriskajā, semantiskajā un risinājumu perspektīvā, radot tiesisko bāzi, lai atvieglotu starpresoru vienošanos slēgšanu, sakārtojot datu autortiesību jautājumus, ieviešot vienotu resursu klasifikāciju un identifikāciju atbilstoši Eiropā lietotājiem standartiem, izstrādājot centralizētu darbības platformu un gatavus risinājumus, kas atvieglotu informācijas apmaiņas tehnisko realizāciju u.c.

6.1.4. Secinājumi

Lai uzlabotu informācijas apmaiņu valsts iestāžu starpā, kā arī starp valsts iestādēm un iedzīvotājiem un uzņēmējiem, tādējādi samazinātu administratīvo slogu, nepieciešams izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām un ātriem un precīziem informācijas apmaiņas mehānismiem. Datu apmaiņa būtu jāorganizē centralizēti, lai būtu nodrošinātu pārskatāmību un kontroli pār to, ar kādiem datiem iestādes apmainās un vai tas nodrošina administratīvā sloga mazināšanu.

Vienlaicīgi nepieciešams sakārtot likumdošanu, uzliekot iestādēm par pienākumu pēc iespējas vairāk atkārtoti izmantot citās valsts iestādēs pieejamo informāciju un tikai tad to pieprasīt no uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Ļoti bieži iestādes atsakās nodot informāciju citām iestādēm, pamatojoties uz to, ka normatīvajos aktos nav minēts, ka tām informācija būtu jāsniedz.

Jāizvērtē pārskatos iekļaujamā informācija un to iesniegšanas termiņi. Ļoti bieži izdevīgāk ir papildināt vai padarīt detalizētāku kādu esošu pārskatu, nekā veidot jaunu pārskatu, kurā liela daļa informācijas dublējas ar kādu citu pārskatu vai atšķiras to detalizācijas līmenis. Tā pat arī nepieciešams uzlabot starpresoru līgumu slēgšanas procesu, padarot to ātrāku un vienkāršāku.

Eiropas Sociālā fonda projekta „Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana” ietvaros ir paredzēts veikt augstāk minētos uzlabojumus un veiksmīgas projekta realizācijas rezultātā tiktu radīti risinājumi, kas ļautu valsts iestādēm uzlabot informācijas apmaiņas efektivitāti, tiktu sakārtota likumdošana, tiktu uzlabota valsts informācijas sistēmu pārraudzība u.c.

6.1.5. Priekšlikumi

Lai veicinātu informācijas apmaiņu Valsts institūciju starpā kopumā valstī būtu jārisina šādi uzdevumi:

- Valsts institūcijām jānodrošina informācijas apstrāde elektroniskā veidā, turklāt, nodrošinot informācijas standartizēšanu - vieni un tie paši dati, piemēram, adreses, profesijas, valstu kodi utt. tiek glabāti vienādi visos valsts reģistros. Tādējādi pēc šiem lielumiem būtu iespējama informācijas atlasīšana un meklēšana;
- Jānodrošina, ka esošās valsts institūciju informācijas sistēmas spēj nodot un pieņemt datus pēc noteiktiem definētiem standartiem, lai datu importēšana un eksportēšanas rezultātā saņemtie dati sistēmās tiktu vienādi interpretēti;
- Jānodrošina pārraudzības mehānisms un katalogs par to, kādus datus katra no valsts institūcijām glabā un, kuras citas valsts institūcijas izmanto tādus pašus datus;
- Jāveic informācijas sistēmu pieslēgšana VISS, nodrošinot valsts iestāžu kompetences ietvaros nepieciešamo piekļuvi informācijai.

Eiropas Sociālā fonda projekta „Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana” ietvaros jau ir izstrādāta ar pakalpojumiem saistīto informācijas sistēmu arhitektūras rekomendējamā modeļa koncepcija²⁴, ko paredzēts realizēt ar ES sadarbības programmas “izaugsme un nodarbinātība” 2014-2021. gadam atbalstu. Šīs koncepcija apraksta kā veikt iepriekšējā nodaļā minētos uzlabojumus un veiksmīgas projekta realizācijas rezultātā tiktu radīti risinājumi, kas ļautu valsts iestādēm uzlabot informācijas apmaiņas efektivitāti, tiktu sakārtota likumdošana, tiktu uzlabota valsts informācijas sistēmu pārraudzība u.c. Koncepcija paredz veikt uzlabojumus četrās perspektīvās – juridiskajā, organizatoriskajā, semantiskajā un tehniskajā.

Lai veicinātu informācijas apmaiņu starp valsts pārvaldes iestādēm un tādejādi samazinātu administratīvo slogu, ieteicams realizēt vienotas datu telpas koncepciju. Projekta „Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana” ietvaros jau ir izstrādāts gan vienotās datu telpas arhitektūras rekomendējamais modelis, gan tā ieviešanas ceļa karte, kurā sniegti priekšlikumi nepieciešamajām izmaiņām likumdošanā kā arī detalizēti aprakstīti pasākumi – informācijas glabāšanas un apmaiņas standartizācija, informācijas strukturēšana un klasificēšana, kas veicami sekmīgai vienotas datu telpas mērķa arhitektūras realizācijai valsts pārvaldē, tādejādi iesakām, izmantojot koncepcijā norādīto ceļa karti, sistemātiski ieviest vienotas datu telpas koncepciju Valsts pārvaldē.

6.2. Igaunijas pieredze “informē vienreiz” principa ieviešanā

Igaunija ir veikusi būtisku ieguldījumu, lai īstenotu valsts pārvaldes principu „informē vienreiz”, piemērojot centralizētu pieeju informācijas apmaiņas risinājumiem. Valsts iestādēm šobrīd ir noteikts, ka pirms informācijas pieprasīšanas no uzņēmējiem un iedzīvotājiem, tām vispirms jāpārliciecinās, vai šādu informāciju nav iespējams iegūt no datiem, kas iesniegta citās valsts iestādēs, kā arī ir izveidota virkne tehnoloģisku risinājumu, kā nodrošināt efektīvu informācijas apmaiņu valsts iestāžu starpā un starp valsts iestādēm un iedzīvotājiem. Viens no šādiem risinājumiem ir datu apmaiņas risinājums X-Road.

Lai pētītu Igaunijas pieredzi principa „informē vienreiz” ieviešanā, tika pētīta publiski pieejamā informācija²⁵ un PwC sazinājās ar Igaunijas Ekonomikas Ministrijas pakļautībā esošo Informācijas sistēmu pārvaldības iestādi (RIA), kas izstrādā un uztur X-Road un citus IT risinājumus, un Igaunijas Tieslietu Ministrijas pakļautībā esošo Informācijas sistēmu un reģistru aģentūru (RIK), kas uztur vairākus valstiski nozīmīgus reģistrus un informācijas sistēmas, tai skaitā nodrošina gada pārskatu iesniegšanu XBRL formātā.

6.2.1. X-Road

Viens no noteicošajiem faktoriem „informē vienreiz” principa ieviešanā ir valsts informācijas sistēmu un reģistru spēja efektīvi apmainīties ar informāciju. Igaunijā šim nolūkam ir izstrādāts datu apmaiņas risinājums X-Road, kas nodrošina tehnisku un organizatorisku vidi drošai datu apmaiņai starp dažādu valsts iestāžu un privātu organizāciju informācijas sistēmām izmantojot internetu. Tas ir iestāžu un organizāciju tīkls, kura dalībnieki var lietot tīklā piedāvātos pakalpojumus (pakalpojumu patērētāji) vai arī piedāvāt savus pakalpojumus (pakalpojumu sniedzēji), nodrošinot pārējiem tīkla dalībniekiem iespēju veikt iepriekš definētus vaicājumus savās datu bāzēs. Jebkura iestāde vai organizācija var pievienot tīklam savu informācijas sistēmu, pirms tam nodrošinot, ka tā atbilst visām X-Road drošības un procesu prasībām, vai arī lietot RIA piedāvāto bezmaksas Mini Informācijas Sistēmas portālu MISP, ko pārsvarā lieto pašvaldības.

X-Road izstrāde tika sākta pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados, taču pilnībā X-Road Igaunijā tika ieviests 2000. gadā, iedzīvotājiem un uzņēmējiem tas ir pieejams kopš 2002. gada. Šobrīd X-Road lietotājiem ir pieejamas 255 dažādas valsts institūciju un privātu organizāciju datu bāzes, ir pieejami vairāk nekā 2000 dažādi

²⁴ http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ESpero7_13/15120/?doc=18644

²⁵ www.ria.ee, www.rik.ee

pakalpojumi, kurus izmanto apmēram 1000 dažādas organizācijas un vairāk kā 50% no Igaunijas iedzīvotājiem. 2013. gadā caur X-Road tika veikti vairāk kā 287 miljoni informācijas pieprasījumu.

X-Road ir uz atvērtām tehnoloģijām un starptautiski pieņemtiem standarta protokoliem bāzēts datu apmaiņas tīkls, kurā savienojumi starp informācijas sistēmām tiek veidoti tieši, bez starpniekiem. X-Road tīklu veido tīklam pieslēgtās informācijas sistēmas un X-Road centrālā daļa jeb X-Road centrs. Dati caur X-Road centru netiek sūtīti, tur nonāk tikai statistiska informācija par datu plūsmu tīklā.

6.2.1.1. Sistēmas darbības principi

Informācijas sistēmas un datu bāzes X-Road tīklam ir pievienotas izmantojot īpašus drošības serverus (security servers), kas darbojas līdzīgi kā ugunsdzēsēji, tie šifrē/atšifrē datu plūsmu, kontrolē piekļuves tiesības un veic audīta žurnālu ierakstus, kas tiek aizsargāti ar jaukšanas (hash) funkciju un laika zīmogošanu. Visa informācija, kas tiek pārsūtīta X-Road tīklā iet caur drošības serveriem un tiek šifrēta ar SSL atslēgām. Drošības serveri nodrošina divu līmeņu piekļuves tiesību kontroli:

- Pieejas tiesības tiek noteiktas institūciju/ institūciju grupu līmenī. Tās tiek glabātas pakalpojumu sniedzēja drošības serverī, piemēram, var norādīt, ka pakalpojums pieejams visām valdības institūcijām;
- Pakalpojumu patērētāji pārvalda savu lietotāju tiesības, norādot kādus pakalpojumus tie drīkst lietot. Tādējādi tiek nodrošināts, ka iedzīvotāji var piekļūt tikai datiem par sevi, vai ierēdņi var piekļūt tikai datiem, kas nepieciešami viņu pienākumu pildīšanai.

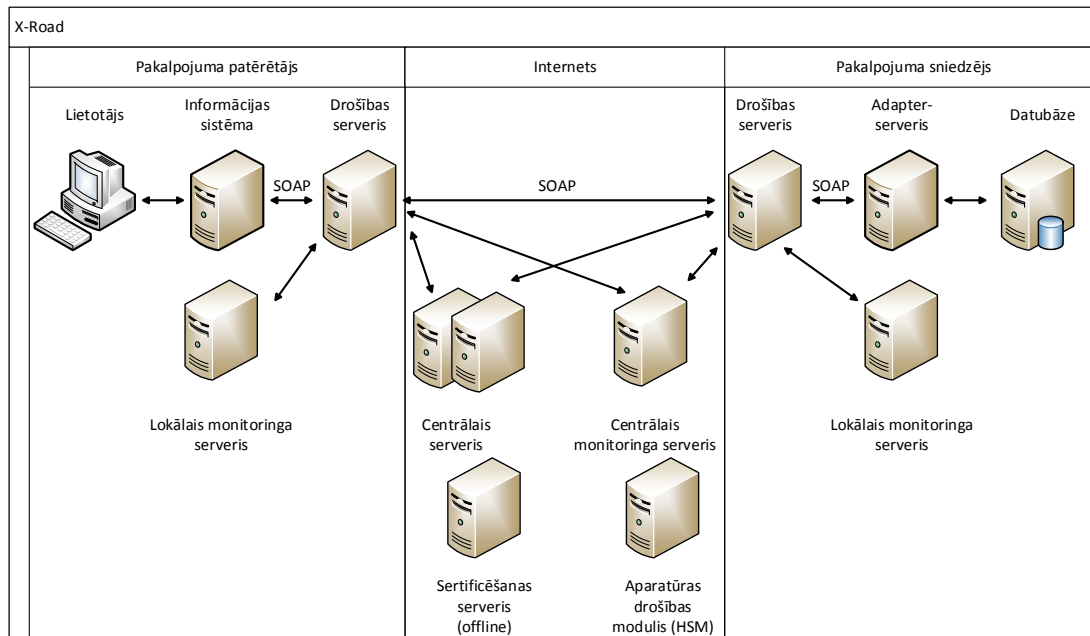
Lietotāji tiek autentificēti izmantojot ID kartes vai banku piedāvātos autentificēšanās mehānismus.

Informācijas sistēmas tiek pieslēgtas drošības serverim, izmantojot adapteru serverus, kas pārvērš X-Road SOAP ziņojumus informācijas sistēmas tīmekļa servisu vai datubāžu saprotamā vaicājumu valodā un vaicājumu atbildes atpakaļ uz SOAP.

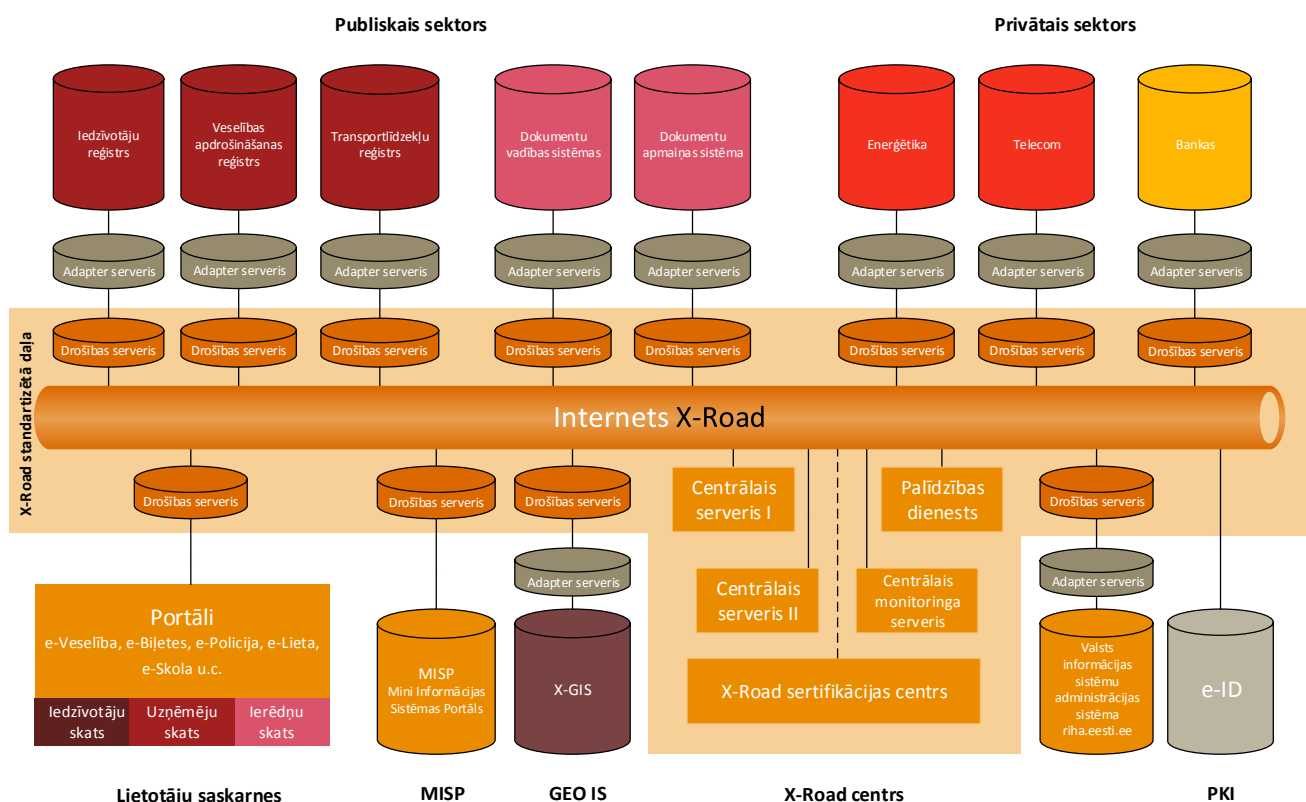
X-Road centrālo daļu jeb centru veido centrālais/ie serveri, centrālais monitoringa serveris, sertificēšanas centrs un administrēšanas IS.

Centrālie serveri nodrošina direktoriju servisu un drošības serveru sertifikācijas informācijas izplatīšanu starp pārējiem drošības serveriem. Visi drošības serveri ir sertificēti X-Road sertificēšanas centrā, izmantojot aparatūras drošības moduļus (HSM). Monitoringa serveri nodrošina centrālo un drošības serveru monitoringu, sistēmu administratoriem nodrošinot informāciju par serveru statusu un noslodzi, kļūdām un brīdinājumiem, saņemtajiem vaicājumiem. Administrēšanas IS uztur visu X-Road un Test-Road (visi X-Road pieejamie pakalpojumi vispirms tiek testēti identiskā testa vidē Test-Road) lietojošo institūciju tehnisko un kontaktinformāciju, kā arī pakalpojumu sniedzēju servisu sarakstus un datu bāzu metadatus.

Shematiski X-Road uzbūve viena pakalpojumu patērētāja un viena pakalpojumu sniedzēja gadījumā attēlota ilustrācijā 1. Fragments no kopējās X-Road uzbūves shēmas attēlots ilustrācijā 1 „X-Road uzbūves shēma”.

Ilustrācija 1 „X-Road uzbūves shēma”.

Ilustrācija 2 „X-Road tīkla fragments”.

Institūcijas un organizācijas, pievienojot savas IS X-Road tīklam, vispirms iesniedz elektronisku pieteikumu X-Road administrācijas informācijas sistēmā, ja IS atbilst X-Road drošības prasībām, informācija par to tiek reģistrēta administrācijas IS. Nākamais solis ir drošības servera instalēšana un informācijas sistēmas pielāgošana citu informācijas sistēmu pakalpojumu lietošanai. Lai varētu lietot citu informācijas sistēmu pakalpojumus, jāslēdz vienošanās ar šo IS resursu turētājiem par piekļuves tiesībām un pieejamajiem pakalpojumiem. Ja plānots savā informācijas sistēmā pieejamos pakalpojumus padarīt pieejamus citu IS

lietotājiem, nepieciešams izveidot adaptera serveri. Informācijas sistēmu turētāji ir atbildīgi par IS drošības līmeņa uzturēšanu un piekļuves tiesību pārvaldību.

6.2.1.2. Izmaiņas regulējumā

X-Road ieviešana ir ļāvusi attīstīties daudziem jauniem pakalpojumiem, piemēram, e-veselība, kas ļauj samazināt birokrātiju medicīnas sistēmā, palielinot pacientu medicīniskās informācijas apmaiņas efektivitāti un pieejamību. Pieaugusi arī sadarbība starp valsts iestādēm, piemēram, Igaunijā pirms sistēmas ieviešanas policija gada laikā 20 000 reizes vērsās iedzīvotāju reģistrā, pēc sistēmas ieviešanas šādi gadījumi pieauga līdz 10 000 reizēm nedēļā. Tas parāda, ka būtisks šķērslis informācijas neizmantošanai ir tās nepieejamība vai apgrūtinātā piekļuve. Uzlabojusies arī reģistros atrodamo datu kvalitāte, jo iedzīvotājiem ir iespēja noskaidrot, kādi dati par viņiem glabājas iestāžu datubāzēs un ziņot, ja datos ir atrastas kļūdas. Radies arī plašāks pielietojums e-paraksta un citiem PKI (publisko atslēgu infrastruktūras) pakalpojumiem. X-Road ieviešana ir radījusi nepieciešamību sakārtot un modernizēt likumdošanu. 2003. gadā tika veiktas izmaiņas likumdošanā (pārskatītas 2008. gadā) – tika papildināti Publiskās informācijas likums (Public Information Act) ar sadaļu par informācijas sistēmu datu apmaiņas slāni. Šobrīd valsts iestādēm X-Road lietošana datu apmaiņai ir obligāta.

6.2.1.3. X Road ieviešanas izmaksas un identificētie riski

X-Road izstrādes izmaksas tiek vērtētas ~5 miljoni EUR, taču sistēmas ieviešanas izmaksas ir krietni augstākas par izstrādes izmaksām. Organizācijām pievienošanās un X-Road lietošana šobrīd ir bez maksas, vienīgās izmaksas ir Linux serveru uzturēšanas izmaksas piedāvāto pakalpojumu, ja tādi tiek piedāvāti, administrācijas izmaksas. X-Road ieviešanai uzņēmumā nav nepieciešams speciāli kvalificēts personāls - X-Road ir vienkārši un ar zemām izmaksām ieviešams risinājums. Tas ir balstīts uz atvērtām tehnoloģijām un starptautiski pieņemtiem standarta protokoliem. Izmantotās tehnoloģijas nodrošina, ka X-Road ir platformas neatkarīgs (tas savieno informācijas sistēmas, kas veidotas uz dažādām platformām), drošs (tiek nodrošināts datu autentiskums, integritāte un neatteikšanās (non-repudiation)) un mērogojams (informācijas sistēmas var tikt pievienotas vienkārši un ar zemām izmaksām) risinājums.

RIA pārstāvji X-Road ieviešanai citās valstīs nesaskata nopietnus riskus un ierobežojumus. Viņi norāda, ka galvenais risks ir, ka ieviešanas gaitā nākas saskarties ar negatīvu attieksmi no ierēdņiem, kas neatbalsta jaunu sistēmu ieviešanu un neuzticas speciālistiem no ārpuses, reizēm ierēdņi jaunas sistēmas ieviešanu izmanto kā ieganstu jaunas datortehnikas iegādei.

Nepieciešama arī cieša sadarbība starp datubāžu uzturētājiem un X-Road izstrādātājiem un uzturētājiem. Problēmas var rasties, ja komunikācija tiek nodota atbildīgās amatpersonas nevis personāla, kas tieši nodarbojas ar datubāzes uzturēšanu, rokās. RIA pārstāvji norāda, ka vienlaicīgi ar tehnoloģiju modernizāciju jāveic arī izmaiņas likumdošanā.

Tomēr par galveno ierobežojumu RIA pārstāvji uzskata domāšanas veida maiņu, par to, kādam jābūt datu apmaiņas risinājumam. Tā kā X-Road ir licencēts ar publisku licenci, to savā pārvaldē var ieviest jebkura valsts.

RIA ir izveidojusi arī projektu X-Road EU, tādejādi plānojot veidot vienotu reģistru sistēmu, kurā būtu pieejami pakalpojumi no dažādiem Eiropas ekonomiskās zonas valstu reģistriem.

6.2.2. XBRL standarta ieviešanas izpēte Igaunijas Informācijas sistēmu un reģistru aģentūrā.

Informācijas sistēmu un reģistru aģentūra (RIK) ir Igaunijas Tieslietu ministrijas pakļautībā esoša aģentūra ar mērķi nodrošināt inovatīvu vidi valsts pārvaldes, juridisko un krimināltiesību politiku efektīvākai īstenošanai, piedāvājot integrētus e-pakalpojumus. RIK izstrādā un administrē vairāk kā 70 valstiski nozīmīgus reģistrus un informācijas sistēmas, piemēram, e-uzņēmumu reģistru, e-notāru sistēmu, e-zemesgrāmatu, tiesu informācijas sistēmu, probācijas un uzraudzības reģistru, ieslodzīto reģistru, sodu reģistru, e-lietu reģistru, valsts laikraksta elektronisko versiju, u.c.

Viena no RIK funkcijām ir nodrošināt uzņēmējiem elektronisku gada pārskatu iesniegšanu. Šīs funkcijas veikšanai, RIK ir ieviesusi XBRL standartu. Uzņēmēji gada pārskatus var iesniegt XBRL faila formātā vai izmantojot RIK piedāvāto tīmekļa veidlapu, kas saglabā datus XBRL standartā, tādējādi pārskatu veidošana nav piesaistīta noteiktai programmatūrai. Šobrīd lielākā daļa uzņēmumu sniedz pārskatus izmantojot tīmekļa veidlapu, tikai 1% iesūta pārskatus XBRL faila formātā. Igaunijas pieredze rāda, ka speciālas programmatūras ieviešana vai pielāgošana ir dārgāka, nekā papildus samaksa grāmatvežiem par formu aizpildīšanu. Tomēr ne visi uzņēmumi var iesniegt pārskatus XBRL formā (apmēram 2%), piemēram, uzņēmumi, kas izvēlējušies lietot IFRS (International Financial Reporting Standards) standarta atskaites, biržā kotētie uzņēmumi. Šie uzņēmumi iesniedz pārskatus papīra vai PDF formātā. RIK uzdevums ir nodrošināt pārskatos iekļautās informācijas pieejamību visām ieinteresētajām pusēm. Igaunijā ir ieviests „informē vienreiz” princips, kas nosaka, ka valsts iestādēm pārskatos iekļaujamā informācija ir iegūstama no uzņēmējiem, tikai tad, ja uzņēmums nav iesniedzis gada pārskatu 6 mēnešu laikā pēc finanšu gada beigām, pārējos gadījumos informācija jāiegūst no RIK. Gada pārskatu datus galvenokārt izmanto Igaunijas Nodokļu un muitas pārvalde, statistikas pārvalde un Igaunijas Banka, taču tā ir pieejama visām valsts iestādēm, kā arī juridiskām un privātpersonām (atkarībā no datu apjoma arī par samaksu), izmantojot X-Road pakalpojumus un RIK tīmekļa lapu.

XBRL ieviešanai tika uzsākta 2008. gadā, izmantojot ES fondu līdzekļus ieviešana tika veikta divos posmos. Pirmajā posmā tika izstrādātas XBRL taksonomijas. Tika izveidota darba grupa, kas pusotra gada laikā veica taksonomiju koncepciju izstrādi, par pamatu ņemot IFRS taksonomiju, kas tika pielāgota atbilstoši Igaunijā lietotajiem standartiem. Taksonomiju izstrādē praktiski netika iesaistīti ārvalstu eksperti. Pirmo taksonomiju tehnisko izstrādi dažu mēnešu laikā veica viens RIK darbinieks, kurš pirms tam bija devies apmācībās pie XBRL jomas speciālistiem Francijā, Beļģijā un Polijā. Šobrīd RIK tiek lietotas 5 dažādas taksonomijas, kuras ir izstrādājuši RIK vai kura izstrādē RIK ir piedalījusies, daļu darbu nododot ārvalstu pakalpojuma sniedzējiem.

Otrajā posmā, kas tika sākts 2009. gadā un ilga apmēram 6 mēnešus, tika izstrādāta jauna informācijas sistēma XBRL formāta datu saņemšanai un apstrādei. Sistēmas izstrādē tika izmantoti atvērtā koda risinājumi, visa sistēma ir licencēta ar Eiropas Savienības publisko licenci EUPL.

Viens no galvenajiem XBRL ieviešanas ieguvumiem ir gada pārskatu datu pieejamība uzreiz pēc to iesniegšanas, tādējādi citas valsts iestādes var iegūt sev nepieciešamos datus no pārskatiem sev apmierinošā laikā, tām nav atkārtoti jāpieprasa šie dati no uzņēmējiem. Pirms XBRL ieviešanas pārskati tika iesūtīti papīra vai elektroniskā formā (PDF), tie tika skenēti un manuāli ievadīti datu bāzē, šis process aizņēma apmēram 5–6 mēnešus, līdz visi pārskati tika ievadīti datu bāzē. Dokumentu skenēšana un ievadīšana datu bāzē ir arī ļoti resursu ietilpīgs process. RIK ir aprēķinājusi, ka ieviešot sistēmu elektronisku pārskatu iesniegšanai XBRL formā, tādējādi samazinot dokumentu skenēšanā iesaistīto darbinieku skaitu, ir iztērēts mazāk, nekā būtu jāiztērē sistēmu neieviešot. Uzlabojusies arī datu kvalitāte, jo vienotas XBRL taksonomijas izmantošana dod iespēju veikt precīzāku datu validāciju jau datu saņemšanas brīdī. XBRL nodrošina arī vairāku valodu atbalstu, RIK izveidotās taksonomijas ir pieejamas gan igauņu, gan angļu valodā.

Viens no galvenajiem priekšnoteikumiem veiksmīgai XBRL un arī citu standartu ieviešanai pārskatu iesniegšanā, ir visiem pieejamu elektronisku ievades formu izveide, kas nodrošina pārskatu sniegšanu bez papildu informācijas sistēmu pielāgošanas, kas ir dārgs un laikietilpīgs process. Taksonomijas ieteicams veidot līdzīgas citu valstu vai Eiropas Savienības izstrādātajām taksonomijām, tādējādi nodrošinot iespēju viegli salīdzināt un apmainīties ar datiem ar institūcijām citās valstīs. Tā pat ir jāņem vērā, ka nav iespējams izveidot universālu XBRL taksonomiju, kurai lietošanas laikā nerastos vajadzība pēc paplašinājumiem, lieliem uzņēmumiem ir nepieciešamas plašākas iespējas, nekā pamata taksonomijā var iekļaut. RIK izstrādātajām taksonomijām lietotāju papildinājumi nav atļauti, taču ir izstrādāti citas mehānismi kā lietotājiem pārskatos iekļaut papildus informāciju. Kā viens no veiksmīgas XBRL ieviešanas riskiem tiek minēts grāmatvežu bailes un pieredzes trūkums darbā ar XBRL formāta pārskatiem, kā arī informācijas sistēmu pielāgošana.

6.2.2.1. Secinājumi

Igaunijai ir veiksmīgi izdevies izmantot tehnoloģijas valsts pārvaldes darba efektivitātes uzlabošanai. Princips „informē vienreiz” ir ļāvis samazināt administratīvo slogu gan iedzīvotājiem un uzņēmējiem, gan pašiem valsts

pārvaldes darbiniekiem. Piemēram uzņēmuma gada pārskata ieviešanas laikā XBRL formātā kopumā katru gadu valsts ir ietaupījusi aptuveni 15 cilvēku ikgadēju slodzi tikai informācijas nodalīšanai un nodošanai dažādām valsts institūcijām, kas pieprasa šo informāciju dažādos griezumos. Turklāt šis ir tikai valsts institūciju ietaupījums. Papildus tam uzņēmēji sniedz uzņēmuma bilances informāciju tikai vienu reizi, tādējādi ietaupot laiku, kas tiktu patērēts līdzīgas informācijas sagatavošanai, piemēram statistikas birojam vai citai valsts institūcijai.

Principa ieviešanā svarīga ir gan tehnoloģiju izmantošana, gan likumdošanas sakārtošana. Igaunijā valsts pārvaldes iestādes var reālā laikā iegūt informāciju no citu valsts iestāžu informācijas sistēmām, veicot tiešus vaicājumus vienas vai vairāku citu iestāžu datu bāzēs, tā, it kā vaicājumi tiktu veikti pašas iestādes informācijas sistēmā. Likumdošana nosaka, ka informācijas atkal izmantošana ir obligāta, līdz ar to iestādes ir spiestas izmantot piedāvātās tehnoloģijas, lai nodrošinātu informācijas atkal izmantošanu.

Uz X-Road bāzes ir izveidoti neskaitāmi e-pakalpojumi, kas atvieglo komunikāciju un informācijas apmaiņu ar iedzīvotājiem un uzņēmumiem, un kurus lieto vairāk kā 50% Igaunijas iedzīvotāju. Plašais lietotāju loks nodrošina tehnoloģiju attīstību un ļauj attīstīties arvien jauniem pakalpojumiem. Līdz ar tehnoloģiju ieviešanu ir izveidojies arī pārskats par valsts iestāžu informācijas sistēmām un tajās pieejamo informāciju, kas atvieglo jaunu pakalpojumu radīšanu un ir ļoti svarīgs administratīvā sloga mazināšanas pasākumu plānošanai.

6.3. XBRL standarta ieviešanas izpēte Finanšu un kapitāla tirgus komisijā (FKTK)

2013. gada 27. jūnijā Eiropas Parlaments un Padome publicēja jaunu direktīvu 2013/36/ES²⁶, kas aizstāja spēkā esošo regulējumu, nosakot prasības un principus kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālajai uzraudzībai. Līdz ar direktīvas izveidi, mainījās arī tehnisko aspektu piemērošanas kārtība Eiropas finanšu un kapitāla tirgus regulējošām institūcijām, ko nosaka Eiropas banku un ieguldījumu brokeru kontrolējošo institūciju EBA (European Banking Authority) un EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority) izstrādātās, ar minēto direktīvu saistītās, regulas un vadlīnijas.

Minētās tehniskās izmaiņas bija attiecināmas uz vairākiem aspektiem, tai skaitā uz pārskatu iesniegšanas formātu. Regulējums paredzēja, ka pārskati par valsts finanšu un apdrošināšanas brokeru sabiedrību ikmēneša darbības rādītājiem EBA un EIOPA iesniedzami vienīgi XBRL standarta formātā, līdz ar to FKTK pieņēma lēmumu īstenot saistītās izmaiņas no uzraugamajām kredītiestādēm saņemamo pārskatu formātā. Ņemot vērā, ka pārskatu iesniegšana XBRL formātā no kredītiestādēm prasītu būtiskus ieguldījumus (piemēram, izmaiņas pamatdarbības sistēmās vai datu konvertācijas rīka iegāde u.c.), FKTK piedāvāja kredītiestādēm divas iespējas - 1) sūtīt pārskatus XBRL formātā (ievērojot EBA izstrādāto vienoto taksonomiju), vai 2) pārskatus sūtīt FKTK speciāli sagatavotās atskaišu formās XLS formātā, pēc kā FKTK veiktu datu formāta konvertāciju savā pusē. Vairums kredītiestāžu izvēlējās izmantot XLS formātu. Kredītiestādes noskaidroja, ka XLS datņu aizpildīšana nav vienkārša, jo tiek veltīts papildus laiks, lai datus pareizi saliktu XLS datnēs, ievērojot EBA izstrādātās taksonomijas, kas savukārt aptuveni reizi 6 mēnešos tiek mainītas.

FKTK XBRL standarta ieviešana tika uzsākta 2014. gadā un tā notika divos posmos. Pirmajā posmā tika pielāgota FKTK esošā pārskatu informācijas apmaiņas atbalstam izmantotā informācijas sistēma, lai no tās varētu sūtīt un saņemt pārskatus XBRL formātā, kā arī konvertēt sistēmas veidotās un iestāžu aizpildītās XLS datnes uz XBRL formātu. Otrajā posmā notika XBRL standarta formāta pārskatu integrācija SAP BusinessObjects biznesa intelīģences rīkā. Abi posmi tika īstenoti gada laikā, katrs posms aizņēma aptuveni 6 mēnešus, iekļaujot iepirkuma izveides procesu. Kopējās projekta izmaksas nepārsniedza 200 000 EUR. Minētajā summā iekļautas gan programmatūras izstrādes izmaksas, gan papildus serveru un licenču iegāde, kā arī ārzemju ekspertu piesaiste, risinājuma ieviešanas konsultāciju sniegšanā.

²⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:176:0338:0436:EN:PDF>

Pašlaik XBRL standarta ieviešanas projekts FKTK attiecībā uz kredītiestāžu sniegto informāciju ir noslēdzies. Kopumā ir būtiski uzlabojusies datu kvalitāte un ātrums, kādā datus var apstrādāt. Kā būtiskākie FKTK identificētie potenciālie riski standarta ieviešanai tiek minēti:

- Ierobežota kompetence XBRL taksonomiju izveidē un izmaiņu veikšanā Latvijā. Arī ārvalstīs minētā kompetence ir grūti atrodamā, kā rezultātā būtiski sadārdzinās izmaksas;
- Potenciālas veiktspējas problēmas. XBRL izmantošana rada papildus slodzi esošajām informācijas sistēmām, jo vairakkārt palielinās apstrādājamo datu apjoms - XBRL standarts ir izveidots tā, ka tajā metadatu ir vairāk nekā pašu datu. FKTK gadījumā dažu atskaišu datņu izmērs palielinājās pat desmitkārt;
- XBRL standarts vēl ir agrīnā attīstības stadijā. Papildus tam, ka pašlaik trūkst taksonomiju izstrādes ekspertu, arī esošo rīku brieduma līmenis ir salīdzinoši zems.

Veiksmīgas XBRL standarta ieviešanas priekšnosacījumi ir skaidri mērķi, ieviešanas termiņi un sistēmas prasības. Visām iesaistītajām pusēm ir jāspēj vienoties par vienotām datu definīcijām un to raksturojošajiem atribūtiem.

6.4. XBRL ieviešanas iespējas valsts pārvaldē

Apkopojot Igaunijas Informācijas Sistēmu un Reģistru aģentūras un Latvijas Finanšu un Kapitāla Tīrģus komisijas pieredzi XBRL datu apmaiņas formāta ieviešanā var secināt, ka XBRL formāta ieviešana sastāv no divām daļām – taksonomiju izveides un tehniskā risinājuma izstrādes.

Tieši taksonomiju izstrāde ir galvenais priekšnoteikums un bieži vien arī šķērslis XBRL ieviešanai. Taksonomiju izstrādei kā arī to regulārai atjaunošanai ir nepieciešami XBRL eksperti, kas šobrīd tirgū ir grūti pieejami. Tāpat izstrādē jāpiedalās visām iesaistītajām pusēm – valsts institūcijām, kas lieto XBRL formāta datu apmaiņu. Tādējādi nepieciešams veidot darba grupas, kurās jāvienojas par vienotām datu definīcijām un identifikatoriem, ziņojumos iekļaujamajiem datu tipiem, apjomiem.

Igaunijā vienota uzņēmuma gada pārskata izveidošanas process prasīja aptuveni pusotru gadu, līdz tika izveidots pārskats, kurā iekļautie dati būtu izmantojami uzreiz pēc iesniegšanas katrai no valsts institūcijām nepieciešamajā griezumā savu funkciju veikšanai. Tā kā katram XBRL pielietojumam nepieciešams veidot specifiskas taksonomijas, tad XBRL ieviešanu valsts pārvaldē jāvērtē katrā gadījumā atsevišķi.

Ņemot vērā, ka formāta ieviešana un uzturēšana ir salīdzinoši laika resursu ietilpīga, tad XBRL formātu sākotnēji ir vērts ieviest tikai tur, kur tam būtu plašs pielietojums un ir plaši pieejama līdzīga pieredze citur pasaulē. Šī pētījumā ietvaros, mēs secinājām, ka operatīvās bilances (skatīt nodaļu 9.1.2) iesniegšana ir joma, kurā, ieviešot šo standartu varētu panākt būtiskāko sloga samazinājumu un datu kvalitātes uzlabojumu. Pāreja uz XBRL formātu būt lietderīga tikai tad, ja tiktu pārskatīta gada pārskatā iekļaujamā informācija, tās detalizācija un iesniegšanas termiņi, lai tiktu apmierinātas VID, CSP, LB un citu ieinteresēto pušu vajadzības.

XBRL ieviešana jāveic kopsolī ar operatīvās bilances ieviešanu, lai izvairītos no atkārtotas sistēmu pielāgošanas, ja XBRL tiek ieviests pēc operatīvās bilances ieviešanas.

- Pirmais ieviešanas solis ir izveidot darba grupu, kuras uzdevums ir panākt vienošanos par operatīvajā bilancē iekļaujamās informācijas apjomu, detalizāciju, vienotām datu definīcijām un identifikatoriem un iesniegšanas termiņiem.
- Nākamais solis ir XBRL taksonomijas izstrāde, sadarbojoties šai darba grupai ar XBRL ekspertiem. Paralēli šim procesam jāsāk pārskatu iesniegšanas sistēmas tehniskā realizācija.
- Igaunijas Informācijas Sistēmu un Reģistru aģentūras un Latvijas Finanšu un Kapitāla Tīrģus komisijas pieredze rāda, ka ļoti svarīgi ir izveidot risinājumu, kas ļautu uzņēmumiem šo pārskatu iesniegt, izmantojot speciāli sagatavotas formas vai tīmekļa risinājumus, līdzīgi kā pašlaik gada pārskatu iespējams iesniegt VID Elektroniskajā Deklarēšanās sistēmā, bet nodrošinot arī iespēju pārskatus iesniegt augšuplādējot XBRL formāta failus. Ņemot vērā VID informācijas sistēmas brieduma līmeni, līdzšinējo pieredzi gada pārskata datu saņemšanā un apstrādē kā arī lietotāju ieradumus, operatīvās bilances iesniegšanai un, līdz ar to, arī XBRL ieviešanai vispiemērotākā būtu VID informācijas sistēmas platforma.

7. *Komersantu identificētās problēmas*

Tiešo interviju laikā ar uzņēmējiem, kā arī PricewaterhouseCoopers aptaujā uzņēmēji identificēja vairākas viņuprāt būtiskas problēmas, kuru dēļ tiek radīts administratīvais slogs.

7.1. *VID un CSP pārskati*

Viens no biežāk minētajiem radītajiem administratīvā sloga elementiem ir VID un CSP prasītas informācijas līdzība. Īpaši tas ir attiecināms uz gada pārskata, finanšu aktīvu un pasīvu pārskata, kā arī apgrozījuma pārskatiem, kuros sniedzamā informācija ir pēc būtības vienāda, bet to griezumā ir atšķirīgi.

Kopumā primāri uzņēmēji izvēlas sniegt iespējami precīzus pārskatus VID, bet CSP sniegto pārskatu precizitāte ne vienmēr tiek nodrošināta atbilstoši faktiskajiem datiem un kā viens no iemesliem ir laika elements, lai iesniegtu pārskatu CSP, tomēr papildus tam uzņēmēji arī norādīja, ka daļa detalizēto datu, ko prasa CSP, netiek uzkrāti.

Tādēļ kopumā uzņēmēji bieži vien uzskata, ka CSP sniegto datu ticamība ir vērtējama salīdzinoši zemu, kas savukārt var radīt administratīvu slogu pašai CSP, lai datus varētu atbilstoši ar matemātiskām metodēm, kā arī piemērojot no citām institūcijām pieejamo informāciju salīdzināt.

Nodokļu jomas iekšēji uzturamās dokumentācijas radītais slogs

- Uzņēmēji velta lielus laika resursus, lai dokumentētu iekšējos notikumus gadījumā, ja VID uzsāk nodokļu kontroli uzņēmumā.
- Iekšējā dokumentācija tiek gatavota formāli, lai nodokļu kontrole formas trūkumu dēļ nepārklasificētu izdevumus par saimniecisko nesaistītiem.
- Daudz laika tiek patērēts, lai nodrošinātu formālu dokumentu noformēšanu, apzinoties, ka formāli trūkumi ir pietiekams pamats nodokļu uzrēķinam un darījums pēc būtības netiks analizēts.
- Šādu dokumentu radīšana nenodrošina nodokļu maksāšanas disciplīnu un rada uzņēmēju neizpratni nodokļu kontroles pasākumu laikā.
- Nodokļu inspektori izmanto standartizētu pieeju dokumentu pārbaudē. Ja uzņēmums savu iekšējo dokumentāciju kārtu savādāk kā citi, pieaug risks, ka izdevumi netiks atzīti kā saimnieciski saistīti. Lai gan ne par visiem dokumentiem ir skaidri definētas prasības likumos, tomēr bieži tiek izmantotas vispārējās likuma normas no likuma par gada pārskatu, kas uzliek pienākumu uzņēmējiem kārtot grāmatvedību tā, lai kvalificēta trešā persona spētu to saprast. Proti, novērojama inerce vērtēt formu, nevis darījumu pēc tā ekonomiskās būtības.
- Nodokļu kontroles pasākumi balstīti uz vadošo principu „uzņēmēja privilēģija samazināt maksājamo nodokli”. Turpretī, mazie uzņēmēji to uztver kā nepamatotu iejaukšanos uzņēmējdarbībā. Sadarbībā starp nodokļu administrāciju un uzņēmējiem nepieciešams līdzsvars starp ieguvumiem no nodokļu kontroles pasākumiem un zaudējumiem, kas pārspīlētu nodokļu kontroles pasākumu dēļ, liedz uzņēmējiem spēju nodrošināt pašam savus ieņēmumus. Rezultātā nodokļu ieņēmumu pozitīvais rādītājs var kļūt negatīvs sociālo pabalstu izmaksu veidā.

Papildus secinājumi, kas noslogo grāmatvežus:

- Latvijā nav bloka atvieglojuma mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Katram atvieglojumam, kas paredzēts MVU, ir paredzēti izņēmumi, kurus grūti pamanīt un kuriem grūti izsekot. Minētā iemesla dēļ ir sarežģīti pielāgot pārskatu veidlapas un veikt to kontroli. Laika gaitā daudzu grozījumu dēļ likuma teksts ir kļuvis neuztverams, nepārskatāms, kā rezultātā liels administratīvais slogs ir gan VID, gan uzņēmumiem.
- Komersantiem, kas kārtro grāmatvedību pēc vienkāršās sistēmas un vienlaicīgi ir PVN maksātāji, grāmatvedības kārtošana ir nereti laikietilpīgāka kā kapitālsabiedrībām. Minētais saistīts ar papildus laika patēriņu, kas nepieciešams, lai aprēķinu izdevumu proporcijas IIN un PVN vajadzībām. Likumā "Par IIN" 11.5 pantā ir noteikti gadījumi, kad izdevumus saimnieciskās darbības izmaksās drīkst iekļaut 70 vai 50 procentu apmērā. PVN likumā analogisku normu nav, kā rezultātā nav skaidrs kādi aprēķini ir jāveic par kuru nodokli. IIN maksātājiem, kas nodarbojas ar saimniecisko darbību, jāizdala visi izdevumi, kas attiecināmi uz privātajiem izdevumiem un kuri izdevumi attiecināmi uz saimnieciskajiem izdevumiem. Lielākoties nav iespējams korekti izdalīt no pakalpojuma sniedzēja rēķiniem atsevišķas summas. Piemēram, tālruņu rēķini visbiežāk ir ar fiksētu mēneša maksājumu, kur IIN vajadzībām piemēro proporciju (70/30), bet PVN vajadzībām nav skaidru noteikumu un jāvada dubulta grāmatvedība dažādu nodokļu mērķiem.
- Dažādie PVN reģistrācijas sliekšņi bieži rada apjukumu (50 000 EUR iekšzemes darījumiem un 10 000 EUR, ja ir ES darījumi). Uzņēmējiem lielākoties nav skaidrs, vai un kad PVN jāreģistrē citās ES dalībvalstīs. Reģistrācijas sliekšņi likumā par PVN ir aprakstīti likuma beigās, nevis pantā par nodokļu maksātāju.
- Atšķirīgais PVN deklarāciju sniegšanas periodiskums (reizi mēnesī, ceturksnī vai pusgadā) ir piemērots mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Tomēr, izņēmumu dēļ, kas ir grūti pārskatāmi likumā, uzņēmēji nepareizi iesniedz deklarācijas. Piemēram, ja ir sniegts pakalpojums klientam citā ES dalībvalstī neatkarīgi no darījuma summas, rodas pienākums sniegt PVN deklarāciju katru mēnesi. Jāņem vērā, ka mazos uzņēmumos grāmatvedības pakalpojumi parasti ir nodoti ārpusvalstīs un uzņēmuma vadītājs var nebūt kvalificēts nodokļu jautājumos. Rezultātā, ja uzņēmums grāmatvedības dokumentāciju iesniedz ārpusvalstīs grāmatvedim ceturksnā vai pusgada beigās, nav iespējams vairs pārslēgt uz ikmēneša PVN deklarācijām bez soda sankcijām par neiesniegtajām deklarācijām. Nav skaidrs pamatojums šim noteikumam, jo ES dalībvalstu informācijas sistēmā informācija tiek atjaunota reizi ceturksnī.
- Ja PVN deklarācijas tiek iesniegtas reizi ceturksnī vai pusgadā, katru mēnesi uzņēmējiem jāuzrauga vai tiek pārsniegts 50 000 EUR sliekšnis. Pārsniedzot sliekšni, uzņēmēji turpina sniegt PVN deklarācijas reizi mēnesī. Pēc grāmatvežu domām mēneša monitorings ir sarežģīts un laikietilpīgs process, jo šādu funkcionalitāti nepiedāvā neviena grāmatvedības IT sistēma - tas jādara manuāli un tikai VID vajadzībām. Ja uzņēmuma vadītājs nav laicīgi brīdinājis grāmatvedi par kādu rēķinu un sanāk nokavēt pārslēgšanos uz ikmēneša atskaitēm, tad nav risinājuma. Vienīgais risinājums ir negrāmatot darījumu un slēgt uzņēmumu, lai izvairītos no uzrēķina iespējamības. Tā nav ļaunprātīga nodokļa nemaksāšana, bet sistēmas radīts administratīvais slogs ar nodokļu nemaksāšanu kā nepieciešamo blakus efektu.

Lielākā daļa aptaujāto grāmatvežu norādīja uz komunikācijas problēmām, kas rodas saziņā ar kontrolējošām institūcijām. Piemēram, lūdzot paskaidrot likuma normu piemērošanu, atbildē tiek saņemti atbilstošā likuma normas citāti, bez plašākiem paskaidrojumiem, tādējādi nerodot problēmas risinājumu un radot priekšstatu, ka valsts kontrolējošās institūcijas nav ieinteresētas divvirzienu komunikācijai.

7.2. Latvijas Bankas pārskati

Uzņēmēji norāda arī uz to, ka Latvijas Bankas prasītie Ārējo aktīvu un pasīvu gada/ceturksņa pārskats un Mēneša pārskats par kredītiestādē saņemtajiem ienākošajiem ārējiem maksājumiem rada slogu, jo Ārējo aktīvu un pasīvu informācija izriet no uzņēmuma gada pārskata, savukārt pārskata par kredītiestādē saņemtajiem ienākošajiem ārējiem maksājumiem dati ir pieejami komercbankās (jāatzīmē, ka dati komercbankās ne vienmēr ir pilnīgi atbilstoši pārskata prasībām).

7.3. Likumu normu piemērošana

Viens no būtiskiem aspektiem, ko uzņēmēji minēja intervijās attiecībā uz nodokļu jomu, ir normatīvo aktu piemērošana un salīdzinoši biežās izmaiņas. Ne vienmēr normatīvā akta prasības ir iespējams viennozīmīgi piemērot, ņemot vērā izmaiņas, kā arī noteiktos izņēmumu gadījumus. Informāciju ir apgrūtināti sameklēt arī valsts institūcijas publiskajās lapās, savukārt atbildes par to, kā šādus darījumus grāmatot var atšķirties atkarībā no VID nodaļas inspektora, kurš skaidrojumu sniedz. Nozīmīga daļa no datu vākšanas un apstrādes tiek patērēta konsultācijām un informācijas meklēšanai.

Normatīvo aktu izmaiņas rada administratīvo slogu ne tikai, lai iepazītos ar izmaiņām, bet arī, lai ieviestu un pielāgotu informācijas sistēmas atbilstošo datu un datu griezumu vākšanai. Administratīvais slogs tiek radīts arī valsts institūcijai šajā gadījumā.

Papildus tam uzņēmēji norāda, ka likumu struktūra ne vienmēr ir saprotama. Likumos ir atrodami daudzi izņēmumi, kurus ir grūti atcerēties un atbilstoši piemērot.

Uzņēmumu aptaujas rezultāts norādīja, ka uzņēmumi primāri informāciju par likuma normu piemērošanu meklē specializētos portālos un tikai tad valsts institūciju mājas lapās (skatīt zemāk).

Specializētie nozaru portāli	85%
Valsts institūciju mājas lapas	62%
Profesionālo uzņēmēju sūtījumi	43%
No kolēģiem, paziņām	41%
Citi	19%

Tādējādi secināts, ka salīdzinoši nestabilā normatīvo aktu bāze un to biežās izmaiņas rada pārpratumus, neskaidrības un visbeidzot administratīvo slogu uzņēmējiem.

7.4. Mikro un mazo uzņēmumu slogs

Mikro un mazie uzņēmumi vairākkārt intervijās atzīmēja to, ka prasības dokumentu kārtošanai un sniedzamai informācijai ir līdzīga kā lielajiem uzņēmumiem, tomēr proporcionāli radītais administratīvais slogs šiem uzņēmumiem ir daudzkārt lielāks. Tas ir attiecināms gan uz iekšējās dokumentācijas kārtošanu, grāmatvedību, kā arī CSP sniedzamajiem pārskatiem, ja šim uzņēmumam pārskati jāsniedz CSP. Vienā no intervijām uzņēmums dalījās ar informāciju par to, ka kopš jāsniedz ikmēneša pārskati CSP, ārpakalpojumā apmaksātais grāmatvedības pakalpojums ir kļuvis vairākas reizes dārgāks.

8. Secinājumi par pārskatu sagatavošanu un sniegšanu

8.1. Uzņēmuma bilance

Viens no centrālajiem pārskatu veidiem, ko atklāja pētījums, ir uzņēmuma bilance, ko dažādas valsts kontrolējošās institūcijas pieprasa dažkārt līdzīgos un dažkārt atšķirīgos griezumos, kā arī dažādos termiņos. Valsts institūcijas nav spējīgas savstarpēji apmainīties ar informāciju, ņemot vērā papildus informācijas apstrādi pirms informācijas apmaiņas. Šeit var minēt Uzņēmuma gada pārskatu, kas sniedzams gan VID, gan CSP, gan operatīvos pārskatus/bilances, kas sniedzami citādos griezumos citās valsts institūcijās, piemēram Latvijas Bankā, bankas sniedz FKTK, iekšzemes auto pārvadātājiem Autotransporta direkcijā, valsts kapitālsabiedrībām Valsts Kasē, kontrolējoša iestādē un Finanšu Ministrijā.

Tādējādi secinām, ka ārpus citiem intensīviem pārskatiem uzņēmuma bilance ir viena no jomām, kurā administratīvo slogu ir vislabāk iespējams optimizēt.

8.2. Pārskatu informācijas detalizācija

Pētījumā gaitā secinājām, ka risinot administratīvā sloga problēmu, ne vienmēr iespējams rast risinājumu sloga mazināšanai vienas institūcijas vai pat nozares ministrijas ietvaros. Piemēram, šobrīd izstrādātais jaunais Uzņēmuma gada pārskata likumprojekts pēc būtības nerisina jautājumu par līdzīga pārskata sniegšanu un tādējādi administratīvā sloga jautājumu citām valsts institūcijām ārpus VID (skatīt 8.1. nodaļu).

PwC secina, ka pārskatu informācijas detalizācijas mazināšana vienā institūcijā mazina administratīvā sloga jautājumu tikai šajā institūcijā sniedzamajai informācijai, ja citas institūcijas mērķu īstenošanai uzņēmējiem vēl aizvien ir jāvāc un jāuzkrāj detalizēta informācija un jāturpina sniegt pārskati ar līdzīgu vai dublējošu informāciju.

Līdz šim tieši informācijas detalizācija un atšķirīgie griezumumi ir tie apstākļi, kas ir mudinājuši valsts institūcijas pieprasīt pārskatus citā griezumā vai detalizācijas pakāpē, kā argumentu minot to, ka uzņēmēju interese ir sniegt līdzīgu pārskatu detalizētā griezumā, lai mazinātu nodokļu slogu, vai iegūtu citus labumus, piemēram, valsts dotācijas. Tomēr šāda informācijas skaidrošana dažādu valsts institūciju starpā no kontroles viedokļa ir grūtāk pārvaldāma, jo uzraudzībā var zust uzņēmuma darbības kopskats.

8.3. IT risinājumi un pārskatu termiņi

Esošie IT risinājumi ir atšķirīgi katrai no valsts institūcijām. Turklāt datu apmaiņa ir bieži vien apgrūtināta dažādo datu struktūru dēļ. Lai arī informācijas apmaiņa starp atsevišķām institūcijām tiek veikta, tai ir vairāki trūkumi:

- Lai veiktu datu apmaiņu starp institūcijām, bieži tiek patērēts laiks un resursi datu apstrādei pirms nodošanas citai institūcijai, līdz ar to tiek nokavēti termiņi, kad otrai institūcijai šie dati ir nepieciešami un tā ir spiesta uzņēmējiem prasīt sniegt līdzīgu informāciju. Tieši termiņu ievērošana ir būtisks aspekts, kādēļ institūcija, kura pat saņem datus no citas institūcijas, ir spiesta prasīt uzņēmējam informāciju atkārtoti;
- Dažādu datu definīciju dēļ ne vienmēr nodotie dati var tikt interpretēti tieši tā pat kā saņemtie dati, līdz ar to uz tiem balstītie secinājumi vai aprēķini var izrādīties neprecīzi.

Tādējādi varam secināt, ka dažādie IT risinājumi un datu struktūras neveicina efektīvu informācijas pārvaldīšanu valstī kopumā. Tie rada papildu slogu tiem uzņēmumiem, kuri darbojas jomās, kurās līdzīga informācija jāsniedz vairākām valsts institūcijām.

8.4. Dokumentu kārtošānas radītais slogs

Kā viens no būtiskiem administratīvā sloga radītājiem ir nepieciešamība radīt dokumentus, kuru būtība ir izvairīties no brīdinājuma vai soda. Lai arī VID norādīja, ka svarīgi ir uzņēmējam spēt pierādīt izdevumu izcelsmi un pamatotību un nevis forma, tomēr uzņēmēji norādīja, ka formai ir būtiska loma, lai netiktu pie soda. Dokumenti, uz kuriem visvairāk norādīja uzņēmēji, ir reprezentācijas izdevumi, inventarizācijas akti, rīkojumi par komandējumiem, rīkojumi par pieņemšanu darbā. Vislielāko slogu tas rada tieši mikro un mazajiem uzņēmējiem, turklāt paša dokumenta radīšana šiem uzņēmējiem nenodrošina papildus kontroli pār izdevumiem.

Pētījumā tika secināts, ka atsevišķos dokumentos, piemēram, komandējuma rīkojumi, komandējuma atskaites, reprezentācijas izdevumi norādītā informācija ne vienmēr ir patiesa no uzņēmēju puses.

Tādējādi uzņēmējiem (pārsvārā mikro un maziem uzņēmumiem), kuri savas iekšējās kontroles procesos nav ieviesuši prasības augstāk minēto dokumentu kārtošānai, šo dokumentu aizpildīšana ir papildus slogs, kas tiek veikts vienīgi valsts kontrolējošos institūciju dēļ. Turklāt šo dokumentu radīšana nenodrošina valsts kontrolējošo institūciju noteikto mērķi, jo dokumentu saturs tiek drīzāk pielāgots izbēgšanai no soda.

8.5. Sarežģītas normatīvo aktu prasības

Pētījumā tika secināts, ka salīdzinoši biežās normatīvo aktu izmaiņas, kā arī izmaiņu rezultātā radītie izņēmumu gadījumi, rada lieku apjukumu un neizpratni, kā prasības pareizi tos piemērot. Izmaiņas vienā normatīvajā aktā ne vienmēr iet kopsolī ar prasībām, kas izriet no cita normatīvā akta. Papildus informāciju skatīt nodaļā 7.1. par secinājumiem, kas noslogo grāmatvežus.

Normatīvo aktu piemērošana prasa ne tikai laika ieguldījumus, lai iepazītos ar normatīvo aktu izmaiņām un saņemtu konsultācijas no valsts institūcijām par pareizu to interpretāciju, bet arī ieguldījumus informācijas sistēmu izmaiņās un dažkārt izmaiņas paša uzņēmuma procesos, lai nepieciešamo informāciju varētu sākt uzkrāt.

Tādējādi normatīvo aktu struktūra un daudzās prasības rada papildus slogu uzņēmējiem un valsts institūcijām, lai saprastu un pielāgotos izmaiņām.

9. Priekšlikumi un rīcības plāns administratīvā sloga mazināšanai

Analizējot Pasaules Bankas Doing Business 2014. gada pētījumā identificēto laiku administratīvo formalitāšu kārtošanai nodokļu jomā, atklājām, ka no Baltijas valstīm mazākais administratīvais slogs šobrīd nodokļu formalitāšu kārtošanai ir Igaunijā. Skatīt zemāk pievienotajā salīdzinošajā tabulā²⁷.

„Administratīvais slogs saskaņā ar Pasaules Bankas Doing Business 2014. gada pētījumu”

	Nodokļu maksājumu skaits	Administratīvais slogs (stundas gadā)
Latvija	7	264
Lietuva	11	175
Igaunija	7	81
Polija	18	286

Pasaules Bankas Doing Business 2014. gada pētījumā ir secināts, ka ieviešot elektroniskās deklarēšanās sistēmas, tiek būtiski mazināts administratīvais slogs, tomēr sekmīgākās ekonomikas ir tās, kurās šīs sistēmas ne tikai ir spējušas pārņest pārskatu iesniegšanu uz elektronisko vidi, bet papildus ir efektīvizējuši šo procesu, padarot datu savākšanu vienkāršu un saprotamāku, kā arī nodrošinot datu vienreizēju savākšanu.

Gan Igaunijā, gan Latvijā, gan Lietuvā saskaņā ar pētījuma datiem, visiem 3 salīdzināmajiem nodokļu veidiem uzņēmēju sniedzamie pārskati tiek nodrošināti elektroniskās deklarēšanās sistēmās, turpretī Polijā, pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām šāda iespēja nav nodrošināta. Salīdzinoši liels administratīvais slogs Latvijā, salīdzinot ar citām Baltijas valstīm ir darba spēka nodokļu samaksas un pārskatu nodrošināšanai, kas ir saistīts ar prasībām 2 līdzīgu pārskatu iesniegšanai – “Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska nodevu pārskata mēnesī” un “Paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām”.

Secinām, ka Igaunijas ieviestie risinājumi Uzņēmuma gada pārskata vienotas formas iesniegšanai XBRL standartā, kā arī vienotas datu apmaiņas platformas X-Road ieviešana ir mazinājuši slogu uzņēmējiem administratīvo formalitāšu kārtošanai nodokļu jomā visbūtiskāk.

Līdz ar to ieviešot līdzīgus, bet Latvijai specifiski pielāgotus risinājumus, kas nodrošinātu prasību uzņēmējiem sniegt datus tikai vienreiz, ir iespējams mazināt slogu nākotnē.

Zemāk 9.1. un 9.2. nodaļā aprakstītie ieteikumi ietver administratīvā sloga samazinājumu, piemērojot “informē vienreiz” principa ieviešanu valsts institūcijās. Ieteikumi neietver to administratīvā sloga samazinājumu, ko ir iespējams panākt, pilnveidojot uzņēmēju informēšanas prasības par normatīvo aktu piemērošanu no valsts iestāžu puses, kā rezultātā uzņēmēji šobrīd pavada laiku iepazīstoties ar normatīvajiem aktiem vai konsultējoties ar valsts iestādēm par pareizu šo normatīvo aktu prasību piemērošanu pārskatu iesniegšanā. Pilnveidojot uzņēmēju informēšanas prasības, iespējams arī turpmāk mazināt administratīvo slogu kā uzņēmējiem, tā arī valsts institūcijās.

²⁷ Pasaules bankas Doing business pētījums salīdzina 3 nodokļu veidus un to radīto administratīvo slogu vidējam uzņēmumam valstī: uzņēmuma ienākuma nodoklis, darba spēka nodokļi, pievienotās vērtības nodoklis.

Zemāk uzskaitītie ieteikumi ir pārrunāti vai par tiem ir saņemti komentāri no atbilstošajām Valsts institūcijām.

9.1. Organizatoriskie ieteikumi

9.1.1. Valsts informācijas sistēmu savietošana

Lai turpmāk mazinātu administratīvo slogu, ir jāuzlabo informācijas apmaiņa valsts iestāžu starpā, kā arī starp valsts iestādēm un iedzīvotājiem un uzņēmējiem. Datu apmaiņa būtu jāorganizē centralizēti, lai nodrošinātu pārskatāmību un kontroli pār to, ar kādiem datiem iestādes apmainās un vai tas nodrošina administratīvā sloga mazināšanu.

Viens no efektīvākajiem veidiem kā organizēt ar pārskatiem iesniegtās informācijas pieejamību iestādēm, ir veidot vienotu pārskatu iesniegšanas platformu, kurai pieslēgt jau esošās informācijas sistēmas, kas attiecīgi būtu jāpielāgo. Vispirms gan ceļā uz vienotu platformas izmantošanu ir nepieciešams attīstīt informācijas apmaiņas iespējas starp esošajām IS. Kā informācijas apmaiņas platformu iesakām izmantot jau izveidoto valsts informācijas sistēmu savietotāju (VISS), padarot to pieejamāku. To var realizēt:

- Vienkāršojot un papildus nodrošinot tehnoloģiski vienkāršāku protokolu, piemēram, REST/JSON, izmantošanu saskarnēm, ne tikai līdz šim izmantoto SOAP;
- Pilnveidojot un sakārtojot dokumentāciju un izveidojot vispārīgu sistēmas darbības principu aprakstu, pašreizējā dokumentācija ir grūti saprotama, nav vienots apraksts par sistēmu kopumā.

Uz VISS bāzes iesakām realizēt VARAM koordinētā ES sociālā fonda projektā „Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana” izstrādātās vienotās datu telpas koncepciju, pakāpeniski visus datu apmaiņas savienojumus starp valsts informācijas sistēmām organizējot tikai caur VISS, rezultātā izveidojot loģisku valsts informācijas sistēmu apvienību, kuras ietvaros vienotā informācijas laukā tiktu uzturēti atsevišķu valsts informācijas sistēmu dati (Valsts informācijas sistēmu likums).

Informācijas sistēmās, kuras līdz šim datu apmaiņai izmantoja tiešus savienojumus ar citām IS, nepieciešams papildus izveidot savienojumu ar VISS, pakāpeniski pārejot uz datu apmaiņu, izmantojot vienīgi VISS savienojumu. Papildus ir ieviešama valsts informācijas sistēmas sadarbība ar pašvaldību IS un privātā sektora IS, izmantojot VISS.

Informācijas apmaiņai starp IS, izmantojot vienotu centralizētu risinājumu, ir vairāki ieguvumi:

- Katrai IS nepieciešams izveidot un uzturēt tikai vienu saskarni savienojumam ar VISS, tādējādi iespējams ietaupīt uz IS izstrādes un uzturēšanas izmaksām;
- Iestādēm ir iespēja savās IS vienkārši integrēt un izmantot gatavus vienotus koplietošanas risinājumus, piemēram, autorizācijas mehānismus, maksājumu moduļus u.c.;
- Ir vienots pārskats informācijas sistēmām, to tehnoloģiskiem risinājumiem, par to, kādi dati tiek pārsūtīti starp iestādēm – uzlabojas pārraudzību datu apmaiņai starp valsts informācijas sistēmām;

Lai nodrošinātu datu kvalitāti, integritāti un savlaicīgu apmaiņu “informē vienreiz” principa ieviešanā, iesakām šādu organizatorisko rīcības plānu:

1. Noteikt vienotu, Eiropas Savienības (ES) un citiem starptautiskiem standartiem atbilstošu objektu klasifikatoru un unikālo identifikatoru lietošanu sniedzamajai informācijai, piemēram, adreses, profesijas, finanšu datu klasifikatori u.c. Šī procesa koordinēšanu uzņemties Valsts kancelejai, iesaistot citas valsts institūcijas lēmumu pieņemšanā par klasifikatoru izveidi;

2. Nodrošināt objektu klasifikatoru sarakstu pieejamību vienuviet mašīnlasāmā veidā, piemēram, VISS saskarnē, nodrošināt šo objektu klasifikatora regulāru atjaunošanu. Atbildību par klasifikatoru ieviešanu VISS saskarnē jānodrošina VARAM;
3. Harmonizēt iesniegšanas termiņus esošajiem pārskatiem, lai nebūtu jāpieprasa dublējoša informācija atkārtoti. Neprasīt informācijas sniegšanu biežāk, kā to prasa Latvijas likumdošana vai Eiropas Savienības direktīvas. Procesa koordinēšanu uzņemt Valsts Kancelejai, iesaistot nozaru institūcijas;
4. Ieviešot jaunus pārskata veidus vai veicot izmaiņas esošajos, pārskata saturs un iesniegšanas termiņi jāaskaņo ar citām valsts iestādēm, kuras veic attiecīgās jomas statistikas veidošanu, kā arī iestādēm, kuras ievāc līdzīgu informāciju, tādējādi papildinot atbilstošo normatīvo aktu bāzi visās jomās;
5. Nodrošināt pārskatu aizpildīšanu ar tehnoloģiskiem līdzekļiem ar valsts pārvaldē jau pieejamo informāciju. Kur iespējams, aprēķināt noteiktu atsevišķu datu lauku vērtības.

Lai veicinātu valsts iestādes atkārtoti izmantot citās valsts iestādēs pieejamo informāciju un tikai tad to pieprasīt no uzņēmumiem un iedzīvotājiem, tik pat svarīgi kā mazināt tehnoloģiskos šķēršļus, ir veikt izmaiņas likumdošanā. Iesakām šādu rīcības plānu normatīvo aktu izmaiņām:

1. Noteikt VISS lietošanu starp valsts informācijas sistēmām kā obligātu prasību. Valsts informācijas sistēmu likuma 17. pants nosaka, ka lēmumu par informācijas aprites nodrošināšanu, izmantojot valsts informācijas sistēmu savietotāju, pieņem valsts informācijas sistēmu pārziņi, līdz ar to valsts informācijas sistēmu pārziņi informācijas apmaiņai starp sistēmām var izvēlēties citus risinājumus. Obligāta VISS lietošana palielinātu VISS lietotāju skaitu, radot nepieciešamību to attīstīt un nepārtraukti pilnveidot. Tas ļautu arī ietaupīt līdzekļus, kas tiek tērēti, veidojot un uzturot dažādus IS informācijas apmaiņas mehānismus, jo, lietojot VISS, katrai IS nepieciešams veidot un uzturēt tikai vienu savienojumu ar VISS. Līdzīga pieredze ir arī Igaunijā, kur ir noteikta vienota datu apmaiņas risinājuma X-Road obligāta lietošana datu apmaiņai starp valsts iestādēm. Mēs iesakām noteikt VISS lietošanu, kā obligātu jau sākot ar 2018. gadu.
2. Normatīvajos aktos iestrādāt "atvērto datu" principu, kas nosaka, ka valsts iestādes un ikviens iedzīvotājs, ievērojot datu aizsardzības normas, var brīvi izmantot, atkal izmantot un izplatīt datus, kas iegūti no valsts iestādēm un nesatur personu, komercnoslēpuma, sensitīvu, maldinošu utml. informāciju.
3. Normatīvajos aktos nepieciešams iestrādāt normu par valsts pārvaldi, kā vienu datu saņēmēju un īpašnieku. Tādējādi tiktu atvieglota informācijas, kas satur personu datus un citu ierobežotas piekļuves informāciju, apmaiņas starp valsts iestādēm juridiskā puse un paātrināts informācijas apmaiņas līgumu slēgšanas process.

Ieviešot augstāk minētos ieteikumus, jārēķinās ar šādiem riskiem:

- Nespēja vienoties par vienotām datu struktūrām, datu definīcijām starp nozaru institūcijām;
- Nepieciešamība pielāgot nozaru institūciju izveidoto informācijas sistēmu datu struktūras, kas var radīt atsevišķās institūcijās papildus izmaksas un laiku, lai to paveiktu;
- Tehnoloģiskie riski pieslēgt valsts institūciju informācijas sistēmas VISS.

9.1.2. Centralizētas operatīvās bilances ieviešana

Papildus ieteikumiem 9.1.1. nodaļā atsevišķi izdalāms ir uzņēmumu operatīvās bilances centralizēšana, kam iespējams piemērot citu, atsevišķu datu apstrādes modeli.

Mūsu pētījums atklāja, ka būtisku administratīvo slogu rada uzņēmuma operatīvās bilances pārskatu pieprasījumi, kas sevī ietver informācijas sniegšanas pieprasījumus dažādos griezumos, detalizācijā un iesniegšanas termiņos. Ar operatīvo bilanci šajā gadījumā jāsaprot pārskati, kuru informācijas saturs aptver uzņēmuma gada pārskatā sniegto informāciju. Pētījums atklāja, ka operatīvās bilances informāciju pieprasa vismaz šādas Valsts institūcijas:

1. Valsts ieņēmumu dienests (Uzņēmuma gada pārskats);
2. Centrālās statistikas pārvalde (1-gada Kompleksais pārskats par darbību 2014. gadā, 1-F Pārskats par finansiālo stāvokli, 6-ieguldījumi Pārskats par ieguldījumiem, 1-FAP Finanšu aktīvi un pasīvi 2014.gadā, 1-ieguldījumi un 5-ieguldījumi – Pārskati par ieguldījumu kustību 2014.gadā);
3. Latvijas Banka (Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskats (1-MB), Ārējo aktīvu un pasīvu gada pārskats (1-MB));
4. Finanšu un kapitāla tirgus komiteja (Aktīvu un pasīvu termiņstruktūras pārskats);
5. Autotransporta direkcija (Pārskats par sabiedriskā transporta pakalpojumu peļņu vai zaudējumiem).

Papildus tam šo informāciju Valsts kapitālsabiedrībām pieprasa Valsts Kase, kontrolējošās iestādes un Finanšu Ministrija.

Nemot vērā, ka saturā līdzīgas informācijas pieprasījumi tiek dublēti, administratīvā sloga mazināšanai iesakām piemērot šādus principus:

1. Centralizēt uzņēmuma operatīvās bilances iesniegšanu, nosakot Valsts institūciju, kura šos datus turpmāk apstrādās;
2. Standartizēt un strukturēt datu līmenī pieprasāmo informāciju, kas ļautu informāciju operatīvi pēc saņemšanas nodot atbilstoši institūcijai nepieciešamajā griezumā bez papildus datu apstrādes;
3. Pieprasīt no komersantiem tikai tik daudz un tādos termiņos informāciju, lai nepieciešamās informācijas iesniegšana būtu jāveic vienu reizi. Tas nozīmē to, ka atsevišķu nozaru uzņēmējiem informācija būs jāsniedz detalizētāk, kā citiem, ņemot vērā to darbības specifiku un uzraugošo institūciju prasības pārraudzībai;
4. Harmonizēt termiņus pārskatu iesniegšanā, lai nodrošinātu, ka pēc pārskata saņemšanas informācija ir atkalizmantojama visās iesaistītajās institūcijās.

Lai varētu sekmīgi ieviest operatīvo bilanci, esam identificējuši šādu rīcības plānu:

- Pirmais solis centralizētas operatīvās bilances ieviešanā būtu atbildīgās institūcijas noteikšana un ieviešanas termiņu un mērķu noteikšana. Valsts informācijas sistēmu likums nosaka, ka VARAM koordinē valsts informācijas sistēmu darbību un veicina to attīstību, līdz ar to iesakām VARAM uzņemties koordinēt centralizētas operatīvās bilances ieviešanas tehnisko procesu, bet satura veidošanu uzņemties Finanšu ministrijai vai Ekonomikas ministrijai. Kopējo procesa koordinēšanu uzņemties valsts Kancelejai.
- Nākamais solis ir iesaistīto valsts institūciju, kas izmantos operatīvās bilances informāciju, vienošanās par bilancē iekļaujamo informāciju, tās detalizāciju un iesniegšanas termiņiem. Jālemj, vai bilances iesniegšanai tiks izmantota kāda no iepriekš minēto iestāžu sistēmām, kas pielāgota operatīvās bilances iesniegšanai, piemēram VID informācijas sistēma, vai tiks veidota jauna iesniegšanas platforma, kā arī jālemj, vai operatīvās bilances iesniegšanai tiks izmantots XBRL vai kāds cits standarts, kas nodrošina kvalitatīvu un savlaicīgu informācijas iegūvi no sistēmas. XBRL lietošana nodrošinātu labāku datu

kvalitāti nekā pašreiz izmantotie pārskatu iesniegšanas risinājumi, pateicoties datu validācijas iespējām. Mūsaprāt galvenie riski operatīvās bilances ieviešanai ir nespēja vai nevēlēšanās vienoties par datu struktūrām, kā arī salīdzinoši liels resursu patēriņš taksonomiju jeb datu struktūru definēšanā, pirms vienotas sistēmas tehniskās realizācijas.

- Pēc datu struktūras definēšanas pabeigšanas nākamais solis ir saistošo normatīvo aktu izmaiņas un pielāgošana. Normatīvo aktu saraksts, uz kā bāzes tiek iesniegti operatīvajā bilancē iekļaujamie dati ir sniegts šī pētījuma 4. nodaļā pie pārskatu analīzes, kā arī Pielikumā 2. Šobrīd nav iespējams precīzi noteikt visus tos normatīvos aktus, kuros būtu jāveic izmaiņas pēc datu saskaņošanas, jo operatīvās bilances saturs vēl nav nodefinēts.
- Sistēmas tehniskā realizācija ir nākamais solis, pēc kura turpmāk ir jānodrošina sistemātiska un regulāra sistēmas un datu struktūru uzturēšana, papildināšana un atjaunošana.

Centralizētas operatīvās bilances ieviešana ilgtermiņā ļautu operatīvās bilances informācijas pieprasošajām iestādēm ietaupīt uz IS uzturēšanas izmaksām, jo samazinātos to IS uzturamās informācijas daudzums un būtu iespējams atņemt daļu no IS funkcionalitātes, kas saistīta ar attiecīgo pārskatu iesniegšanu. Uzlabotos arī datu kvalitāte un informācijas apstrādes termiņi.

Kopējais šī brīža aprēķinātais administratīvā sloga apjoms saistībā ar augstāk minētajiem pārskatiem ir **118 968 915 EUR**. Ieviešot ieteikumus ir iespējams panākt administratīvā sloga samazināšanu par **32 %**, pieņemot, ka tiek atbilstoši datu definīcijām tiek pielāgotas arī nozaru institūciju un komersantu informācijas sistēmas, līdz ar to nesamazinātos datu apkopošanas laiks, bet par aptuveni 50% samazinātos dokumentu sagatavošanas un iesniegšanas laiks, konsultāciju laiks ar Valsts institūcijām, kā arī normatīvo aktu prasību apzināšanas laiks. Tādējādi administratīvo slogu iespējams samazināt līdz **80 850 759.56 EUR**.

9.2. Specifiskie nozaru ieteikumi

Joma: Nodokļu deklarācijas un ziņojumi

Atbildīgā institūcija: Valsts ieņēmumu dienests

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
Intensīvie pārskati				
1	Uzņēmuma gada pārskats	Skatīt ieteikumu nodaļā 9.1.2. Centralizētas operatīvās bilances ieviešana	118390938.90	80505838.45
2	Pievienotās vērtības nodokļa deklarācija par taksācijas periodu	<p>Kopumā 471 komersantiem, kuriem ir bijis darījums ar ES dalībvalsti 2014. gadā, apgrozījuma sliksnis ir bijis mazāks par 50 000 EUR. Tomēr, ņemot vērā, ka ir noticis darījums ar ES dalībvalsti pienākums sniegt PVN deklarācijas ir 12 reizes gadā.</p> <p>Iesakām samazināt komersantiem PVN deklarācijas sniegšanas biežumu līdz ceturksnim, ja kā vienīgais kritērijs ikmēneša deklarācijas sniegšanai ir preču piegādes vai iegādes ES vai pakalpojums, kas sniegts citas ES.</p> <p>Papildus pievienots Valsts ieņēmumu dienesta skaidrojums šim ieteikumam:</p> <p><i>Līdz šim PVN deklarācijas periodiskums ir bijis saistīts ar PVN krāpniecības apkarošanu, t.i., lai novērstu iespēju, kad krāpnieki izmanto ceturkšņa vai pusgada periodu PVN deklarāciju iesniegšanai un nedeklarē darījumus, savukārt darījumu partneri, kuriem ir noteikts mēneša taksācijas periods, atskaita priekšnodokli.</i></p> <p>Iesakām noteikt vienotu summas sliksni deklarācijas sniegšanai reizi mēnesī, bet par preču piegādēm un iegādēm un pakalpojumu sniegšanu ES teritorijā noteikt reizi ceturksnī, ja nav sasniegts apgrozījuma apjoms ikmēneša PVN deklarāciju iesniegšanai. Attiecīgi būtu jāgroza Pievienotās vērtības nodokļa likuma 115.panta 5.daļa, izslēdzot atsauces uz likuma 115. panta 1. daļas 2., 3., 4.apakšpunktu.</p> <p>Papildus pievienots Valsts ieņēmumu dienesta skaidrojums šim ieteikumam.</p> <p><i>Ņemot vērā, ka ievērojama daļa komersantu nesniedz preču vai pakalpojumu iegādes pārskatus ES, šim ieteikumam ir būtiskā ietekmē arī uz nodokļu ieņēmumu plūsmu un tas būtu jāvērtē budžeta plānošanas kontekstā.</i></p>	173535041.50	173236063.2

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<p>Iesakām PVN aprēķināšanas metodiku salāgot ar gadījumiem, kad PVN maksātājs vienlaicīgi ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs, lai izvairītos no situācijas, kad dažādu nodokļu vajadzībām tiek kārtota dažāda grāmatvedība. T.i., PVN aprēķināšanas vajadzībām ieviest tādu pašu metodi ar proporciju aprēķināšanu kā IIN, lai atšķirtu saimniecisko izdevumus no personīgajiem.</p> <p>Minētā ietvaros, rekomendējam Pievienotās vērtības nodokļa likuma 98.pantā pievienot jaunu daļu ar atsauci uz likuma par IIN (Par iedzīvotāju ienākuma nodokli) 11.5 pantā noteikto proporciju piemērošanu arī priekšnodokļa aprēķināšanas vajadzīgām.</p>		
3	<p>Paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām un Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām (kopsavilkums)</p>	<p>Iesakām komersantiem, kuri ik mēnesi sniedz pārskatu “Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska nodevu pārskata mēnesī”, pie pārskatu “Paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām” un “Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām (kopsavilkums)” sniegšanas VID pieejamo informāciju automatiski ielasīt, lai samazinātu komersantam ievadāmās informācijas apjomu un tādējādi mazinot administratīvo slogu.</p> <p>Pārskatu sniegšanu nosaka MK 7.09.2010. noteikumi Nr.827. “Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli”.</p> <p>Plānotais ieguvums no rekomendācijas ieviešanas ir paredzams ~25% apjomā.</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>	175844181.60	131883136.20
4	<p>Pārskats par aprēķināto dabas resursu nodokli</p>	<p>2014. gadā tika iesniegti 8376 pārskati par aprēķināto dabas resursu nodokli, kuros nodokļa summa bija 0.00 EUR.</p> <p>Lai izvairītos no tukšu pārskatu sniegšanas komersantiem, kuri neveic regulāras darbības ar dabas resursu nodokļa apliekamiem objektiem, iesakām definēt likumā (Dabas resursu nodokļa likums) vai MK noteikumos (MK 19.06.2007. noteikumi Nr.404 “Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”), kurā brīdī pienākums sniegt pārskatu nav vairs piemērojams, piemēram, noteikt Dabas resursu nodokļa likuma 27.2. pantā, ka pārskats nav jāsniedz, ja pārskata periodā nav veiktas darbības, par kurām jāaprēķina dabas resursu nodoklis.</p>	17152768.75	17086933.39

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<p>Papildus pievienots Valsts ieņēmumu dienesta skaidrojums šim ieteikumam.</p> <p><i>Atbrīvojums no tukšu pārskatu iesniegšanas nebūtu pieļaujams, ja nodokļu maksātājam iespējama vai plānota ar DRN apliekamu darbību veikšana, lai saglabātu iespēju nodokļu administrācijai kontrolēt dabas resursu nodokļa maksātājus, kuriem pārskats ir jāsniedz, jo ir veiktas ar nodokli apliekamas darbības, bet tas nav izdarīts, un atgādināt tiem par pārskata iesniegšanu.</i></p>		
Pārskati ar mazāku intensitāti				
5	Pārskats par aprēķināto azartspēļu nodokli	<p>Atteikties no pārskata par aprēķināto azartspēļu nodokli (Likums "Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli" 10. pants 7. daļa) un veikt aprēķinus, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas, kas šo informāciju sniedz VID ik mēnesi ("Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli" 10. pants). Atbilstoši jāpapildina Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas pārskata veidlapa (MK 06.01.2015. noteikumi Nr.3 "Noteikumi par izložu un azartspēļu nodokļa pārskatu veidlapu paraugiem un izložu un azartspēļu nodokļa pārskatu iesniegšanas kārtību" Pielikums Nr.1) , kurā pievienot kolonnu par aprēķināto nodokli.</p> <p>Papildus pievienots Valsts ieņēmumu dienesta skaidrojums šim ieteikumam.</p> <p><i>Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām” 15.panta pirmās daļas 1. un 3.punktam nodokļu maksātāju vispārīgais pienākums ir aprēķināt maksājamo (iemaksājamo) nodokļu summas un iesniegt nodokļu administrācijai elektroniska dokumenta veidā šajā likumā vai konkrēto nodokļu likumos paredzētās nodokļu deklarācijas un informatīvās deklarācijas normatīvajos aktos noteiktajos termiņos. Atbilstoši šā brīža normatīvo aktu regulējumam VID nav tiesību pašam veikt aprēķinus, pamatojoties uz informāciju, kas tiek saņemta no Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas. Ja tāds pienākums tiks noteikts, veicot grozījumus normatīvo aktu regulējumā, VID būs jāveic nodokļu informatīvo sistēmu pielāgošana, lai nodrošinātu nodokļa aprēķinu un nodokļu maksātāja informēšanu par aprēķināto nodokli, kam būs jāpatērē iespējams ievērojami finanšu līdzekļi, kas būtu nesamērīgi pret šā brīža azartspēļu nodokļa maksātājus skaitu (16).</i></p> <p><i>Lai samazinātu nodokļu maksātājiem pārskatos sniedzamās informācijas apjomu un mazinātu administratīvo slogu, 2015.gada 6.janvārī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.3 „Noteikumi par izložu un azartspēļu nodokļa pārskatu veidlapu paraugiem un izložu un azartspēļu nodokļa pārskatu iesniegšanas kārtību”, atbilstoši kuriem informācija par aprēķināto</i></p>	N/A	N/A

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<p><i>azartspēļu nodokli par visiem azartspēļu veidiem norādāma vienā pārskatā. Minēto noteikumu piemērošanai VID jau šobrīd ir izlietojis finanšu līdzekļus nodokļu informatīvo sistēmu pielāgošanai. Mainot nodokļa aprēķināšanas kārtību, VID no jauna būs jāiegulda iespējams ievērojami finanšu līdzekļi. Tādējādi pirms notiek atteikšanās no pārskata par aprēķināto azartspēļu nodokli par azartspēļu automātiem un tiek mainīta nodokļa aprēķināšanas kārtība, būtu jāizvērtē, vai administratīvā sloga samazināšana 16 nodokļu maksātājiem būs samērīga ar finanšu līdzekļu apmēru, kas tiks izlietoti jaunās aprēķina kārtības ieviešanai.</i></p>		

Joma: Statistika

Atbildīgā institūcija: Centrālā statistikas pārvalde

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
Intensīvie pārskati				
1	2-darbs Pārskats par darbu	<p>Lai gan savstarpēja informācijas apmaiņa starp VID un CSP eksistē, kā arī CSP plāno no 2016. gada 1. janvāra ieviest saīsināto 2-darbs ceturkšņa pārskatu, iesakām izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām savlaicīgai informācijas apmaiņai, kas ļautu CSP iegūt datus no citiem valsts reģistriem. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.</p> <p>Nodrošinot zemāk uzskaitīto datu esamību un pieejamību citos valsts reģistros, būtu iespējams samazināt šo informāciju statistikas pieprasījumos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • par darba devēju izmaksām darbnespējas lapu un atlaišanas pabalsta apmaksai, • par regulāro un neregulāro darba samaksu, • samaksu par nenostādātājām dienām, • darba samaksu natūrā, 	346043.52	103813.06

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<ul style="list-style-type: none"> darba devēja izmaksājamiem pabalstiem darbiniekiem, nenostrādātājām, bet apmaksājām stundām un darba slodzes rādītāju.. <p>Tādējādi pieņemam, ka kopējais administratīvā sloga apmērs šim pārskatam samazinātos par aptuveni 70%.</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>		
2	1-gada Kompleksais pārskats par darbību 2014. gadā	<p>Būtiska problēma ir uzņēmumu datu uzkrāšana CSP un VID atšķirīgos griezumos, datu struktūrās un termiņos, kas informācijas apmaiņu starp šīm institūcijām padara neefektīvu, jo pirms datu apmaiņas jāveic datu harmonizēšana.</p> <p>Iesakām izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām savlaicīgai informācijas apmaiņai, kas ļautu CSP iegūt datus no citiem valsts reģistriem. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.</p> <p>Pie nosacījuma, ja tiek nodrošināta savlaicīga datu apmaiņa starp VID un CSP, iesakām CSP pārskatā nepieprasīt šādas ailes, tās aizpildot ar jau citos reģistros pieejamo informāciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> Neto apgrozījums; Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumiem; Izejvielas, pamatmateriāli, palīgmateriāli un citas preces uzņēmuma darbības nodrošināšanai; Dividendes; Datus par vidējo darbinieku skaitu darba attiecībās pārskata gadā. <p>Pie nosacījuma, ja tiek nodrošināta operatīvās bilance ieviešana valsts līmenī, būtu iespējams atteikties no šī pārskata augšminēto datu pieprasīšanas uzņēmējiem (pārskats tiek saglabāts, bet minētos rādītājus CSP iegūst no citiem valsts reģistriem).</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>	96736.16	65780.59
3	Ievedums-Intrastat-1A Pārskats par tirdzniecību Eiropas Savienības	<p>Saskaņā ar starpresoru vienošanos starp CSP un VID, CSP jau izmanto VID pieejamo informāciju, lai identificētu uzņēmumus, kam jāsniedz šis pārskats, un pārbaudītu uzņēmumu sniegtās informācijas kvalitāti.</p> <p>Pētījums atklāja, ka būtisks PVN deklarāciju skaits tiek iesniegts ar kļūdām VID, jo komersanti bieži iesniedz tukšas deklarācijas, lai izvairītos no administratīvā soda. Deklarāciju labošana ir iespējama 3 gadu periodā. Tomēr šādas deklarācijas, kas acīmredzami neatbilst uzņēmuma darbības</p>	599479.06	199826.35

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
dalībvalstīm		<p>rādītājiem, būtu iespējams atklāt un neiekļaut CSP izlasē, ja tiek nodrošināta savlaicīga informācijas apmaiņa ar VID.</p> <p>Lai veicinātu kvalitatīvu savstarpējo datu apmaiņu starp CSP un VID un administratīvo slogu, pēc CSP gūtās informācijas, iesakām VID PVN 1 pārskata 2. daļas (MK 15.01.2013. noteikumi Nr.40 "Noteikumi par pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām" pielikums Nr. 2)aili 'kods, kas raksturo darījuma veidu' papildināt ar trīsstūrveida darījumu kodu, kas raksturo darījumus, kad preces Latvijas teritorijā netiek ievestas.</p> <p>Attiecīgi administratīvais slogs varētu tikt samazināts tām uzņēmumu grupām, kurām saskaņā ar MK noteikumiem Nr.40 PVN deklarācija jāiesniedz reizi mēnesī. Tā kā uzņēmumiem šis pārskats ir jāiesniedz saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr.638/2004, CSP būtu jāturpina statistiskās informācijas vākšana no tiem uzņēmumiem, kam deklarācijas pārskata periods ir ceturksnis vai pusgads.</p> <p>Metodoloģisko atšķirību dēļ VID PVN deklarācijās redzamā faktūrrēķina vērtība daudzos gadījumos var nesakrist ar Intrastat pārskatu atbilstošo faktūrrēķina vērtību. Būtiskākā atšķirība ir tā, ka PVN datus ir norādīta finansiālo darījumu vērtība, bet Intrastat pārskatos ir prasīts norādīt preču fiziskās plūsmas vērtību. Bez tam VID PVN deklarācijās ir pieejami dati tikai par ārējās tirdzniecības darījumiem ar konkrētām partnervalstīm, bet bez sadalījuma pa precēm. Intrastat dati tiek vākti sadalījumā pa partnervalstīm un precēm atbilstoši Eiropas Parlamenta un padomes Regulas (EK) Nr.638/2004 prasībām, kas ir saistošas visām ES dalībvalstīm. Gan preču ievadumā, gan izvadumā partnerdalībvalsts identificēšanai tiek izmantota valstu un teritoriju nomenklatūra Savienības ārējās tirdzniecības statistikai un statistikai par tirdzniecību starp dalībvalstīm (Komisijas Regula (ES) Nr. 1106/2012). Savukārt preču identificēšanai tiek izmantota kombinētās nomenklatūras atbilstošā gada versija (I pielikums Padomes Regulā (EEK) Nr.2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu).</p> <p>Iesakām izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām savlaicīgai informācijas apmaiņai, kas ļautu CSP iegūt datus no citiem valsts reģistriem. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>	273386.52	185902.83
4	1-F Pārskats par finansiālo stāvokli	Nepieciešamība iesniegt pārskatu 4 reizes gadā rada papildus slogu uzņēmumiem, jo CSP nepieciešamā informācija ir augstākā detalizācijas pakāpē nekā VID reizi gadā iesniedzamais Gada	273386.52	185902.83

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<p>pārskats.</p> <p>Tomēr ņemot vērā to, ka šī pārskata informācija tiek izmantota ES līmeņa prasību izpildē, turklāt Regulas Nr.1221/2002 4. panta 1.a punkts paredz iegūt ceturkšņa datus, pamatojoties uz tiešo informāciju no pirmavotiem, šo pārskatu būtu iespējams iegūt, ja tiek realizēts ieteikums nodaļā 9.1. par operatīvo bilanci.</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>		
5	2-EK Pārskats par enerģētisko resursu iegādi un izlietošanu 2014.gadā	<p>No intervijām ar uzņēmējiem gūtās informācijas secinām, ka uzņēmumu sniegtā informācija šajos pārskatos bieži ir neprecīza, jo dati netiek vākti tādos griezumos un detalizācijā, kā tas prasīts pārskatā, tādējādi rezultātā iegūtie dati var nebūt precīzi.</p> <p>CSP jau šobrīd veic dažādus pasākumus datu ticamības paaugstināšanai un administratīvā sloga samazināšanai uzņēmumiem, piemēram, 2-EK pārskatam ir izstrādāti norādījumi uzņēmējiem veidlapas aizpildīšanai, pārskata savācēji regulāri tiek apmācīti atbildēt uz uzņēmumu jautājumiem, ja tie rodas aizpildot veidlapu. Uzņēmēju iesniegto datu precizitāte tiek novērtēta, salīdzinot iesniegtos datus ar VID degvielas patēriņa datiem par gadu un ar AS Latvijas Gāze iesniegto informāciju pārskatā "1-gāze", kā arī analizējot "2-EK" degvielas patēriņa datus tiek ņemta vērā CSDD informācija par reģistrēto automašīnu skaitu.</p> <p>Balstoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1099/2088 5. panta 4. punktu, iesakām veikt tālāku izvērtēšanu par to, kādas pamatotas izmaiņas CSP pieprasītajā informācijā būtu iespējamas, lai paaugstinātu datu ticamību un samazinātu administratīvo slogu uzņēmējiem šādu datu vākšanā (piemēram, izpratnes veicināšana nozaru speciālistu līmenī, izveidojot vienotas vadlīnijas pēc iespējas reprezentatīvāku un augstākas kvalitātes datu ieguves nodrošināšanai).</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>	72916.91	72916.91
6	1-FAP Finanšu aktīvi un pasīvi 2014.gadā	<p>Būtiska problēma ir uzņēmumu datu uzkrāšana CSP un VID atšķirīgos griezumos, datu struktūrās un termiņos, kas informācijas apmaiņu starp šīm institūcijām padara neefektīvu, jo pirms datu apmaiņas jāveic datu harmonizēšana.</p> <p>Iesakām izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām savlaicīgai informācijas apmaiņai, kas ļautu CSP iegūt datus no citiem valsts reģistriem. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.</p> <p>Realizējot ieteikumus 9.1. nodaļā, iesakām CSP pārskatā ielasīt informācijas ailes, kas jau ir</p>	113533.69	77202.91

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<p>pieejamas VID sniegtajā Uzņēmuma gada pārskatā:</p> <p>Bilances aktīvā daļā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemateriālie ieguldījumi; • Ilgtermiņa ieguldījumi publiskā partnera pamatlīdzekļos; • Pamatlīdzekļi; • Ieguldījuma īpašumi; • Bioloģiskie aktīvi; • Atliktā nodokļa aktīvi; • Krājumi; • Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi; • Uzkrātie ieņēmumi; • Nākamo periodu izmaksas; • Atvasinātie finanšu instrumenti. <p>Bilances pasīvā daļā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzkrājumi, tostarp arī: <ul style="list-style-type: none"> - Pensijām un tamlīdzīgām saistībām; - Paredzamajiem nodokļiem; - Citi uzkrājumi. • Neizmaksātās dividendes; • Nākamo periodu ieņēmumi; • Uzkrātās saistības; • Atvasinātie finanšu instrumenti; • Finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezerve; • Rezerves; • Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve; • Akciju (daļu) emisijas uzcenojums; • Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls); • Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa; • Pārskata gada nesadalītā peļņa; • Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas; • Emitētie īstermiņa parāda vērtspapīri; • Emitētie ilgtermiņa parāda vērtspapīri. 		

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
7	1-apgrozījums Pārskats par apgrozījumu	<p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p> <p>Papildus pievienots CSP skaidrojums šim ieteikumam:</p> <p><i>Priekšlikumu neatbalstam, jo nav saprotams, kāpēc no bilances ieteikts izņemt daļu (ap 30) rādītāju bez pamatojuma, kāpēc tieši tie un ne citi rādītāji.</i></p> <p><i>Jāuzsver, ka ļoti būtiski ir uztvert finanšu plūsmas, izmaiņu iemeslus un ne tikai iegūt bilances posteņa vērtību gada beigās. Tas ieteikumu realizēšanas rezultātā nebūs iespējams.</i></p> <p><i>Atmetot pietiekami nozīmīgu bilances daļu nebūs iespējas nodrošināt, ka aktīva un pasīva kopvērtības sakrīt.</i></p> <p>Šis pārskats nodrošina Padomes Regulas Nr. 1165/98, Padomes Regulas Nr. 1158/2005 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1893/2006 prasību piemērošanu.</p> <p>Nepieciešamība iesniegt pārskatu 12 reizes gadā rada papildus slogu uzņēmumiem, turklāt norādītie dati ne vienmēr ir precīzi un atbilst reālajai situācijai, īpaši tas attiecināms uz augkopības uzņēmumiem, kuru darbība ir izteikti sezonāla rakstura. Iesakām CSP ievākt nepieciešamos datus no uzņēmējiem 4x gadā (reizi ceturksnī), pārējiem datiem veicot aprēķinus, kas balstīti uz statistiskām metodēm, vēsturisko informāciju par nozaru uzņēmumu apgrozījuma tendencēm, sezonālītāti u.c.</p> <p>Iesakām izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām savlaicīgai informācijas apmaiņai, kas ļautu CSP iegūt datus no citiem valsts reģistriem. Šajā gadījumā par datu avotu uzņēmuma apgrozījumam izmantot PVN deklarācijas, kas tiek sniegtas VID. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p> <p>Papildus pievienots CSP skaidrojums šim ieteikumam:</p> <p><i>Ieteikumu CSP realizēt tuvākajā laikā neizdosies, jo ekonomiskā situācija Latvijā pēdējos 5 gados ir mainījusies ļoti nevienmērīgi, to ietekmējusi gan krīze, gan ar to pieņemtie ekonomiskie lēmumi, piemēram, mikrouzņēmumu izveidošana, izmaiņas nodokļu sistēmā u.c. Matemātiskās metodes varētu lietot, ja būtu pieejami dati par pietiekoši garu un vienmērīgu laika posmu, kurā nav notikuši ekonomiski satricinājumi. Mazumtirdzniecības apgrozījuma datu ir pirmais ātrākais indikators balstīts uz uzņēmumu sniegtiem datiem, kas raksturo patēriņa izmaiņas, un šo rādītāju izmanto gan makroekonomiskajiem aprēķiniem (IKP), gan cita veida datu aprēķinos,</i></p>	55309.25	18436.42

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvās sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<i>prognozēšanā.</i>		
8	21-ls Pārskats par lauksaimniecības produktu ražošanu un realizāciju	<p>Konstatēta informācijas/datu sniegšanas dublēšanās ar uzņēmēju sniegto informāciju VID PVN deklarācijā, kas tiek sniegta saskaņā ar 15.01.2013. Ministru kabineta noteikumi Nr.40 "Noteikumi par pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām" un Lauksaimniecības datu centrā sniegto dzīvnieku kustību un apgrozījumu, kas tiek sniegts 2 reizes gadā.</p> <p>Tika konstatēta atšķirīga informācijas griezumā izmantošana VID PVN deklarāciju gadījumā, kurā to pašu informāciju, kas CSP pārskatā tiek pieprasīts pēc apjoma, VID ir jāsniedz naudas ekvivalentā.</p> <p>Iesakām izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām savlaicīgai informācijas apmaiņai, kas ļautu CSP iegūt datus no citiem valsts reģistriem, šajā gadījumā VID PVN deklarācijas, kā arī Lauksaimniecības datu centra dati, ko CSP jau izmanto. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.</p> <p>Tāpat ir konstatētas nepilnības tēlu kustības uzskaitē, jo realitātē tēlu kustība pārskatā tiek pieprasīta pa vecumu grupām, ko uzņēmēji neuzskaita ar prasīto detalizācijas pakāpi, bet cena tēlu un govju gaļai tiek prasīta vidējā pa visām vecuma grupām kopā. Līdz ar to rezultātā iegūtā cena neatspoguļo ne vidējo cenu, ne arī augstvērtīgas/zemas vērtības gaļas cenu. Tādējādi iesakām veikt izmaiņas šajā pārskatā, lai iegūtā informācija būtu reprezentatīva un izmantojama par visām grupām.</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p> <p>Papildus pievienots CSP skaidrojums šim ieteikumam:</p> <p><i>CSP neatbalsta ieteikumu. Pārskata 21-ls datus sniedz lauku saimniecības, kurām standarta izlaide ir > 100 000 eiro. Dati ceturkšņu griezumā ir nepieciešami saražotās lopkopības produkcijas apjoma prognozēm IKP aprēķiniem. Summējot ceturkšņu datus, iegūst kopējo gada laikā saražotās lopkopības produkcijas apjomu.</i></p> <p><i>Dati par realizēto apjomu un realizācijas ieņēmumiem produktu līmenī tiek izmantoti ceturkšņa lauksaimniecības cenu indeksu aprēķiniem. Šāda informācija nav pieejama VID datubāzē. VID ir pieejama informācija par saimniecības kopējiem ieņēmumiem, kas ir nepietiekama</i></p>	21945.12	21945.12

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
<i>lauksaimniecības cenu statistikas nodrošināšanai un ziņošanai Eurostat.</i>				
9	1-atkritumi (lauksaimniecība) Pārskats par lauksaimniecības atkritumiem	<p>No intervijās gūtās informācijas iespējams izdarīt šādus secinājumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Šķidro kūtsmēslu (vircas) uzskaitē ir grūti uzskaitāma un tādējādi tiek aprēķināta. Ņemot vērā to, ka pēc ES Regulas Nr.2150/2002 nepieciešami ir kopējie dati, nevis pa mājlopu veidiem, iesakām pārskatā likt norādīt tikai kopējo mājlopu vircas apjomu, nedalot to pa mājdzīvnieku grupām. Pārskatos nav skaidri nodefinēts, ko satur 'augkopības produkcijas atlikumi', kas tādējādi prasīto informāciju ļauj interpretēt. Attiecīgi uzņēmēju norādītā informācija visticamāk ir neprecīza. Iesakām skaidrot, kas papildus graudaugu un pākšaugu salmiem, pelavām, cukurbiešu, lopbarības biešu atgriezumiem ir 'citi' augkopības produkcijas atlikumi. Par eļļas filtriem, par ko tiek prasīts norādīt informāciju, uzņēmēji bieži vien neveic detalizētu uzskaiti, jo liela daļa uzņēmēju neveic pašrocīgi savas tehnikas apkopi, savukārt saņemtie rēķini no apkopju veicējiem ne vienmēr pilnīgi atšifrē šīs pozīcijas. Tādējādi pārskatā sniegtā informācija ir aptuvena. Uzņēmēji arī detalizēti nevāc datus par koka, stikla, plastmasas, papīra, kartona un metāla iepakojumiem, līdz ar to pārskatos sniegtā informācija neatspoguļo īsto situāciju. Iesakām skaidrot nozares speciālistiem, kādas metodes piemērot šīs informācijas vākšanā vai aprēķināšanā, lai paaugstinātu pārskatā sniegto informāciju. Iesakām veidot darba grupas starp CSP pārskata īpašniekiem un nozares speciālistiem, lai pārrunātu datu sniegšanas prasības, esošās problēmas un risinājumus, lai starp nozares speciālistiem un CSP atbildīgajiem pārskata īpašniekiem būtu sapratne par labākajiem datu vākšanas un sniegšanas veidiem to ticamības paaugstināšanai. <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>	N/A	N/A
Pārskati ar mazāku intensitāti				
10	Lopkopība 2015. gadā 1-r(piens) Pārskats par piena pārstrādi 2014. gadā	<p>Uzņēmumi sniedz datus dažādu institūciju reģistru vajadzībām, piemēram, Lauksaimniecības Datu centrs, Uzņēmumu Reģistrs un Valsts ieņēmumu dienests. Reģistru dati, kas regulāri tiek atjaunoti, tiek sniegti arī CSP pārskatos, kas palielina uzņēmēju administratīvo slogu.</p> <p>Iesakām izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām savlaicīgai informācijas apmaiņai, kas ļautu CSP iegūt datus no citiem valsts reģistriem. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>	N/A	N/A

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
1-piens par produktu ražošanu	Pārskats par piena	<p>Papildus pievienots CSP skaidrojums šim ieteikumam:</p> <p><i>Lai nodrošinātu datus par lauksaimniecības dzīvnieku (liellopi, aitas, kazas) skaitu kopš 2008.gada CSP jau izmanto Lauksaimniecības Datu centra (LDC) Mājdzīvnieku reģistra informāciju, taču LDC reģistros nav pieejama informācija par gada laikā lauku saimniecībās saražoto lopkopības produkciju un izlietojumu.</i></p> <p><i>Respondentu slodzes mazināšanai lopkopības statistikas nodrošināšanai CSP izmanto arī informāciju no sekojošiem LDC reģistriem:</i></p> <p><i>- kautuvju elektroniskās ziņošanas sistēma - mēneša informācija par PVD reģistrētajās kautuvēs nokautajiem lauksaimniecības dzīvniekiem (kopš 2009.gada)</i></p> <p><i>- Piena ražotāju reģistrs - mēneša dati par no piena ražotājiem iepirkta piena apjomu, vidējo cenu un iepirkta piena kvalitāti (kopš 2007.gada.).</i></p> <p><i>Pārskatu 1-r (piens) un 1-piens dati ir nepieciešami, lai izpildītu Padomes Direktīvā 96/16/EK (1996.gada 19.marts), par statistiskajiem apsekojumiem attiecībā uz pienu un piena produktiem un Komisijas Lēmumā (1996. gada 18. decembris), ar ko nosaka noteikumus Padomes Direktīvas 96/16/EK par piena un piena produktu statistikas pārskatiem ieviešanai noteiktās prasības. Dati par piena pārstrādi prasītajos griezumos nedublējas CSP pārskatos un nav pieejami citos valsts reģistros.</i></p>	N/A	N/A
11	5-darbs un 5-darbs MkU Pārskats par darba samaksas struktūru 2014. gadā	<p>Konstatēta informācijas/datu sniegšanas daļēja pārklāšanās ar uzņēmēju (izņemot mikrouzņēmēju) sniegto informāciju VID par darba ņēmēju nostrādāto stundu skaitu mēnesī, balstoties uz MK 7.09.2010. noteikumiem Nr.827. "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli" 3. pielikumu. Tomēr pārskatā 5-darbs tiek prasītas apmaksātās stundas, t.i., gan nostrādātās, gan nenostādātās.</p>	N/A	N/A
	3-darbs Pārskats par darbu 2-darbs- pašvaldības Pārskats par	<p>Iesakām izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām savlaicīgai informācijas apmaiņai, kas ļautu CSP iegūt datus no citiem valsts reģistriem. Tādējādi būtu iespējams prasīt no uzņēmējiem tikai apmaksātās bet nenostādātās stundas. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.</p> <p>Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.</p>		

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
	darbu			

Papildus ieteikumi par CSP iesniedzamajiem pārskatiem:

- Izveidot vienotu koncepciju datu apstrādes sistēmām un ātriem un precīziem informācijas apmaiņas mehānismiem, kas ļautu CSP iegūt precīzus datus (tostarp precīzu uzņēmumu adresi, NACE kodu u.c.) par statistikas izlasē iekļauto uzņēmumu darbiniekiem noteiktos laika periodos. Lūdzu, skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu.
- Veicināt savstarpēju sapratni starp nozaru speciālistiem un CSP pārskatu "īpašniekiem", kuri ir atbildīgi par pārskatos iekļaujamo informāciju, aprēķiniem un skaidrojumiem pirms pārskatu aizpildīšanas.
- Veicināt lielāku izpratni uzņēmēju vidū par NACE kodu izmantošanas mērķi statistikā.

Joma: Finanšu vadība

Atbildīgā institūcija: Latvijas Banka

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
1	Mēneša pārskats par kredītiestādē saņemtajiem ienākošajiem ārējiem maksājumiem (1-	Administratīvais slogs tiek radīts uzņēmējiem, veicot datu ievadīšanu informācijas sistēmā par darījuma datumu, summu, valūtas kodu, valsts kodu, kas pieprasa arī citu maksājumu detaļu ievadīšanu. Iesakām administratīvo slogu mazināt, pieprasot komersantiem tikai trūkstošo informāciju par Ārējā maksājuma mērķi un kodu Latvijas Bankas informācijas sistēmā, ņemot vērā, ka komercbankas turpina sniegt Latvijas Bankai informāciju nebanku ārējo maksājumu mēneša	3390804.00	2373562.80

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
IB)		<p>pārskatu, kas iekļauj pārējo prasītās informācijas daļu.</p> <p>Nav nepieciešami grozījumi Latvijas Bankas noteikumos Nr.112. "Nebanku ārējo maksājumu pārskatu sagatavošanas noteikumi".</p> <p>Ņemot vērā, ka ar ieteikuma realizāciju ir iespējams veikt tikai daļēju pārskata informācijas pieprasījuma samazinājumu, pieņemam, ka patērētais laiks informācijas iesniegšanai tiks samazināts par 30%.</p>		
2	Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskats (1-MB)	<p>Administratīvā sloga mazināšanu ir iespējams panākt, izvēloties šādas alternatīvas:</p> <p>1. Latvijas Bankas noteikumos Nr. 110 "Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskata (1-MB) sagatavošanas noteikumi" 5. pantā noteikt komersanta ārējo aktīvu un pasīvu apjoma limitu, zem kura pārskats nav jāsniedz. Ņemot vērā, ka lielāko daļu ārējo aktīvu un pasīvu apjoma nodrošina lielie uzņēmumi, ir iespējams būtiski samazināt šī pārskata iesniedzēju skaitu līdz aptuveni 300 iesniedzējiem, tikai nebūtiski mazinot kopējo datu precizitāti, kuru var aprēķināt balstoties uz vēsturiskajiem datiem un piemērojot statistiskās metodes;</p> <p>2. Datus iegūt no citu valsts iestāžu reģistriem vai operatīvās bilances datiem, ja tiek realizēts vienotas operatīvās bilances modelis Latvijā – skatīt ieteikumu par operatīvo bilanci nodaļā 9.1.</p>	75456.00	12827.52
3	Ārējo aktīvu un pasīvu gada pārskats (1-MB)	<p>Administratīvā sloga mazināšanu ir iespējams panākt, izvēloties šādas alternatīvas:</p> <p>1. Latvijas Bankas noteikumos Nr. 110 "Ārējo aktīvu un pasīvu ceturkšņa pārskata (1-MB) sagatavošanas noteikumi" 5. pantā noteikt komersanta ārējo aktīvu un pasīvu apjoma limitu, zem kura šāds pārskats nav jāsniedz. Ņemot vērā, ka lielāko daļu ārējo aktīvu un pasīvu apjoma nodrošina lielie uzņēmumi, ir iespējams būtiski samazināt šī pārskata iesniedzēju skaitu līdz aptuveni 300 iesniedzējiem, tikai nebūtiski mazinot kopējo datu precizitāti, kuru var aprēķināt balstoties uz vēsturiskajiem datiem un piemērojot statistiskās metodes;</p> <p>2. Datus iegūt no citu valsts iestāžu reģistriem vai operatīvās bilances datiem, ja tiek realizēts vienotas operatīvās bilances modelis Latvijā – skatīt ieteikumu par operatīvo bilanci nodaļā 9.1.</p>	18864.00	3206.88

Joma: Vides aizsardzība

Atbildīgā institūcija: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
1	Nr.2 – Gaiss. „Pārskats par gaisa aizsardzību”	<p>Lai nodrošinātu administratīvā sloga samazinājumu, nepieciešams nodrošināt LVĢMC VVIS PS un VVD IS savstarpēju sasaisti vai arī nodrošinot datu apmaiņu vienotā datu telpā (skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu).</p> <p>Rezultātā tiktu atvieglots administratīvais slogs ne tikai uzņēmējiem, bet arī LVĢMC darbiniekiem, kas šobrīd veic atkārtotu sākotnējās informācijas ievadi.</p> <p>Nepieciešams veikt izmaiņas MK 22.12.2008 noteikumos Nr.1075 "Noteikumi par vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapām" pielikumā Nr.2. – nosakot jaunu pārskata formu, kas neietver dublējošu informāciju, ko satur A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas.</p> <p>Informācija, kas jāizslēdz no pārskata formas:</p> <p>Pamatinformācija:</p> <ul style="list-style-type: none">• Organizācijas (operatora) nosaukums, adrese, reģ. Nr.;• Atsevišķās ražotnes (objekta) nosaukums un faktiskā adrese;• Piesārņojošās darbības kategorija;• Atļaujas vai apliecinājuma numurs un datums;• Atļaujas vai apliecinājuma izdošanas datums. <p>1. Tabula – iekārtu raksturojums:</p> <ul style="list-style-type: none">• Emisijas avota kods un nosaukums;• Iekārtas nosaukums (tips, marka);• Stacionārā emisijas avota ģeogrāfiskās koordinātas Z platums;• Stacionārā emisijas avota ģeogrāfiskās koordinātas A garums;• Punktveida avota augstums;• Punktveida avota iekšējais diametrs (m);• Laukuma avota garums/platums (m*m);	80747.52	61368.12

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<ul style="list-style-type: none"> Emisijas temperatūra (°C). <p>2. tabula – Iekārtu limitētās un faktiskās emisijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vielas nosaukums; Emisiju limits g/s; Emisiju limits mg/m³; <p>Emisiju limits t/a.</p>		
2	Nr.2-Ūdens. "Pārskats par ūdens lietošanu"	<p>Lai nodrošinātu administratīvā sloga samazinājumu, nepieciešams nodrošināt LVĢMC VVIS PS un VVD IS savstarpēju sasaisti vai arī nodrošinot datu apmaiņu vienotā datu telpā (skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu).</p> <p>Rezultātā tiktu atvieglots administratīvais slogs ne tikai uzņēmējiem, bet arī LVĢMC darbiniekiem, kas šobrīd veic atkārtotu sākotnējās informācijas ievadi.</p> <p>Nepieciešams veikt izmaiņas MK 22.12.2008 noteikumos Nr.1075 "Noteikumi par vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapām" pielikumā Nr.1. – nosakot jaunu pārskata formu, kas neietver dublējošu informāciju, ko satur A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas.</p> <p>Informācija, kas jāizslēdz no pārskata formas:</p> <p>A tabula – ūdens ņemšanas avota vieta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ūdens ieguves avota identifikācijas numurs; Ūdens ņemšanas avota nosaukums; Ūdens ņemšanas avota tips; <p>C tabula – Notekūdeņu attīrīšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīrīšanas iekārtas identifikācijas numurs; Attīrīšanas iekārtas NAI numurs; Attīrīšanas iekārtas projektētā jauda pēc cilvēku ekvivalenta; 	29998.08	23998.46

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<ul style="list-style-type: none"> Attīrīšanas iekārtas projektētā jauda pēc M3/dnn. <p>D tabula – ūdens un notekūdeņu novadīšana vidē:</p> <ul style="list-style-type: none"> Novadīšanas vieta; <p>Izplūdes identifikācijas Nr.</p>		
3	Nr.3 – Atkritumi. „Pārskats par atkritumiem”	<p>Lai nodrošinātu administratīvā sloga samazinājumu, nepieciešams nodrošināt LVĢMC VVIS PS un VVD IS savstarpēju sasaisti vai arī nodrošinot datu apmaiņu vienotā datu telpā (skatīt šī ziņojuma 9.1. nodaļu).</p> <p>Rezultātā tiktu atvieglots administratīvais slogs ne tikai uzņēmējiem, bet arī LVĢMC darbiniekiem, kas šobrīd veic atkārtotu sākotnējās informācijas ievadi.</p> <p>Nepieciešams veikt izmaiņas MK 22.12.2008 noteikumos Nr.1075 "Noteikumi par vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapām" pielikumā Nr.3. – nosakot jaunu pārskata formu, kas neietver dublējošu informāciju, ko satur A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas.</p> <p>Informācija, kas jāizslēdz no pārskata formas:</p> <p>Pamatinformācija:</p> <ul style="list-style-type: none"> Organizācijas (operatora) nosaukums, adrese, reģ. Nr.; Atsevišķās ražotnes (objekta) nosaukums un faktiskā adrese; Piesārņojošās darbības kategorija; Atļaujas numurs; Atļaujas izdošanas datums; Veidlapas aizpildītājs; Atbildīgā persona. <p>B daļa – Aizpilda operatori vai komersanti, kuri rada atkritumus:</p>	296665.60	252165.76

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
		<ul style="list-style-type: none"> • Atkritumu nosaukums; • Atkritumu klases kods. 		
4	Pārskats par darbībām ķīmiskajām vielām un maisījumiem	<p>Šobrīd LVĢMC izstrādā reformas normatīvo aktu līmenī un notiek LVĢMC VVIS PS sistēmas funkcionalitātes uzlabošana, kuras rezultātā plānots, ka no 2016. gada 1. janvāra uzņēmējiem būs iespēja pārskatu iesniegt elektroniski bez ierašanās LVĢMC vai sūtīšanas pa pastu.</p> <p>Reformu rezultātā plānots paplašināt pieprasāmās informācijas klāstu, savukārt nodrošinot iespēju elektroniski iesniegt pārskatu, būtiski tiks samazināts LVĢMC administratīvais slogs, kas šobrīd tiek veltīts pārskata datu ievadei elektroniski un kvalitātes kontrolei.</p> <p>Uzsākot pārskatu elektronisku iesniegšanu, uzņēmējiem pieaugs informācijas sniegšanai nepieciešamais laiks, tomēr turpmākajos gados plānots būtisks laika ietaupījums, ko nodrošinās LVĢMC VVIS PS sistēmas funkcionalitāte.</p>	672000.00	672000.00

Joma: Lauksaimniecība

Atbildīgā institūcija: Lauku atbalsta dienests

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
1	Kultūraugu mēslošanas plānu kopsavilkums	Administratīvā sloga samazināšanai, iesakām atvieglot reģistrēšanās nosacījumus LAD EPS. Iesakām ļaut uzņēmējiem reģistrācijas līgumus nosūtīt pa pastu neprasot elektroniski parakstītus līgumus.	4070.00	4070.00

Ieteikumi citu jomu pārskatiem

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
Valsts Policija				
1	Apsardzes darbības pārskats	Konstatēta nebūtiska informācijas dublēšanās ar citiem datu avotiem - kopējais apsardzē nodarbināto skaits, darbinieku skaits gadā. Iesakām informāciju par nodarbināto skaitu iegūt no VID pieejamās informācijas. Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.	N/A	N/A
2	Pārskats par glabāšanā esošajiem un realizētajiem šaujammieročiem un lielas enerģijas pneimatiskajiem ieročiem.	Ziņas ir iespējams iegūt IeM IC IS Ieroču reģistrā līdz ar to ir iespējams atteikties no šādas prasības. Tādējādi nepieciešams grozīt 6.12.2011 MK noteikumu Nr.928, 78. punktu, kas nosaka prasību.	N/A	N/A
Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija				
1	Gada pārskata noraksts, ziņojums un zvērināta revidenta atzinums kopā ar paskaidrojumu par to, kādā gada pārskats apstiprināts.	Saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 84. panta prasībām, 17 komersantiem ir jāsniedz gada pārskata noraksts, ziņojums un zvērināta revidenta atzinums kopā ar paskaidrojumu par to, kādā gada pārskats apstiprināts. Tādējādi iesakām dzēst prasību likumā iesniegt gada pārskatu.	N/A	N/A
Autotransporta direkcija				
1	Pārskats par sabiedriskā transporta pakalpojumu peļņu vai zaudējumiem	Pārskats ir iesniedzams 4 reizes gadā un to sniedz 58 komersanti. Pārskatā iekļautā informācija daļēji dublē informāciju, kas tiek sniegta VID gada pārskatā peļņas un zaudējumu aprēķinā. Tomēr detalizācijas līmenis un informācijas griezumums ir atšķirīgi. Iesakām šo pārskatu sniegt kā operatīvo bilanci Autotransporta nozares uzņēmumiem saskaņā ar principiem, kas minēti 9.1. nodaļā.	N/A	N/A

Nr.	Pārskata nosaukums	Ieteikums	Kopējās administratīvā sloga radītās izmaksas, EUR	Administratīvā sloga radītās izmaksas pēc ieteikuma realizācijas, EUR
-----	--------------------	-----------	--	---

Izmaiņas normatīvajos aktos netika identificētas.

Veicot administratīvā sloga aprēķinu pēc ieteikumiem jomās, kurās tika identificēti pārskati ar augstu intensitāti uz uzņēmējdarbības vidi, kopā iespējams mazināt slogu par 84.20 milj. EUR no 789.19 milj. EUR līdz 704.98 milj. EUR.

Joma	Administratīvais slogs pirms ieteikumu ieviešanas, EUR	Administratīvais slogs pēc ieteikumu ieviešanas, EUR	Administratīvā sloga mazinājums, EUR
Nodokļu deklarācijas un ziņojumi	781 104 708.50	698 893748.9	82 210 959.6
Statistika	3 470 673.43	2 637 147.39	833 526.04
Finanses	3 485 124.00	2 389 597.2	1 095 526.8
Vides aizsardzība	1 091 381.76	1 021 502.9	69 878.86
Lauksaimniecība	46 902.68	46 902.68	0
Kopā	789 198 790.4	704 988 899.1	84 209 891.3

Pielikumi

Pielikums Nr. 3 Interviju jautājumu paraugs sarunām ar valsts institūcijām

1. Vispārīgie jautājumi par saņemamajiem pārskatiem:
 - 1.1. Kā vērtējat administratīvā sloga lielumu pārskatu sniedzējiem?
 - 1.2. Kā vērtējat pārskatos sniegto datu patiesumu? Kā jūs to pārbaudāt?
 - 1.3. Kā komersanti, kuriem ir noteikta pārskatu iesniegšanas prasība, tiek informēti par pārskatiem, kas viņiem jāiesniedz? Vai komersanti tiek kādā veidā informēti par izmaiņām prasībās/normatīvajos aktos?
 - 1.4. Vai ievācat informāciju par to, cik ilgu laiku uzņēmējs patērē iesniedzamo pārskatu sagatavošanai?
 - 1.5. Cik daudzi darbinieki ir iesaistīti pārskatu, kas iesniegti papīra formātā datu apstrādei elektroniski? Cik daudz laika (h) vidēji aizņem viena pārskata veida apstrāde?
 - 1.6. Vai esat saņēmuši ieteikumus, ko varētu uzlabot pārskatu iesniegšanas procesā? Ja jā – kādus?
 - 1.7. Vai komersantiem ir saprotama visa pārskatos prasītā informācija? Kādi ir biežākie jautājumi, kurus saņemat par pārskatu sagatavošanu, iesniegšanu?
2. Specifiski jautājumi par pārskatiem ar visaugstāko intensitāti:
 - 2.1. Kādā veidā komersanti iesniedz minētos pārskatus – elektroniski, papīra formātā?
 - 2.2. Vai ir avoti, kur šo pašu informāciju var iegūt no citas valsts institūcijas?
 - 2.3. Kā šī informācija tiek turpmāk izmantota?
3. Jautājumi par pārskatu saņemšanu un ievadi IS:
 - 3.1. Kāds ir kļūdu skaits ievadītajos pārskatos?
 - 3.2. Kādi ir galvenie kļūdu avoti?
 - 3.3. Kāda ir Jūsu rīcība kļūdu gadījumos?
 - 3.4. Kādā veidā tiek apstrādāta un analizēta pārskatu informācija?
 - 3.5. Vai tiek lietoti biznesa inteliģences rīki?
 - 3.6. Cik ilgi un kādā veidā pārskatu informācija tiek glabāta?
 - 3.7. Cik ilgi un kādā veidā pārskatu informācija tiek glabāta?
 - 3.8. Ar kādām valsts iestādēm Jūs apmaināties ar informāciju?
 - 3.9. Kādā formā notiek informācijas apmaiņa ar citām valsts iestādēm (integrētas IS, dokumentu formātā manuāli, dokumentu formātā elektroniski u.c.)?
 - 3.10. Kādos gadījumos tiek veikta informācijas apmaiņa ar citām valsts iestādēm (pastāvīgi, pēc citas iestādes vai trešās puses pieprasījumiem, pēc notikumiem Jūsu iestādē u.c.)?
 - 3.11. Kādas IS Jūs izmantojiet (Komerčiālus produktus, speciāli Jums izstrādāta IS, citu iestāžu IS)?